

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Optegnelser

vedkommende

Odense Byes-

(1816—1832)

og

FYENS STIFTS SPAREKASSE

(1832—1882)

ved

H. Maaløe,
Bogholder.

Odense.

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos I. C. Dreyer.

1881.

Til

Bestyrelsen for Fyens Stifts Sparekasse.

Efterat det ved Kancelliraad *Millers* Død, i Foraaret 1871 var overdraget mig, der senere hen afløste ham i hans Stilling som Bogholder ved Fyens Stifts Sparekasse, at gennemføre de af Bestyrelsen ønskede Forandringer i Sparekassens Bogholderi m. m., fremkaldte Arbeidet dermed det Ønske at samle de væsentligste Bestemmelser, der i Tidernes Løb have været Ledetraad for Styrelsen af Institutet, og hertil at knytte saadanne andre Optegnelser, som maatte kunne antages at ville have Interesse for alle dem, der paa en eller anden Maade i Fremtiden maatte faae med Sparekassens Virksomhed at gjøre. Til Virkeliggjørelse af dette Ønske paabegyndte jeg allerede i Aaret 1874 et Gjennemsyn af de ældste Forhandlingsprotokoller og Regnskaber, men den i Aarene 1876 til 78 indtraadte Tilbagegang i Institutets Virksomhed og det Tryk, hvorunder der i denne Periode maatte arbeides, foranledigede, at jeg foreløbig lagde Sagen til Side. Fra Repræsentantskabets Formand modtog jeg imidlertid i afvigte Efteraar en Opfordring til at afslutte dette Arbeide, for at der, naar Sparekassen den 1ste Januar 1882 feirer sit Halvhundredears-Jubilæum, kan foreligge en Oversigt over dens Virksomhed i det forløbne Tidsrum med Angivelse af de vigtigste Begivenheder, der have øvet Indflydelse paa denne.

Naar dette nu er skeet, vil det forhaabentlig findes naturligt, at jeg har ført disse Optegnelser tilbage til Tidspunktet for

Oprettelsen af Odense Byes Sparekasse, ikke alene fordi begge Sparekasser have Kammerherre, Amtmand Jens Benzon til Stifter, men meget mere fordi Fyens Stifts Sparekasse kun er førstnævnte Sparekasses Efterfølger, ja i Grunden er det samme Institut under et nyt Firma, hvortil samtlige Indskydere i den Ældre overgik, og til hvilken alle dens Protokoller m. m. overleveredes.

Saaledes fremkomme altsaa disse Optegnelser vedkommende Odense Byes og Fyens Stifts Sparekasses Historie, som jeg beder den ærede Bestyrelse at modtage som et Bevis paa den Interesse, hvormed jeg for mit Vedkommende omfatter det Institut, til hvilket jeg forhaabenligt for hele mit Liv maa forblive knyttet, og da der til Bedømmelsen af en svunden Tids Tilstand neppe gives et bedre Middel end et Overblik over det stedfundne Pengeomløb, haaber jeg, at Optegnelserne i flere Henseender ville have Interesse.

Odense den 30te Juni 1881.

Ærbødigst

H. Maaløe.

Sparekassernes Oprindelse.

Det er gaaet med Ideen om Sparekasser som med ethvert andet større Foretagende her i Verden, Overgangen til Virkelighed og den hele Udvikling har havt sine Børnesygdomme, og ingen af Nutidens ældre Mænd, der i deres Barndom hørte Tale om Sparekasser, — thi stort ældre er Sparekasseinstitutionen ikke, i alt Fald for Danmarks Vedkommende — kunde dengang end ikke ahne den Livskraft, der virkelig laa gjemt i Tanken om, *at samle Smaasummer, gjøre disse frugtbringende og derved give deres Ejere et Udbytte.* Den første Tanke herom skal rigtignok være fremkommen i Aaret 1611, altsaa gammel nok, men den var til Gjengjæld dødfødt, idet Undfangeren af Tanken, Franskmanden Hugues Delestre, i dette Aar skal have forfattet en Plan for Sparekasser, der imidlertid aldrig kom længere end paa Papiret. Herned formenes Ideen at have slumret indtil Aaret 1778, da nogle (jødiske?) Hamborger-Kjøbmænd satte en Spareindretning i Forbindelse med en Forsørgelsekasse til Indsamling og Frugtbjergjorelse af Smaasummer, hentede fra de laveste Folkeklasser. Overhovedet har Tanken fra først af udelukkende havt filantropiske Hensyn for Øie, idet man nærmest lagde an paa at samle Midler fra de i pekuniær Henseende daarligst stillede Samfundsklasser, saasom Dagleiere, Tjenestefolk, Smaahaandværkere og deslige, og vel end ikke lagde særlig Vægt paa at give Udbytte, men nærmest haabede paa, ved Smaasummernes Opsamling deels at forhindre disses Anvendelse

i unyttige Øiemed, deels at kunne sikre vedkommende Eier en Nødhjelp, naar Nøden virkelig stod for Døren. Det er altsaa Selvhjelpstanken, der her yttrede sig, og det er vel ogsaa uomtvistet, at den, der sættes i Stand til at hjælpe sig selv, er bedst hjulpen. Efter Aaret 1778 vides Intet om Oprettelsen af nogen Sparekasse før 1796, da en saadan Institution stiftedes i Kiel, og England — Hjemmet for praktiske Foretagender — fik først i Aaret 1798 sin første Sparekasse, oprettet af en Dame Priscilla Wakefield i Tottenham; Frankrig endog først 1818.

Stifterne af saadanne Sparekasser rettede derhos deres Blik paa Staten, der formeentes ved sit mere udviklede Finantsvæsen at maatte være kaldet til at modtage de opsamlede Summer, forrente disse og yde Tilbagebetaling med kort Varsel.

Hvorledes stod det imidlertid til her i Danmark? Krigen i 1807 havde lammet Regjeringen saavel som Befolkningen, og 1813 indtraadte Statsbankerotten, hvorved de fleste Formueeiede pludselig bleve forvandlede til Fattige. Tager man nu endvidere Hensyn til, at Pengene væsenligst repræsenteredes ved Sedler, der uafbrudt forandrede Kurs, der — om denne end jævnt var stigende igjennem Aarenes Løb — dog indenfor et snævrere Tidsrum kunde variere betydeligt, (i Aaret 1819 havde en Rigsbankdalerseddell i Marts Maaned en Værdi af 90 β , medens Værdien i December s. A. kun var 60 β) vil det være indlysende, at der kun var grumme liden Sandsynlighed for at faae Befolkningen til at gjemme paa disse evig skiftende Værdier. Hjælp fra Regjeringen var næsten værre end ingen Hjælp, thi hvem vilde betro den Noget, den havde jo selv spillet Fallit.

Det er under disse Omstændigheder virkelig mærkeligt, at Sparekasseideen har fæstet Rod og er kommen til Udførelse i Kongeriget Danmark allerede Aar 1810, (Grevskabet Holsteinborgs Sparekasse) og Aar 1816, (Odense Byes Sparekasse) medens Kjøbenhavn og Omegns Sparekasse først blev oprettet den 1ste Mai 1820, fjorten Dage efter den endnu bestaaende Ærøeskjøbing Sparekasse, oprettet 16de April s. A. Grevskabet Holsteinborgs Sparekasse er imidlertid atter hævet, hvis den ikke, saaledes som Odense Byes Sparekasse, blot har forandret Firma, en Omstændighed, der i Aaret 1870 ved Omtale af Kjøbenhavns

Sparekasses Jubilæum foranlediger Professor Scharling til at udtale, at de nævnte tvende ældste Sparekasser ere forsvundne, og at Københavns Sparekasse altsaa er den næstældste her i Landet. Efter den Tid følger Oprettelse af Sparekasser i Provindskjøbstæderne hurtigt paa hinanden, saaledes Aalborg 1823, Holbek 1826 o. s. v. stedse med større og større Fart, indtil vi nu ved Udgangen af 1880 her i Landet have c. 450 Sparekasser med en Indskudskapital af henimod 275 Millioner *ℳ*. I hvor glædeligt dette Resultat nu end ved første Øiekast kan see ud, saa er det dog formentlig høist betænkeligt i Sagens Interesse, at Virksomheden er spredt paa saamange selvstændige Instituter, thi Administrationen fordyres derved i høi Grad, og samtidig dermed tabes Visheden for, at Udgifterne hertil kunne dækkes uden at svække Sikkerheden for de betroede Midler. Der ligger vel i Tidsaanden et Krav paa Midler til paa den lettest mulige Maade at anbringe de sammensparede Summer, og det kunde synes, at dette Krav tilfredsstilles ved det store Antal af Sparekasser; men burde det ikke snarere søges opnaaet derved, at de større Instituter oprette Filialer eller Opsamlingssteder, der vel at mærke betjenes direkte fra Hovedkontoret? Denne Tanke har iøvrigt været gjort til Gjenstand for Forhandling i Fyens Stifts Sparekasses Bestyrelse, men blev foreløbig skrinlagt. Sparekasseinstitutionen har nu fæstet Rod i det danske Folks Bevidsthed, men Tilliden til den maa ikke svækkes, og hertil sigter da ogsaa den ifjor udkomne Lov om Sparekasser af 29de Mai, der dog lader ovennævnte Spørgsmaal ligge, og endnu som før tillader at oprette saamange Sparekasser, det skal være. Svækkes Tilliden til Sparekasserne i Almindelighed, vil Oprettelsen af Statssparekasser kun være et Tidsspørgsmaal, medens saadanne ellers neppe ville kunne trives paa Grund af den større Hurtighed, hvormed Expeditionen ved Indskud eller Uddrag kan finde Sted i de nuværende Sparekasser.

Odense Byes Sparekasse.

Som foran berørt er denne Sparekasse den næstældste i Danmark og ingenlunde *forsvunden* men derimod levet op i en friere og kraftigere Skikkelse. Det er atter ham, Odense Byes gjæve Søn, Kammerherre, Amtmand Jens Benzon, som i denne Henseende saavel som i saamange andre bragte sin Fødeby en god og velsignelsesrig Gave. Kammerherren omfattede som bekjendt alle filantropiske Formaal med en levende Interesse — see nærmere Afsnittet „Personerne“ — og hans Arbeide for Byens Fattigvæsens Udvikling bragte ham naturligt til at overveie, hvilke Midler der kunde bidrage til at hæve Selvgættelsen hos den fattigere Deel af Befolkningen, for derigjennem at fremme Flid, Nøisomhed og Sparsommelighed. Ideen om Sparekasser er derfor adopteret af ham, og hvad han ventede sig af den, sees bedst af det ældste Dokument, der findes her ved Sparekassen, nemlig:

„Indbydelse til alle Indvaanere af Odense Bye og Forstæder fra Amtmand Jens Benzon.

Hvor meget man end har bestræbt sig for at udtænke, og at iværksætte Midler til at sikre ethvert Samfundets Medlem nødtørftigt Udkomme, har dog Erfaring lært, at Udførelsen af de menneskekjærligste Planer ikke svarede til Forventningerne; og sandelig, Anstødsstenene ere mange: Den Fattige vil nødigt underkaste sig den Orden, uden hvilken den offentlige Forsørgelse ikke kan bestaae; hans Letsindighed lader ham kun have det Nærværende for Øje; og seer han end ud i Fremtiden, da er det kun, enten med de daarlige Forhaabninger, eller med den sorgløse Fortrøstning paa Medborgeres Understøttelse; Lædighed, Usædelighed, Uredelighed og Umaadelighed ere ikke sjelden Armodens Følgesvende; herved bliver Opsynet vanskeligt og byrdefuldt, og For-

sørgelsesmaaden kostbar og indviklet; tvungne Bidrag ere i Almindelighed forhadte; jo menneskekjærligere Forsørgelsen indrettes for de Nydende, desto haardere bliver den for de Ydende; Hines Antal forøges, medens Disses formindskes, og al offentlig Forsørgelse vil af sig selv ophøre. Disse ere de væsentligste Forhindringer, som ethvert Fattigvæsen vil have at kjæmpe med, og som til enhver Tid ville gjøre det mindre eller mere ufuldkomment, alt eftersom Bestyrelsen er mere eller mindre virksom, mere eller mindre sysselsat med andre Forretninger; og den Fattiges offentlige Forsørgelse kan da vel ikke betragtes fra høiere Synspunkt, end som et gavnligt, ja maaske nødvendigt Fristmiddel, der vel kan formindskes, men ingenlunde hæve Armodens sørgelige Følger; gavnligt vil det derfor blive, ikke allene at understøtte Armoden, men ogsaa at forekomme den. Og visselig vilde den hos Mange forekomme, naar det maatte lykkes at bringe, især den arbejdende og tjenende Klasse, tilbage til ægte Sparsommeligheds Aand, og at vække hos denne Stand en saadan Æres- og Selvstændigheds-Følelse, at den undsaar sig for, at lade den for Enhver saa hellig og ueftergivelig Pligt: selv at sørge for Sig og Sine, opfyldes af Andre. Blandt alle de Midler, jeg haver tænkt mig tjenlige til Hensigtens Opnaaelse, synes intet mig mere simpelt i Udførelse, intet mere beregnet efter den Uformuedes Krav, intet mere uafhængigt af Tilfælde og Lykkelræf, intet endelig mere veldædigt i sine Følger, end efter Kiels og flere Stæders Exempel, at oprette en Sparekasse, hvori Enhver kan nedlægge sin sammen sparede Skjærv, og efter et forholdsmæssigt Antal af Aar erholde det Indsatte tilbagebetalt med det Dobbelte, Tredobbelte og Firedobbelte. Stor og vigtig er saaledes en Sparekasses umiddelbare Nytte, men større og vigtigere bliver dens middelbare, da den opmuntrer til Sparsommelighed, Tarvelighed og Arbeidsomhed, disse Sædelighedens, den almindelige Velstands, Maadelighedens og den huuslige Lyksaligheds fasteste Bolværker.

Overbeviist altsaa om den mangesidige Nytte, ovennævnte Indretning nødvendiggen maa føre med sig, indbyder jeg herved alle Indvaanere af Odense Bye og Forstæder til at tage Deel i en Sparekasse, som jeg paa egen Bekostning vil indrette, og under strengeste Ansvar bestyre, for det Første i eet å to Aar. Ved saaledes at opkaste mig til Stifter af en offentlig Forsørgelses Anstalt, og ved at forbeholde mig Enebestyrelsen i fornævnte

Tid, føler jeg ogsaa, at mine Medborgeres Tillid til mig ikke bør være blot personlig, men at Dem bør gives tilstrækkelig Sikkerhed, ikke allene for min redelige og samvittighedsfulde, men ogsaa for min nidkjære og ordentlige Bestyrelse. Til den Ende haver jeg, som nedenstaaende Tilstaaelse udviser, deponeret i Amtstuen kongelige Obligationer for 5000 Rbdlr. S. V., som jeg dog forbeholder mig at ombytte mod andre kongel. eller thinglyste Panteobligationer af samme Værdi, og som skulle betrygge enhver Deeltagende for: „At jeg, ved at fratræde Bestyrelsen, aflægger „til de af Selskabet valgte Revisorer, nøiagtig Rede og Rigtighed „for alle gjorte Indskud, med Rente og Rentes Rente efter ved- „føjede Tabel, samt aflevere Indskudenes og Renternes Beløb enten „i rede Penge, eller i anordningsmæssig sikre Obligationer, og „tilstiller desuden Revisionen ordentlig førte Protokoller, hvis „Rigtighed og Overeensstemmelse med de af mig udstedte Beviser, „skal prøves ved at sammenholde disse med hine; hvorefter jeg, „naar Alt er befundet rigtigt, modtager de i Amtstuen nedlagte „Obligationer, og fritages for videre Ansvar“. Dog forstaaer det sig selv, at skulde min egen Stilling, og mine Medborgeres Ønske tillade mig at vedblive Bestyrelsen længere end fornævnte eet å to Aar, saa vedvarer fremdeles den eengang givne Sikkerhed, og forøges endogsaa efter Kassens befundne Tilstand.

Saaledes overgiver jeg nu nedenstaaende Plan til mine Medborgeres velvillige Omdømme og Deeltagelse. Hr. Overlærer og Doctor Bjørns Godhed og Beredvillighed skylder jeg taknemligst Beregningen af een Rbds. Værdi i en Række af 35 Aar, hvorefter jeg har beregnet Værdien af 2 indtil 10 Rbdls. Værdi i en Række af 17½ Aar. De Forbedringer og næiere Bestemmelser, som Planen endnu kan modtage, og som jeg haver antydet i § 11, venter jeg dels af egen Erfaring og dels af de Vink og Bemærkninger, som Enhver, der har Sands for Almenvellet, sikkerlig ikke vil undlade at meddele mig, og hvortil jeg herved paa det Indstændigste opfordrer Enhver; thi saaledes vil Indretningen ikke allene blive saa gavnrig som muligt for min kjære Fødeby, men den vil ogsaa blive et følgeværdigt Mønster for andre Stæder i Riget.

Og nu, inden jeg fremlægger min Plan til almindelig Bedømmelse, opfordrer jeg Eder, Huusbønder! og Madmødre! til ikke allene selv at tage Deel i denne Forsørgelses-Anstalt, men ogsaa

at gjøre Eders Undergivne bekendte med dens veldædige Hensigt, og at veilede dem til dens rigtigste Benyttelse; og Eder, Haandværkere! Tjenestetynde! og Dagloiere! for hvem denne Kasse nærmest oprettes, opfordrer jeg i Særdeleshed, til at give slip paa, eller i det mindste betydelig at indskrænke Eders undværlige Nydelser, og I ville altid faae Noget tilovers. Bereder Eder selv en hæderlig Selvtændighed, ved at samle Eder en Formue, som I kunne gribe til i Nødens Tid. Betænker dog, at ved at bespare, eller ved at erhverve, blot 4 Skilling mere om Dagen, ville I efter et heelt Aars Forløb, have opsamlet Eder en Sum af over 15 Rbdlr., der indsat i Sparekassen, vil efter 17 Aar give Eder over 30 Rbdlr., efter 28 Aar over 45 Rbdlr., og efter 35 Aar over 60 Rbdlr.; men fortsættes denne daglige Besparelse, eller vædligeholdes denne forsøgede Flid, ikke allene i eet Aar, men Eders hele Liv igjennem, og det Besparede, eller mere Erhvervede, gjøres frugtbringende i Kassen, ville I efter 17 Aars Forløb kunne tilbagefordre henved 400 Rbdlr., efter 28 Aars Forløb henved 800 Rbdlr., og efter 35 Aars Forløb henved 1200 Rbdlr., som I ene og allene skyldte Eder selv, og som I med fuldeste Raadighed kunne anvende til Eders Bosættelse, til Eders Næringsveis Udvidelse, til Eders Børns Forfremmelse, eller til Bestridelsen af en eller anden nødvendig Udgift, som ellers vilde have ødelagt Eder. Foragter altsaa ikke smaa Besparelser; henlægger dem troligen i den mindre Sparebøsse, og bringer dem ved Ugens, Maanedens, eller Aarets Ende i den større fælles Sparekasse, der skal gjøre dem frugtbringende for Eder og for Eders Familier. Værer maadeholdne, arbejdsomme, tarvelige, sparsommelige, og I skulle tillige vorde sædeligere, friere, huusligere, og lykkeligere. Overveier Eders sande og Eders indbildte Fornødenheder; sørger huusholderisk for de første, men forsager klogeligen de sidste; Forsængelighed, Vellejvnet og Overdaadighed haver tilvisse sine, for Sandseligheden behagelige Øieblikke, men — Øieblikke, der dyrt betales med kummerfulde og vanærede Aar; thi Armoden var ofte Lasternes Planteskole, og onde Tilbøieligheder vilde ofte have evig slumret, hvis ikke Nød og Mangel havde ligesom fremlokket dem til farlige Udbrud. Henlægger derfor til en samlet Nødskilling, hvad I hidtil forødede til Næring for Eders Sandselighed; gjør Eder sjeldnere tilgode med Kaffe, Thee og Brændeviin; vær tarvelige i Eders Levemaade og i Eders Klædedragt, og kappes ikke heri med

den Rige og den Fornemme; i denne ulige Strid maae I altid tabe; kappes med dem i alle huslige Dyder; Her kunne I overgaae dem; her skulle I, endogsaa overvundne, altid vinde.

Odense den 26de October 1816.

Jens Benzon.

Plan til en almindelig Sparekasse for Odense Bye og Forstæder.

§ 1.

Sparekassen indskrænkes til Indvaanerne af Odense By og Forstæder; dog saaledes, at hvo, der eengang er Interessent, beholder, uagtet Forflyttelse, Ret til at lade sine Penge staae i Kassen, og til fremdeles at forsøge sin Kapital med nye Indskud; men det paaligger da ogsaa enhver bortreisende Interessent at forevise Bestyrelsen, til Antegnelse i Protokollen, og til behørig Paategning sin, til en bosat Mand i Byen, udstædte Fuldmagt til at møde i 10 §s anførte Tilfælde.

§ 2.

Det ringeste Indskud er een Rigshdlr., og det høieste 50 Rbdlr. a Gangen, altsammen i fulde Rigsbankdaler N. V.

§ 3.

For første Indskud meddeles et med Segl og Underskrift forsynet Beviis, der, naar nærværende Oplag er forbrugt, betales med 16 Rb3 N. V., og hvori, indføres Indskyderens fulde Navn, Stand, Kjønn og Næringsvei, Indskudets Størrelse og Terminen, hvorfra Renten begynder. Med Beviset følger tillige nærværende Plan, til Underretning for enhver Interessent, om Alt, hvad der maatte vedkomme ham eller hende. Senere Indskud antegnes med Segl og Underskrift paa ovennævnte Beviis, indtil det er fuldkrevet.

§ 4.

Indtil videre, og især i Begyndelsen modtages hver Løvdag Formiddag fra Kl. 9 til 11, Indskud, der, naar de indleveres i Begyndelsen af December eller Juni Maaneder. forrentes fra den

ellefte samme Maaned; men gjøres Indskudene mellem Terminerne, forrentes de først fra den paafølgende Termin. Skulde Erfaring vise, at Sparekassens Hensigt tilfulde kan opnaaes med et mindre Antal af Indskuds-Dage, ville disse, til Bequemmelighed for Kassereren, blive nedsatte til 24 eller 12 Gange om Aaret.

NB. For første Gang modtages paa min Bopæl i Overgade Indskud Løverdagen den 16de November, og siden hver paafølgende Løverdage.

§ 5.

Indskyderen kan til enhver Termin efter fire Maaneders foregaaende Opsigelse, der paaegnes hans ihændehavende Beviis, erholde enten et enkelt, eller flere Indskud udbetalt med fulde Renter og Renters Renter, beregnede efter vedfølgende Tabel. I ethvert Tilfælde, hvor Kassens liggende rede Penge kunne udrede den af Interessenten forlangte Tilbagebetaling, skal Betaling finde Sted, endog uden foregaaende Opsigelse, dog at Rente og Rentes Rente bortfalder for det løbende Halvaar, naar Udbetalingen skeer uden for Terminen. Hvad der betales, afskrives paa Beviset.

§ 6.

Da Kassens Penge indkomme i smaae Summer, og paa samme Maade udsættes, men det dog vil skee, at de ikke altid strax kunne gjøres frugtbringende, uagtet der svares Indskyderne uafbrudte Renter og Renters Renter af deres indsatte Penge, og man desuden i Tide maa være betænkt paa efterkommende Kasserers og Kontrollørs tarvelige Lønninger, samt paa andre Udgifters Bestridelse, saa vil Kassen, ikke i Begyndelsen, kunne svare høiere end 4 Procent, uagtet den, saavidt muligt, udsætter sine Penge efter en høiere Rentefod, for at opkaabe en Fond, der med Tiden kan dække anførte Tab og Udgifter. Saalænge jeg vedbliver Enebestyrelsen, svarer jeg fra hver Termin 6 Procent af de indsatte Penge, og intet Rentetab, eller nogen Udgift skal imidlertid falde Kassen eller denne Fond til Last.

§ 7.

Ved Tabellens Udregning ere Brøker over en halv Skilling beregnede som hele Skillinger; de øvrige Brøker ere bortkastede; ved Udbetalingen bortfalde tillige alle Skillingsbrøk.

§ 8.

Et Indskud, der har henstaaet uaffordret i fulde 35 Aar, svarer sin Eier ingen Rente, fra fornævnte Tid af. Døer Indskyderen, da ere Arvingerne, eller andre Vedkommende berettigede til, imod Bevisets Tilbagelevering, at hæve den Afdødes Tilgodehavende.

§ 9.

Kassen udsætter, saavidt muligt, sine Penge paa Vexelobligationer, forsynede med en bekjendt, vederhæftig Mands Kaution for prompte og skadesløs Betaling. Fornyelser af Vexelobligationer kunne finde Sted, naar derom skeer Begjæring 14 Dage før Forfaldsdagen, og Bestyrelsen bevilger Fornyelsen. I modsat Fald betales Pengene til den først bestemte Tid, og en forsømmelig Debitor kan aldrig siden vente Laan af Kassen. Saavidt Omstændighederne tillade det, skulle stræbsomme, og bekjendt retskafne Borgere og andre Byens Indvaanere foretrækkes til at nyde Laan af Kassen, men aldrig uden at der gives fuldkommen Sikkerhed, da Bestyrelsen, i modsat Tilfælde tilsvarede Kassen Tabet.

§ 10.

Saa ofte Bestyrelsen indkalder Interessenterne, skulle de møde, eller møde lade med deres fra Bestyrelsen modtagne Reviser, for at sammenholdes med Protokollerne; Udebliver Nogen, og der siden befindes Uoverensstemmelse mellem de Udeblivendes Beviis og Protokollen, da haver han eller hun tabt sin Tiltale til Kassen, og haver allene at henholde sig til de Skyldige, dog at Kassen først fyldestgøres hos Disse for sit Tilgodehavende.

§ 11.

I Tilfælde af Forandring i Pengevæsenet, erholde ældre Indskud, i Følge Tingens Natur, ingen Forret for yngre Indskud.

§ 12.

De øvrige Bestemmelser om en Kasserers og en Kontrollørs Ansettelse, om Størrelsen af deres Kautioner og Lønninger, om Protokollers Indretning, om Bestyreres og Revisors Udnævnelse, om en aarlig Revision, om Fritagelse for Arrest og Beslag paa Interessenternes Tilgodehavende, om en summarisk Rettergangs-

maade for Summer, der ikke overstige 50 Rbdlr., og om flere saa danna Bestemmelser, forbeholder jeg mig i sin Tid at fremkomme med det Fornødne.

§ 13.

Følgende Tabeller vise, hvad enhver Interessent har i sin Tid at fordrø; saaledes finder man i Tabellen I, i Aarones og Indskudenes Overskjærings Punkt, hvad et Indskud fra een indtil ti Rigsbankdaler med Renter og Renters Renter er løbet op til i en forlangt Tid, fra et halvt Aar indtil 17½ Aar. Vil man vide, hvad et høiere Indskud end 10 Rbdlr., f. Ex. et Indskud af 29 Rbdlr. giver efter 6 Aars Forløb, saa søger man Overskjæringspunktet af 6 Aar og 7 Rbdlr., og multiplicerer de der fundne 8 Rbdlr. 84 β med 4, som er det laveste Tal, der gaar op i 28; til det udkomne Produkt 35 Rbd. 48 β adderer man 1 Rbd. 25 β, der findes i Overskjæringspunktet af 1 Rbdlr. og 1 Aar, og man erholder den Sum 36 Rbdlr. 73 β, der udgjør Beløbet af 29 Rbdlr. med Rente og Rentens Rente i 6 Aar.

Tabellen II gaar fra 18 Aar indtil 35 Aar, men er kun beregnet for een Rigsbdlr., saa at man, for at vide, hvortil et høiere Indskud voxer i en forlangt Tid, maa multiplicere med selve Indskudet, den i Tabellen, for den forlangte Tid, afsatte Sum. Vil man f. Ex. vide, hvad et Indskud af 10 Rbdlr. løber op til i 28 Aar, multiplicerer man den ved 28 Aar staaende Sum 3 Rbdlr. 2⁰⁰/₁₀₀ β med 10, og faar da til Produkt 30 Rbdlr. 30 β, som er Beløbet af 10 Rbd. med Rente og Rentens Rente i 28 Aar.

Efter Forlangende haver jeg Justitsraad og Amtforvalter Andresen modtaget af S. T. Hr. Amtmand Jens Benzou, trende Kongelige Bankfonds-Obligationer, alle lydende paa Hr. Amtmandens Navn, hvoraf de tvende, daterede Kjøbenhavn den 9de November 1809 med Mærke „Bekkervig“ lyde hver paa 1000 skriver Eet Tusinde Rigsdaler Species, og den tredie, dateret Kjøbenhavn den 29de Juli 1811 med Mærke „Biri“ lyder paa 1000 skriver Eet Tusinde Rigsdaler dansk Kourant; hvilke trende Obligationer, eller de i deres Sted ombyttede thinglyste Panteobligationer af lige Værdie, skulle forblive hos mig i Deposito,

indtil Hr. Amtmanden, saafremt den af ham paatænkte Sparekasse kommer i Gang, haver med Kassens Revisorers Attest beviist, at Kassen Intet haver hos ham at fordre, og at Obligationerne maae ham udleveres.

Odense Amtstue den 26de October 1816.

A. Andresen.

1ste Tabel.

(Beregning over Væksten af en Kapital af indtil 10 Rbdlr. ved Tillæg af Renter og Renters Renter fra $\frac{1}{2}$ indtil $17\frac{1}{2}$ Aar).

2den Tabel.

(Beregning over Væksten af en Kapital af 1 Rbdlr. ved Tillæg af Renter og Renters Renter fra $17\frac{1}{2}$ indtil 35 Aar).

Overensstemmende med denne Indbydelse og Plan traadte altsaa Odense Byes Sparekasse i Virksomhed, og den første Indskyder, Discipel Poul Adam Scholten, blev den 16de November 1816 indtegnet i Sparekassens Protokol med et Indskud af 5 Rbdlr. Til Beviis for sin Fordring paa Sparekassen erholdt Indskyderen et af Amtmanden udstedt Beviis, vedhæftet ovennævnte Plan, der lød saaledes:

At Foreviseren, Discipel Poul Adam Scholten, ved sin Fader Kammerjunker Scholten, haver til Forrentelse fra 11te December 1816 indsat i Odense Byes Sparekasse 5 Rbdlr. N. V., skriver Fem Rbdlr. N. V., der tilbagebetales efter Planens Tabel, tilstaaes af

Odense den 16de Novbr. 1816.

Jens Benzon.

(Stempel, Odense Byes Sparekasse).

Protokollen, der paa en Gang er Kasse- og Hovedbog, er ret karakteristisk og indrettet paa Kvart-Folio saaledes:

Nr. 1.

Skole-Discipel Poul Adam Scholten ved Faderen
Kammerjunker Scholten.

Indskud Rbdlr.	For- rentes fra	Tilbagebetalt med Rente og Rentens Rente.				Indskud Rbdlr.	For- rentes fra	Tilbagebetalt med Rente og Rentens Rente.					
		Naar	Rbdlr.	Sk.	β			Naar	Rbdlr.	Sk.	β		
5	11 Decbr. 1816.												

Med Hensyn til Planens § 6, da fremhæves det, at der her ikke er Tale om at indsætte noget Beløb i Statskassen, hvad der ei heller vilde have været tjenligt for den Ansvarshavende, der indtil det Sidste vedblev at svare den lovede Rente af 6 pCt.

Det har ikke været muligt at finde nogen confirmeret Fundats eller Kongelig Bevilling for Oprettelsen af Sparekassen, der berettiger ham til at udstede disse Beviser paa ustemplet Papir, saalidt som der er Grund til at antage, at der har været aflagt aarlige, reviderede Regnskaber, da saadanne i modsat Fald ligesaa vel som Protokollen og de indfrieede Beviser nu maatte have været i Fyens Stifts Sparekasses Væрге. Der var desværre ei heller nogen Anledning til at sætte det i Planens § 12 ommeldte Apparat i Scene, hvorfor Stifteren formodentlig i egen Person er vedbleven at forene Bestillingerne som Bestyrer, Kasserer, Bogholder og Revisor, thi vel blev der før 11te Decbr. 1816 ved 46 forskjellige Indskydere indsat et samlet Beløb af 787 Rbdlr., men endnu i Juni 1821 er Kontonummeret kun naaet op til 73 og til Udgangen af 1831 blev høieste Nr. kun 211. At Kammerherre I. Benzon ogsaa maa have følt sig skuffet ved den ringe Fremgang, hans Sparekasse havde, og derfor har tænkt paa at

faae den omændret og dens Virkekreds udvidet, turde tydeligt fremgaae deraf, at han allerede den 4de April 1821 er i Besiddelse af en udførlig Beskrivelse af Kjøbenhavns Sparekasses Administration og Bogføring m. m. Det er ganske bestemt dette Forbillede, der i Aarenes Løb modner den Tanke hos ham, at udvide sit Barns Virkekreds, give det andre Klæder paa, ja endog andet Navn, og saaledes staae vi da den 1ste Januar 1832 overfor

Fyens Stifts Sparekasse.

Oprettelsen.

Overensstemmende med det foran Udviklede maa det altsaa antages, at Stifteren af denne Sparekasse i lang Tid har syslet med Tanken om at see Odense Byes Sparekasse udvidet og de indre Forhold omændrede med Kjøbenhavns Sparekasse som Mønster, idet denne overfor Publicum traadte frem paa en heelt anden Maade, end Tilfældet havde været her i Odense. Denne Ansknelse bestyrkes derved, at det er de tidligere omtalte Meddelelser om Forretningsgangen i Kjøbenhavn, der heelt igjennem kom til at danne Grundlaget for Fyens Stifts Sparekasses Administration og Bogholderi. Det er Kammerherre I. Benzon, der personlig foretager alle de foreløbige Skridt, med hvilke hans Meddirektører Intet have havt at gjøre; samtlige Bevillinger lyde paa hans Navn, og det er først, da disse ere erhvervede, at den samlede Bestyrelse optræder. Disse indledende Skridt føre mod et heelt andet Maal i Henseende til Indskuddenes Forrentning og Midlernes Anbringelse, end der var tilsigtet ved Planen for Odense Byes Sparekasse; Staten har nu vundet den tabte Tillid tilbage, man ønsker og kan faae dens

Hjælp, hvilket unegtelig i høi Grad gjorde det lettere nu end 1816 at begynde en Sparekassevirksomhed. — Regjeringen gaaer nemlig ind paa at modtage et saakaldt „Grundfond“, som den forpligter sig til at forrente, Halvdelen med 5 pCt. og den anden Halvdeel med 4½ pCt., og dernæst at forrente yderligere Indbetalinger med 4 pCt. pro Anno, hvorved vedkommende Sparekasse sættes i Stand til at give Indskydérne 4 pCt. og dog have et Overskud til Administrationsudgifterne og Dannelsen af et Reservefond. Allerede under 18de Mai 1831 erholder Jens Benzon Kongelig Tilladelse til, til Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond successivt af den af ham paatænkte Sparekasses Midler at indbetale et Grundfond af 60 000 Rdlr., der bliver at forrente som ovennævnt; Tilladelsen, der er indbefattet i nedenanførte Cancelli-Skrivelse af 13de Aug. 1831, omtales iøvrigt ogsaa i det ældste Dokument, denne Sparekasse vedkommende, som er beroende her ved Kontoret, nemlig Kongelig Bevilling af 20de Juli 1831, der lyder saaledes:

„Vi Frederik den Sjette, Konge til Danmark osv.

Gjøre vitterligt: at ligesom Vi efter Os Elskelig Kammerherre Jens Benzon af Vor Kjøbstad Odense, hans derom allerunderdanigst gjorde Ansøgning og Begjæring under 18de May d. A. allernaadigst have bemyndiget Vor Direction for Statsgjælden og den synkende Fond til af den for Fyens Stift paatænkte Sparekasses Midler at modtage til Forrentning af Statsgjældscassen indtil et Beløb af 60,000 Rbd., Halvdelen med 5 og Halvdelen med 4½ pCt. aarlig Rente, samt Tilbagebetaling efter 3 Ugers Opsigelse, saaledes at det staaer Bestyrerne frit for, at indbetale dette Beløb i rede Sølv eller Sedler med runde Summer, i det mindste 100 Rbd. ad Gangen, hvorimod de Summer, der siden maatte ønskes indbetalte i Statsgjældscassen, blot modtages imod 4 pCt. aarlig Rente og paa et Aars Opsigelse fra enten af Siderne, saaledes ville Vi, efter hans derhos allerunderdanigst gjorde Ansøgning og Begjæring, samt i Betragtning af de Os af Vort danske Cancellie foredragne Omstændigheder, lige allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at de Summer,

der indskydes i bemeldte Sparecasse, maa være fritagne for at kunne belægges med Arrest og Beslag. Iøvrigt have Bestyrerne af samme Casse, i Henhold til Vor allerhøieste Resolution af 11te July 1827, aarligen at aflægge Regnskab over Cassens Tilstand, samt paa behørig Maade at bringe dette til almindelig Kundskab.

Forbydende Alle og Enhver imod det, som foreskrevet staaer, Hinder at gjøre. Givet i Vor Kongelige Residentstad Kjøbenhavn den 20de July, 1831.

Under vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

Stemann.

Monrad. Ørsted. Larsen. Lange. Hansen.

Feddersen.

Den i Bevillingen nævnte Kongelige Resolution maa være gjældende for Sparekasser i Almindelighed, men den findes ikke i Rescriptsamlingen, saa dens Indhold ikke nærmere kan omtales. Ved den ovennævnte Cancelliskrivelse af 13de August meddeles det endvidere J. Benzon, at han kan forvente Kongl. Bevilling til Fritagelse for Brug af Stempel til Kontrabøger, hvilken Bevilling senere er udfærdiget under 5te October s. A. Skrivelsen og Bevillingen er saalydende:

„Cancelliet har fra Hr. Kammerherre modtaget en Ansøgning, hvori De, ved at indsende Planen til en Sparecasse for hele Fyens Stift, anholder om at en Deel af denne Sparecasses Midler maa antages til Forrentning i den Kongelige Casse, at de for Sparecassen indrettende Contrabøger maa udfærdiges paa ustemplet Papiir, samt at Indskuddene i bemeldte Sparecasse maae fritages for at kunne belægges med Arrest og Beslag. Efterat Cancelliet forsaavidt den førstanførte Punct af Deres Ansøgning angaaer havde tilskrevet den Kongelige Direction for Statsgjælden og den synkende

Fond, har Man fra bemeldte Direction modtaget Underretning om, at Hans Majestæt Kongen paa Directionens derom allerunderdanigst nedlagte Forestilling under 18de May sidstleden har behaget at resolve saaledes:

„Vi bemyndige allernaadigst Vor Direction for Statsgjælden og den synkende Fond til af den for Fyens Stift paatænkte Sparecasses Midler at modtage indtil et Beløb af 60,000 Rbd., Halvdelen mod 5 og Halvdelen mod $4\frac{1}{2}$ pCt. aarlig Rente, samt Tilbagebetaling efter 3 Ugers Opsigelse, saaledes, at det staaer Bestyrerne frit for, at indbetale dette Beløb i rede Sølv eller Sedler med runde Summer i det Mindste 100 Rbd. ad Gangen, hvorimod de Summer, der siden maatte ønskes indbetalte i Statsgjældscassen, blot modtages imod 4 pCt. aarlig Rente og paa et Aars Opsigelse fra enten af Siderne“.

Ved at meddele denne allerhøieste Resolution har Directionen derhos tilføjet, at de 5 pCt. Rente ville blive erlagte af de første 30,000 Rbd. Sparecassen faaer indestaaende i den Kongelige Casse, samt at Directionen, naar den modtager nærmere Underretning om at Indretningen er traadt i Virksomhed, vil meddele Odense Amtstue den fornødne Indtægtsordre. Hvad Hr. Kammerherres Begjæring om at Indskuddene i den omhandlede Sparecasse maatte fritages for at kunne belægges med Arrest og Beslag betræffer, da har Cancelliet i denne Anledning nedlagt allerunderdanigst Forestilling for Hans Majestæt Kongen og Allerhøiestsamme har derpaa under 13de f. M. allernaadigst behaget at tillade, at de Summer, der indskydes i Sparecassen, maae fritages for at kunne belægges med Arrest og Beslag, hvorhos det tillige allernaadigst er bleven befalet, at Bestyrerne for denne Casse i Henhold til den allerhøieste Resolution af 11te July 1827 aarligen skulle aflægge Regnskab over Cassens Tilstand, samt paa behørig Maade bringe dette til offentlig Kundskab.

Ved at meddele Hr. Kammerherre Foransførte til behagelig Underretning, skulde Man derhos ikke undlade at tilføje, at det Kongelige Rentekammer, der har erklæret sig villig til, paa nærmere Underretning om at Planen for den omhandlede Sparecasse forøvrigt bifaldes, at indgaae med allerunderdanigst Forestilling om at den ansøgte Frihed i Henseende til stemplet Papiirs Brug allernaadigst maatte bevilges Sparecassen, under 6te d. M. har modtaget Communication om foransførte 2de allerhøieste Resolu-

tioner, og vil Hr. Kammerherre med Hensyn til denne Deel af Deres Ansøgning altsaa kunne forvente nærmere Beskeed.

Det Kongelige Danske Cancellie, den 13de August 1831.

Stemann. Monrad. Ørsted. Larsen. (Navn ulæseligt).
Lange. Hansen.

Jacobsen.

Til

Hr. Kammerherre J. Benzon.

Vi Frederik den Sjette, Konge til Danmark osv.

Gjøre vitterligt: at Vi, efter allerunderdanigst Ansøgning og derover indkommen Erklæring, allernaadigst have bevilget og tilladt, ligesom Vi og, i Overensstemmelse med Vor uunder Dags Datum ergangne allerhøieste Resolution, hermed bevilge og tillade, at de Contrabøger, som meddeles dem, der gjøre Indskud i den Sparekasse, som Os elskelig Jens Benzon, Vor Kammerherre, agter at oprette for Fyens Stift, maae udfærdiges uden Brug af stemplet Papiir, dog at i samme Contrabøger indføres, at de paa Grund af denne Vor allernaadigste Bevilling udstedes paa ustemplet Papiir. Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Forbyndes Alle og Enhver herimod, eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at gjøre, under Vor Hyldest og Naade.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad, Kjøbenhavn, den 5te October 1831.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

(Navn ulæseligt).

Kongslev. (Navn ulæseligt). (Navn ulæseligt).

Lund.

Hermed havde Kammerherre J. Benzon altsaa tilveiebragt det fornødne Materiale for Oprettelsen af en Sparekasse, og alle efterfølgende Dokumenter lyde ikke længere paa hans Navn, men derimod paa Bestyrerne af Fyens Stifts Sparekasse. Man kan af Bevillingerne see, at Kammerherren i sine Ansøgninger om disse maa have antydnet, at Bestyrelsen for Sparekassen vilde komme til at bestaae af flere Personer, og at han i saa Henseende havde det Fornødne aftalt med disse hans Medbestyrere, fremgaaer deraf, at der allerede den 5te Novbr. 1831 er affattet og underskrevet et Dokument betegnet „Regler for Bestyrelsen af Fyens Stifts Sparekasse“ og underskrevet „Direktionen for Fyens Stifts Sparekasse“ med Navnene „Jens Benzon, Carl Bardenfleth, G. Klaumann, Friestedt, I. Andersen og N. Jensen.“ — Idet der med Hensyn til den nærmere Omtale af disse Mænd, der altsaa dannede Sparekassens første Bestyrelse, henvises til Afsnittet „Personerne“, bliver her kun optaget den Deel af disse Regler, der ikke omhandler Bogholderi og Lønning, (jfr. Afsnittene derom), eller findes optaget i Sparekassens noden anførte første Vedtægter, hvilke derimod ville blive meddelte i deres Heelhed, for at der ved de Forandringer, der Tid efter anden foretoges i disses Ordlyd, kan henvises dertil.

„Regler for Bestyrelsen af Fyens Stifts Sparekasse.

---

§ 1.

Directionen for Fyens Stifts Sparekasse bestaaer af 4 eller 6 Medlemmer, der ugeviis, efter en fastsat Orden skifte med hinanden om at overvære og deeltage Forretningerne ved Contoret, saalænge samme staaer aabent. Den mødende Directeur modtager Indskuddene og paaseer, at alle Ind- og Udbetalinger nøiagtig anføres i de dertil bestemte Bøger, samt at alle øvrige Bestemmelser punct-

lig efterleves. Han har ogsaa at sammenholde den foregaaende Contordags Afslutning i Cassebogen med Amtstuens Beviis, og at attestere i Cassebogen Pengenes rigtige Indlevering i Amtstuen.

§ 3.

Efterat Journal A og Memorial B ere gjensidigen confererede og attesterede ved hver Dags Slutning, anføres de indkomne og udbetalte Summer i Cassebogen D. Alle Summer paa 100 Rbdlr. indbetales af Bogholderen strax i Kongens Casse; De mindre Summer overgaae til næste Dag som contant Beholdning. For Indskudene erholder Sparecassen Amtstuens Modtagelsesbeviis, og desuden Anførelse i en staaende Contrabog.

§ 6.

Saa ofte det findes fornødent, men i det mindste 2 Gange om Aaret nemlig i Begyndelsen af hver Termins Maaned, samler hele Directionen sig, for ved eget Eftersyn at forvise sig om, at de fra Sparecassen til Amtstuen afleverede Summer ere indleverede til rette Tid, og at de fra Amtstuen requirerede Uddrag ere behørig anvendte til de af Interessenterne forlangte Tilbagebetalinger. I disse Møder fremlægger Bogholderen de i § 5 ommeldte Rente-designationer, der afsluttes 11te Mai og 11te Novbr.

§ 8.

Naar et Medlem af Directionen udtræder eller dør, ophører hans Ansvar som Medbestyrer af Indretningen 12 Uger efter at hans Afgang derfra er tredie Gang bekendtgjort i Stiftets Aviser; Og kan der efter den Tid i saa Henseende aldeles intet Krav gjøres paa ham eller hans Arvinger.

I den Udtrædendes eller Afdødes Sted vælge de Øvrige af Directionen en anden duelig, vederhæftig og redelig Mand, der er villig til at deeltage i Bestyrelsen.

§ 9.

Bogholderen, der tillige er Kasserer, antages af Directionen paa Fjerdingaars Opsigelse. Han maa være en i Odense bosat duelig, vederhæftig og redelig Mand, der stiller antagelig Caution efter Directionens Bestemmelse.

§ 10.

Paa Sparecassens Bekostning anskaffes et forsvarligt Gjemme, med 2 forskjellige Læase, hvoraf Bogholderen faaar Nøglen til den ene; men til den anden gjøres ligesaa mange nummererede Nøgler, som der ere Medlemmer i Directionen, for at Enhver kan have sin Nøgle. I dette Gjemme forvares Protokollerne A og D, der føres af den fungerende Directeur, samt de Summer, der efter § 3 gaae over som Beholdning til næste Contordag, og endelig de i § 5 ommeldte Renter. I dette Gjemme nedlægges og nærværende Regler tilligemed den ophævede Odense Sparecasses Dokumenter.

§ 11.

Til Stiftets Sparekasse er af Kammerherre Jens Benzon, Ridder, som Bestyrer af den ved ham i Aaret 1816 oprettede, men nu ophævede Odense Sparecassee skienket 1000 skriver Et Tusinde Rbdlr. i Kongelige Obligationer, hvorved han har opfyldt sit i bemeldte Sparecasseeplans § 6 giorte Løfte, at ville sørge for en Fond, der med Tiden kunde bidrage til at dække Sparecassens Udgivter. Renten af disse 1000 Rbdlr. udgjøre indtil videre Bogholderens og Kassererens Løn.

§ 12.

Den høiere Rente, som den Kongelige Cassee, ifølge allernaadigst Bevilling af 20de Juli 1831, svarer over den sædvanlige Rentefod, samt de i Vedtægternes §§ 12 og 14 ommeldte tilligemed andre tilfældige Indtægter, skulle altid udgjøre en saadan særskilt Konto, at Sparecassen, ligesom enhver anden Indskydende, bliver Interessent for sig selv. Paa denne Conto ansøres alle Sparecassens faste og tilfældige Udgivter; Og hvad der overskyder disse, oplægges ved at indsættes i den Kongelige Cassee.

§ 14.

Hvorvidt Indvaanerne paa Øerne Als og Ærøe kunne deeltage i nærværende Sparecassee vil, efter Omstændighederne, nærmere tages under Overveielse af Directionen.

§ 15.

Saaframt denne Sparecassee nogensinde skulde gaae ind, maa Renten af Sparecassens Conto anvendes til et eller andet, for

Fyens Stift gavnligt Øiemed, saalænge indtil Sparecassen atter kan komme i Virksomhed. Men Capitalen selv skal strax tages under Stiftsøvrighedens umiddelbare Bestyrelse, og narligt Regnskab derfor aflægges til Cancelliet.

Directionen for Fyens Stifts Sparekasse den 5te Novbr. 1831.

Jens Benzon.   *Carl Bardenfleth.*   *G. Klaumann.*   *Friestedt.*
(L. S.)   (L. S.)   (L. S.)   (L. S.)

I. Andersen.   *N. Jensen.*
(L. S.)   (L. S.)

Det ved Reglernes § 11 givne Løfte om en Gave af 1000 Rdlr. indfries foreløbig af Giveren den 18de Januar 1832 ved Deponering af en Panteobligation fra Slagter Tange med 1ste Prioritet i tvende Huse Nr. 508 og 508 a med Haver og tilliggende Løkker af Hartkorn 3 Skpr. 1 Fdkr. 1 Alb., hvilken Obligation den 9de April 1834 ombyttedes med Kongelig Obligation Nr. 175, der blev noteret paa Sparekassens Navn. Denne sidste Obligation er atter ombyttet i 1866 med Indskrivningsbeviis Litr. C. Nr. 1879, der ikke kan afhændes eller ombyttes uden Ministeriets Tilladelse. Gaven er saaledes aldrig i bogstavelig Forstand gaaet ind i Reservefondens Masse, men kan endnu som fra Begyndelsen af paavises. Endnu bliver her at omtale, at „Bestyrelsen“ for Fyens Stifts Sparekasse ved Skrivelse fra Directionen for Statsgjælden under 22de November 1831 meddeles, at Odense Amtstue er tillagt Ordre at modtage de Kapitaler i rede Sølvs eller Sedler, der tilbydes den af Sparekassen i runde Summer paa mindst 100 Rbdlr. For disse Summer skal Amtstuen udstede prima og sekunda Kvitteringer, af hvilke Primakvitteringen indsendes til Statsgjældskontoret til Underretning ved Renteanviisning, medens Sekundakvitteringen udleveres Sparekassen, der paa disse meddeler fornøden Tilstaaelse for Modtagelsen af Rente. Med Hensyn til Beregningen af denne Rente meddeles det derhos, at den vil blive regnet Sparekassen

tilgode fra den Dag Summen indbetales i Amtstuen, uden Hensyn til om dette er skeet før eller efter den 11te i Maaneden — altsaa en yderligere Begunstigelse, jfr. Vedtægtens § 9.

Hermed slutte Dokumenterne vedkommende Sparekassens Oprettelse, og den er nu i Stand til at træde i Forbindelse med Befolkningen. Dette skete første Gang den 5te Januar 1832, hvor de første Forretninger bestode i at overføre samtlige tilbageværende Indskydere i Odense Byes Sparekasse til det nye Institut, hvilke Indskydere paa denne og følgende Dag overgik med et Kapitalbeløb af 5816 Rbdlr. 2 μ Rps. og 833 Rbdlr. r. S. Samtidig hermed blev Sparekassens 5 Protokoller autoriserede, de første Kontrabøger udstedte, i hvilke, næst en Opmuntring til Sparekassens Afbenyttelse, dens Vedtægter ere anførte. C. Bardenfleth har underskrevet i Kontrabog Nr. 1, men hele Direktionen med Undtagelse af Klaumann har formeentlig været tilstede.

Vedtægter.

De første Vedtægter og den nævnte Opmuntring lyde saaledes:

„Opmuntring til Sparekassens Afbenyttelse“.

Ved Oprettelsen af nærværende Sparekasse, hvor Enhver i Stiftet vil finde en ligesaa sikker som beqvem Lejlighed til at gjøre besparede Smaasummer frugtbringende, haaber Bestyrelsen at anspore Mange af Stiftets Indvaanere til Flid, Tarvelighed og Sparsommelighed, hvorved igjen vil fremkaldes og vedligeholdes den Selvstændigheds og Uafhængigheds Aand, der ikke tillader at tye hen til vælvillige Medborgeres Bistand, eller at anraabe offentlig Understøttelse, førend man er kommen til den sørgelige Vished, at man ikke længere ved egen Kraft kan hjælpe sig ud af Nøden.

Denne Sparecasses flittige og stadige Afbenyttelse, hvorved allerbedst vil arbeides mod Forfængelighedens og Sandselighedens farlige Tillokkelser, anbefales derfor især Tjenestetyende, Haandværksvende og Drengene, samt Huusfædre og Huusmødre af Haandværksstanden, for at Hine uden at geraade i trykkende Gjæld, kunne selv bestride de med deres Lykkes videre Befordring forbundne Udgivter; og Disse, uden at synke i Armod, kunne gennemgaae Sygdom og andre tilstødende Uheld.

For at vise til hvilken Betydenhed stadige Indskud kunne stige, maa tjene til Exempel: At den der maanedlig indskyder 8 Mk., vil efter 3 Aars Forløb eie henved 55 Rbdl., efter 6 Aar 117 Rbdl., efter 9 Aar 187 Rbdl., efter 12 Aar 266 Rbdl., efter 15 Aar 355 Rbdl., og efter 18 Aar 455 Rbdl.; ligesom det maa bemærkes, at ethvert Indskud, der i 18 Aar staaer i Cassen, uden at Rente hæves, er ved Rente og Rentens Rente opvoxen til det Dobbelte.

Sparecassens Vedtægter ere:

§ 1. Sparecassen staaer aaben for alle Fyens Stifts Beboere. Enhver, der allerede er Interessent, beholder fremdeles Ret til at gjøre Indskud, uagtet han maatte være flyttet bort fra Stiftet.

§ 2. Een, eller hvis fornødent gjøres, to Gange om Ugen er Sparecassen aaben. For det Første bestemmes dertil hver Onsdag Formiddag fra Kl. 11 til 1. Indtræffer Contordagen paa en Helligdag, henlægges den til den paafølgende Søndag. Et over Sparecassens Contor til Gaden udhængt Bret tilkjendegiver med store Bogstaver og Tal Dagen og Timerne, naar Contoret staaer aabent.

§ 3. Indskud modtages fra 32 β til 50 Rbdl. ad Gangen enten i rede Sølv, eller i Repræsentativer, og Ingens samlede Indskud i eet Aar maa overstige 200 Rbdl. Naar en Interessents Conto er opløben til 500 Rbdl., maae intet Indskud for ham mere finde Sted, og Renterne skulle da udbetales Vedkommende i hver Termin, eftersom de ikke maae oplægges.

§ 4. Af hver Rigsbankdaler Indskud erlægges een Gang for alle $\frac{1}{2}$ β , og af hver Rigsbankdaler Rente, der hæves i Terminsmaaned, erlægges hver Gang 1 β i Skriverpenge til Bogholderen.

§ 5. Som Beviis for sin Fordring paa Cassen erholder hver Deeltager en af den tilstedeværende Directeur og Bogholderen underskreven Contrabog, lydende paa Nummer allene, og svarende til Contonummeret i Hovedbogen. Ifølge allernaadigst Bevilling af 5te October 1831 udstædes Sparecassens Contrabøger paa ustemplet Papir.

§ 6. Hvorvidt Indskud kunne modtages af Unavgivne, saa at Interessentens Navn ikke indføres i Hovedbogen, vil beroe paa Directionens nærmere Bestemmelse.

§ 7. Ihændehabereren af en Contrabog ansees i Reglen berettiget til at hæve Renten og til at modtage Tilbagebetaling af de gjorte Indskud; dog kan Indskyderen til sin Betyggelse bestemme, om der i saadant Tilfælde, fruden Contrabogen, ogsaa skal medbringes anden Beviislighed, saasom Skudsmaal, navngiven Attest m. m. Skulde Contrabogens Foreviser forekomme mistænkelig, kan den tilstedeværende Directeur udsætte den forlangte Udbetaling een eller to Contordage over den ellers bestemte Tid, for imidlertid at indhente de fornødne Oplysninger.

§ 8. Om Deeltagerne og deres Indskud maa ingen Uvedkommende erholde Underretning.

§ 9. Renten er 4 Pro Cento om Aaret; den begynder, naar et Indskud er $3\frac{1}{2}$ Rbdl., og beregnes fra den 11te i Maaned, naar Indskudet skeer den 11te eller forinden; men skeer det efter den 11te, da fra den 11te i næste Maaned.

§ 10. Renten betales i de sædvanlige Terminer, eller ogsaa naar hele Capitalen forlanges udbetalt; den beregnes maanedlig, og ei i mindre Dele end i hele Skillinger. De Renter, som ved Udgangen af Terminsmaaned ikke ere hævede, lægges til Capitalen, og bære altsaa i næste Halvaar Rentes Rente.

§ 11. Saalænge der i Sparecassen ligge contante Penge, skulle disse anvendes til at tilbagebetale saavidt muligt erhvert Indskud selv samme Contordag, da Tilbagebetaling forlanges; men ere Cassens contante Penge ei dertil tilstrækkelige, kan Tilbagebetaling først finde Sted efter 4 Ugers skriftlig eller mundtlig Opsigelse. Den tilbagebetalte Sum afskrives i Vedkommendes Contrabog;

ligesom ogsaa Cassen derfor meddeles Qvittering i en dertil indrettet Protokol.

§ 12. Naar Interessentens hele Conto udbetales, tilbageleveres Contrabogen, og derfor godtgjøres Cassen 24 *ß* Tegn.

§ 13. De indskudte Capitaler kunne fra Cassens Side opsiges til Udbetaling med 3 Maaneders Varsel i Statstidenden og Stiftets Aviser.

§ 14. Skulde en Deeltager eller sammes Arvinger i 20 Aar ikke melde sig ved Cassen paa nogen Maade, og heller ikke melde sig 12 Uger efter at være indkaldt i Statstidenden og Stiftets Aviser, da ansees Indskudet med alle paaløbende Renter, som forfaldet til Cassen.

§ 15. I Tilfælde af, at en Contrabog maatte være bortkommen haver vedkommende Eier at anmelde det for Directionen, der i Overensstemmelse med Cancellieplacat af 16de Septb. 1828 besørger den fornødne Indkaldelse paa Vedkommendes Bekostning.

§ 16. Hvert Aar inden April Maanedes Udgang meddeles ved Trykken Beretning om Sparecassens Tilstand og Fremgang i den forløbne Tid, samt et Generalregnskab, forsynet med tvende, gjen-nem Magistraten, udnævnte Revisorers Attest.

§ 17. Skulde det nogensinde ansees nødvendigt et anstille Undersøgelse angaaende Cassens Tilstand, bemyndiges Directionen til at indkalde i fornævnte Tidender Interessenterne, der ere pligtige at møde eller at møde lade med deres Contrabøger, der, efter at være sammenholdte med Hovedbogen tilbageleveres med Paa-tegning om Foreviisning. Enhver, hvis Contrabog udebliver, taber sin Tiltale til Sparecassen for alt det, der ved Revisionen kunde have været berigtiget, saafremt Contrabogen var kommen tilstede.

§ 18. Ved allernaadigst Bevilling af 20de Juli 1831 modtager Statsgjeldscassen til Forrentning indtil et Beløb af 60,000 Rbdl., Halvdelen med 5 og Halvdelen med 4 $\frac{1}{2}$ Procent aarlig Rente, samt Tilbagebetaling efter 3 Ugers Opsigelse, saaledes at det stoner Bestyrerne frit for at indbetale dette Beløb i rede Sølv eller Sedler med runde Summer, i det mindste 100 Rbdl. ad Gangen, hvorimod de Summer, der siden maatte ønskes indbetale i Statsgjeldscassen, blot modtages imod 4 Procent aarlig Rente og et Aars Opsigelse fra enten af Siderne. Ved bemeldte Bevilling ere og de Summer, der indskydes i Stiftets Sparekasse, fritagne for at kunne belægges med Arrest og Beslag.

§ 19. Indretningens Bestyrelse betroes en Direction. Af dens Medlemmer er stedse een tilstæde paa Contoret, naar det er aabent, for at modtage Indskud, controllere Bøgenes Førelse, og tilligemed Cassens Bogholder at underskrive Contrabøgene.

§ 20. Enhver, der godtgjør, at han er den medbragte Contrabogs Eier, eller han af Denne er befuldmægtiget til Eftersyn, er berettiget til at eftersee den til den medbragte Contrabog svaerende Conto i Hovedbogen, naar han derom melder sig hos Bogholderen en halv Time førend den for Sparecassen bestemte Contortid.

§ 21. Et Tusinde Rbdlr. i Kongelige Obligationer er skjænket Sparecassen for Fyens Stift, til Grundlæggelse af et Administrationsfond.“

Endnu samme Aar, 1832 blev det nødvendigt at vedtage en Fortolkning af Vedtægternes § 3: ved det „løbende Aar“ skulde forstaaes „det borgerlige Aar“, men dette var kun Smaating mod det, der ventede det nye Institut paa dets første Fødselsdag. Den 29de Decbr. 1832 communicerer Stiftamtet Statsgjældskontorets Skrivelse af 18de s. M., hvori der, *næst* en Erkjendelse af den Nytte, Sparekasserne have bevirket ved at opsamle smaa Summer, der ellers ikke vilde have existeret eller vilde have henligget uden at bære Frugter, og *næst* at gjøre gjældende, at der fra flere Steder i Landet skal være klaget over, at Indsættelsen af Sparekassernes Midler i Statskassen forøgede Vanskelighederne for Eiendomsbesiddere ved at erholde Laan — en Anskuelse Statsgjældskontoret dog ikke kan tiltræde, da „de opsamlede Fonds ikke forhen udgjorde nogen Deel af Provindsens til Udlaan tjenlige Circulationsmidler, og nogle Sparekasser igjen have uddraget de indsatte Summer for at gjøre dem frugtbringende ved Udlaan og altsaa *snarere* have skabt Fonds for Udlaan“ — dog meddeles, at man fra 1ste Januar 1833, for „at forhindre selv ubefoiede Klager og for indirekte at opfordre til større Virksomhed for Udlaan“, har erhvervet Kongelig Resolution for:

1. at Statskassen kun modtager Summer til midlertidig Forrentning med 3 pCt. pro anno,
2. at Renten af de allerede indbetalte Summer forbliver ufor-

andret, nemlig henholdsvis 5, 4½ og 4 pCt., saalænge de forblive indestaaende,

3. at hvor det maatte være nødvendigt for Sparekasserne, deelvis eller heelt, at hæve den indsatte „Grundfond“, vil Statskassen af andre til 3 pCt. indsatte Kapitaler, for et Beløb liig Grundfonden, give 1 og ½ pCt. Tillæg, saa at Sparekasserne vedblive at have samme høiere Rente end den, de give deres Indskydere, naar Indskudsrenten nedsættes til 3 pCt., og
4. at de senest oprettede Sparekasser ville erholde den i Punkt 3 ommeldte Tillægsrente af indsatte 3 pCts. Kapitaler, indtil den bestemte Grundfonds Størrelse er naaet.

Det er ikke saa underligt, at denne Skrivelse kom „bag paa Direktionen“, man var jo knap kommen til Ro i Forholdene, og nu blev Grundstenen for den hele Bygning uden Varsel taget bort. Den 31te Decbr. afholdtes der et overordentligt Møde, hvor det vedtoges at bekjendtgjøre, at der indtil videre ingen nye Indskud modtages, og hvor det bestemtes, at nye Vedtægter skulde forfattes, gjældende for en ny Afdeling af Kontrabøger. Forandringerne i Vedtægternes Text kom imidlertid kun til at bestaae deri, at Opmuntringen til Indskyderne afløstes af en Meddelelse om ovennævnte Kongelige Resolution, at § 6 er udeladt, at Indlaansrenten i § 8 (tidl. § 9) nedsættes til 3 pCt. og begynder, naar et Indskud er 4½ Rbdlr., at første Punktum af § 18 er udeladt og at Vedtægten nu er forsynet med Direktionens Underskrift.

De paa første Afdelings Kontrabøger indestaaende Summer vedbleve at forrentes med 4 pCt. — Juni 1833 vedtoges, at de Indskydere, hvis Kapitaler ikke have den fornødne Størrelse for at give Rente, fritages for at betale Kontrabogen ved det fulde Uddrag — indtil deres Eiere ved Bekjendtgjørelse af 5te September 1838 bleve indkaldte og Summerne derefter bleve forrentede med 3 pCt. pro anno.

Sparekassen arbejdede nu officielt i Ro med de saaledes ændrede Vedtægter (den 1ste Decbr. 1839 nedsættes dog Betalingen for en Kontrabog til 16 β), indtil Krigen i Foraaret 1848 stod for Døren, og Frygten for Følgerne af en saadan

foranledigede Indskyderne til at opsigte store Kapitaler. Herved blev Direktionen opmærksom paa, at der i Vedtægterne savnedes en Bestemmelse til Sikring for Institutet ved Indtrædelsen af en eventuel Panik. Der gives derfor § 11 en Tilføielse, idet man foran sidste Punktum indskød følgende Bestemmelse:

„Skulle imidlertid nogensinde saamange af de gjorte Indskud samtidig blive forlangte tilbagebetalte, at Sparekassen ikke kunne tilfredsstille disse Krav uden selv at opsigte endeel af dens mod Prioritet i faste Eiendomme udlaante Capitaler, da er det en Selvfølge, at Interessenterne i dette Tilfælde maa vente paa Tilbagebetaling, indtil de saaledes opsagte Capitaler fra Debitorerne kunne indkomme eller Penge af Directionen paa anden Maade kan tilveiebringes, og vil da Indskuddenes Tilbagebetaling finde Sted i den Orden, hvorefter Opsigelse er skeet.“ § 3 blev samtidig hermed forandret derhen, „at Indskud modtages fra 32 β til 100 Rbdlr.“ De øvrige Forandringer ere kun simple Ændringer i Textens Redaction, hvorved der blandt Andet i § 9 (10) efter første Komma indskydes: „dog ikke paa de Dage Indskud modtages.“

Det ved Krigen foranledigede Uddrag af Kapitaler ophørte imidlertid snart, og Kassens Status, saavel med Hensyn til den indskudte Kapitals som Reservefondens Størrelse, forbedredes betydeligt, ja, saa betydeligt, at Direktionen i Aaret 1851, da Reservefonden har naaet en Størrelse af 5 pCt. af Indskydernes Kapital, beslutter fremtidig at forrente Indskudene med $3\frac{1}{2}$ pCt., hvorom der skete fornøden Bekjendtgjørelse. — Selve Vedtægternes Text forblev imidlertid uforandret, og først da det for Haanden værende Oplag af Kontrabøger var opbrugt, blev der i Aaret 1854 ved et nyt Oplags Trykning atter foretaget Forandringer i Texten. Meddelelsen om den Kongelige Resolution af Decbr. 1832 bortfalder, § 4 er nu affattet saaledes: „Naar en Interessents Indskud er 500 Rbdlr., udbetales Renterne i hver Termin, eftersom de ikke maa oplægges“, i § 8 (9) sættes Renten til $3\frac{1}{2}$ pCt., der begynder, naar et Indskud er 3 Rbdlr. 55 β , og § 11 (12) bestemmer, at Betalingen for Kontrabogen skal erlægges ved første Indskud.

Fra nu af og indtil 1869 er det saare vanskeligt at følge

Traaden ved Forandringerne i Sparekassens Vedtægter, thi af Forhandlingsprotokollerne fremgaaer Intet, medens man dog af enkelte Resolutioner kan skjønne, at Texten i Vedtægten derved maatte omændres. Ved Eftersyn af ældre udgaaede Kontrabøger finder man da ogsaa, at der deels ved ligefremme Udstregninger og deels ved Trykningen af nye Oplag er foretaget saadanne Ændringer. Den væsentligste Forandring fremkommer ved den under 1ste Aug. 1863 tagne Beslutning om, at Kontoret skal være aabent hver Dag fra Kl. 10 til 1. I de derefter udstedte Kontrabøger bortfalder Bestemmelsen i § 2 „En eller, hvis fornødent gjøres, to Gange om Ugen“, samt i næste Punktum „Onsdag“, § 3 lyder nu: „Indskud modtages fra 32 β til hvilken-somhelst Sum.“ § 4 udelades heelt, efter § 8 (9) forrentes et Indskud nu fra „Indskudsdagen“, og i § 9 (10) bortfalder den i 1848 indskudte Sætning, „dog ikke paa de Dage Indskud modtages.“

Det hører ikke herhen at omtale de Grunde, der bevirkede Oprettelsen af et Repræsentantskab for Fyens Stifts Sparekasse, men det er en Selvfølge, at denne Begivenhed i Sparekassens Historie ogsaa maatte medføre store Omvæltninger i de Regler, hvorefter Sparekassen fremtidig styres, og dette saavel i Forhold til Institutets indre Anliggender som i Relation til Indskyderne. Den 12te Mai 1869 nedsætter Repræsentantskabet et Udvalg til at gjenneengaae Udkastet til de nye Vedtægter, og den endelige Vedtagelse af disse skeer derefter 1ste Juli s. A. Disse Vedtægter ere delte i tvende Afsnit, nemlig: „Sparekassens Vedtægt“ — særlig vedkommende Forholdet til Indskyderne — og en „Vedtægt for Bestyrelsen.“ Medens første Afsnit indeholder samtlige ældre Bestemmelser, alene med Undtagelse af,

at § 2 nu er affattet saaledes:

Sparekassens Contoir er i dens Gaard Nr. 12 paa Fiskertorvet i Odense. — Contoiret er aabent hver Søndag fra Kl. 10 til 1 for Indskud og Tilbagebetaling.

Renteudbetaling skeer tillige Kl. 3—6 Eftermiddag i Forfaldstiden.

at efter § 7 begynder Renten naar Indskudet er 3 Rbdlr. 12 β.

at efter § 14 (16) revideres Regnskabet af tvende af Repræsentantskabet udnævnte Revisorer.

at § 18 (19) bortfalder, og

at § 20 (21) tilføies: Dette Fond er nu opvoxet til c. 200,000 Rbdl.,

lyder andet Afsnit saaledes:

„Vedtægt for Bestyrelsen af Fyens Stifts Sparekasse.

§ 1.

* Bestyrelsens Sammensætning.

Fra idag at regne bestyres de i Fyens Stifts Sparekasse til enhver Tid indestanende Capitaler og de Sparekassen tilhørende Fonds, Legater og øvrige Aktiver af en Direction i Forening med et Repræsentantskab. Begge disse Afdelinger af Bestyrelsen have efter bedste Evne at fremme Alt, hvad der kan tjene til Sparekassens og dens Interessenters Tarv.

§ 2.

Directionen.

Efterhaanden som de nuværende Directører aftræde, indskrænkes disses Antal til 3. Bliver senere en Directørplads ledig, besættes denne ved Valg med absolut Stemme flerhed af de tilbageblivende Directører i Forening med Repræsentantskabet; dette Sidste bestemmer de nye Directørers Honorar. Disses Functionstid er 4 Aar fra næstkommende 1ste Januar efter Valget at regne, saaledes dog at saafremt to eller samtlige Directørers Functionstid udløber samtidig, udtræder kun Een efter Lodtrækning, medens Functionstiden for den eller de Andre forlænges med henholdsvis eet eller 2 Aar. Aftrædende Directører kunne gjenvælges.

§ 3.

Repræsentantskabet.

Repræsentantskabet bestaaer af 8 lønnede Medlemmer, hvoraf 4 skulle være Landbrugere, bosatte paa Landet, og 4 Indvaanere

af Odense By. De nuværende Repræsentanter ere valgte af Directionen paa 4 Aar fra 1ste Juli 1869 at regne, men den 1ste Juli 1873 og fremdeles den 1ste Juli hvert Aar afgaae to Repræsentanter efter Lodtrækning, nemlig Een fra Landet og Een fra Byen; de ikke afgaaende Repræsentanter besætte de ledige Pladser for de næste 4 Aar ved nye Valg, der foretages med absolut Stemme fleerhed, og ved hvilke de afgaaende Repræsentanter kunne gjenvelges; afgaaer en Repræsentant inden Udløbet af hans Functionstid ved Døden, udtræder af Repræsentantskabet eller af andre Grunde — efter de andre Repræsentanters eenstemmige Formening — bliver uskikket til at fungere, bliver hans Plads for den tilbageværende Deel af hans Functionstid at besætte ved nyt Valg i det næste ordinaire Repræsentantmøde.

§ 4.

Directionens Virkekreds og Myndighed. *

Directionen har den administrerende og udøvende Myndighed i alle Sparekassen vedrørende Anliggender og staaer herfor til Ansvar ligeoverfor Repræsentantskabet. Som Følge heraf:

1. repræsenterer Directionen Sparekassen i alle retslige Forhold overfor Trediemand,
2. forestaaer og leder den daglige Forretning, til hvilket Øiemødet den ved et af sine Medlemmer daglig er tilstede i Sparekassens Contor og paaseer, at alle Ind- og Udbetalinger nøiagtig indføres i de dertil bestemte Bøger,
3. paaseer, at Kassens Fonds, Aktiver, Obligationer og rede Penge til enhver Tid ere tilstede,
4. antager og afskediger Kassereren og Bogholderen samt det øvrige fornødne Contorpersonale. Directionen, der bærer Ansvaret for dette, bestemmer alene, hvilken Sikkerhed Paagjældende have at stille,
5. drager Omsorg for Bygningers og Inventariets Vedligeholdelse og det sidstes nødvendige Forøgelse,
6. fører den ved Sparekassens Bestyrelse forefaldende Correspondance;
7. har som i det Enkelte saaledes ogsaa i alle almindelige Sparekassens Tarv vedrørende Spørgsmaal Forslagretten og forelægger samt indstiller til Repræsentantskabet de Sager, som ved nærværende Vedtægt ere forbeholdte dettes Afgjørelse (cfr. § 5 Nr. 3—9 incl.);

8. udfører de af Repræsentantskabet paa dens Forslag tagne Beslutninger om Kapitalers Anbringelse og Opsigelse samt om Indkjøb og Salg af Fonds og andre Værdipapirer; meddeler Kvittering for efter Opsigelse indbetalte Kapitaler;
9. kan under Omstændigheder, hvor dette skjønnes hensigtsmæssigt, modtage og qvittere for Kapitaler uden foregaaende Opsigelse fra Debitors Side, hvorom i saa Fald Repræsentantskabet i næste ordinaire Møde er at underrette;
10. bestyrer paa eget Ansvar og uden Medvirkning af Repræsentantskabet det af Sparekassen i Henhold til de Allerhøieste Resolutioner af 5te Juni og 24de Juli 1839 oprettede Laanecontor og den til samme henlagte af Sparekassen laante Kapital af 25,000 Rdl.

Til en gyldig Directionsbeslutning udfordres Stemmefflerhed; som Følge heraf udfordres for at paadrage Sparekassen en Gjeldsforpligtelse og til en lovformelig Qvittering paa et Sparekassen tilhørende Activ mindst to Directørers Underskrift, der parapheres af Kasserer og Bogholder; dog er een Directørs og Kassererens Qvittering i Contrabøger for modtagne Indskud forbindende for Sparekassen. Den eller de Directører, der have underskrevet en Beslutning, bære alene Ansvaret for samme. Naar et Medlem af Directionen udtreder eller dør, ophører hans eller Arvingers Ansvar 12 Uger efterat Regnskabet for det Aar, hvori han er udtraadt, er decideret og hans Afgang bekendtgjort i Fyens Stiftstidende. Udover 6 Manneder efter Udløbet af paagjældende Regnskabsaar kan dog i intet Tilfælde gjøres saadant Ansvar gjældende.

§ 5.

Repræsentantskabets Virkekreds og Myndighed.

Repræsentantskabet har den controllerende og besluttende Myndighed i de Sparekassen vedrørende Anliggender, der ikke ifølge det Foregaaende er forbeholdt Directionen.

Den controllerende Myndighed udøver Repræsentantskabet, idet det:

1. til enhver Tid er berettiget til at eftersee Directionens, Kassererens og Bogholderens Bøger samt Kassens Beholdning af Contanter og Pengeeffecter; det er forpligtet til hvert Kvartal at eftersee og attestere, om Beholdningen stemmer med Bøgerne.

2. vælger Revisorer, deciderer Aarsregnskabet og giver Kassereren samt Directionen Decharge for samme.

Den besluttende Myndighed udøver Repræsentantskabet, idet det efter Indstilling af Directionen, der har Forslagsretten (cfr. § 4 Nr. 7):

3. bevilger eller nægter ansøgte Laan og Gaver af Sparekassen.
4. bevilger eller nægter Ansøgninger om ledige Legatportioner overensstemmende med den under 26de August 1859 Allerhøist confirmerede Fundats af 5te Juni næstforhen;
5. tager Bestemmelse om Forandring i Rentefoden for Ind- og Udlaan,
6. beslutter udlaante Kapitalers Opsigelse (cfr. dog § 4 Nr. 9);
7. tager Bestemmelse om Forandring i Henseende til de for udlaante Capitaler stillede Panter;
8. tager Bestemmelse om Indkjøb og Salg af Fonds og andre Værdipapirer;
9. fastsætter det af Directionen antagne Contorpersonales Lønningvilkår (cfr. § 4 Nr. 4).

Repræsentantskabet vælger sin Formand og Næstformand og vedtager sin Forretningsorden. Det holder ordinaire Møder engang om Maanedn og samles extraordinairt, saa ofte Formanden bestemmer, eller Directionen eller mindst 3 Repræsentanter derom skriftlig henvende sig til denne. Directørerne have Adgang til Repræsentantskabets Møder og kunne forlange Ordet for at ytre sig om de Sager, der foreligge til Forhandling, men uden at deeltage i Afstemningen.

Repræsentantskabet tager, hvor ikke anderledes er bestemt i denne Vedtægt (cfr. § 2 og 3 samt 8) Beslutning ved almindelig Stemmeleerhed, og ved Stemmelighed gjør Formandens Afstemning Udslaget; for at tage en gyldig Beslutning maa dog mindst 5 Medlemmer af Repræsentantskabet være tilstede. Kun de Repræsentanter, der stemme for en Beslutning, ere ansvarlige for denne.

§ 6.

Regnskabsafslutning.

Sparekassens Regnskabsaar gaaer fra 1ste Januar til 31te December. Regnskabet for det foregaaende Aar tilstilles Repræsentantskabet inden 1ste Marts og efterat være revideret og deci-

deret, fremlægges det til offentlig Eftersyn paa Sparekassens Contor fra 15de til 31te Marts; samtidig offentliggjøres en Extract af Generalregnskabet gennem Fyens Stiftstidende.

§ 7.

Sparekassens Ophævelse.

Saafrømt Fyens Stifts Sparekasse nogensinde skulde ophæves, maa, efterat dens Interessenter ere fyldest jorte, Renten af de Sparekassen selv tilhørende Activer og Fonds, forsaavidt disse ikke alt ere henlagte til andre Øiemed, anvendes til et eller flere almeennyttige Øiemed efter nærmere Bestemmelse af Directionen og Repræsentantskabet i Forening.

§ 8.

Vedtægts Forandring.

Til Forandring af denne Vedtægts Bestemmelser udfordres, at Forslaget herom bifaldes med absolut Stemmemerhed saavel i Directionen som i Repræsentantskabet.

Naar dette er skeet, indbringes efter Forløbet af 1 Maaned det paagjældende Forslag i en Plenarforsamling af Direction og Repræsentantskab, og vedtages det atter her med absolut Majoritet, afgiver det en gyldig Norm for Sparekassens fremtidige Bestyrelse, hvorom i saa Fald det Fornødne bekendtgjøres i Fyens Stiftstidende. Opnaaer Forslaget enten i Direktionen eller Repræsentantskabet eller i Plenarforsamlingen ikke absolut Stemmemerhed, betragtes det som bortfaldet, og kan ikke paany indbringes i samme Regnskabsaar.

Saaledes vedtaget i Odense ved Mødet af Directionen og Repræsentantskabet for Fyens Stifts Sparekasse den 1ste Juli 1869.

Directeurer:

H. P. Switzer. F. C. Starup. Urban Hansen. P. Eilskor.

Repræsentanter:

<i>W. Petersen,</i>	<i>L. Eriksen,</i>	<i>M. Hansen,</i>	<i>G. Koch,</i>	<i>F. Krag,</i>
Odense.	Anderup.	Aasum.	Odense.	Odense.
<i>Corn. Petersen,</i>	<i>R. Petersen,</i>	<i>Chr. Rasmussen,</i>		
Davinde.	Odense.	Ryalinge.		

Tiden for Aflæggelsen af det aarlige Regnskab blev i

Slutningen af 1871 forandret til 30te Juni. I Repræsentantmødet den 29de April 1874 vedtoges det, i Anledning af Trykningen af et nyt Oplag af Kontrabøger, og for at have en bestemt Angivelse for Kontortiden ved Rentebetalingen m. m., at foranledige en Omredaktion af Afsnittet „Sparekassens Vedtægter“, som derefter fører Tittel, „Almindelige Bestemmelser for Fyens Stifts Sparekasse“, og hvorved det nu i de enkelte §§ hedder:

„§ 1. Sparekassens Formaal er at modtage Kapitaler til Forrentning og at anbringe disse paa en for Indskyderne betryggende Maaale, navnlig ved Udlaan mod Pant i faste Eiendomme.

§ 2. Renten af Kapitaler, indsatte i Sparekassen, er indtil videre 4 pro Cent aarlig.

§ 3. Sparekassens Kontor er i dens Eiendom Nr. 10 og 12 paa Fiskertorvet i Odense. Kontoret er aabent hver Søndag fra Kl. 10 til 1 og paa de større Markedsdage saavel som i Terminerne tillige om Eftermiddagen.

§ 4. Indskud modtages fra $\frac{1}{2}$ Krone indtil et saa stort Beløb, som Sparekassens Bestyrelse efter Omstændighederne finder det hensigtsmæssigt.

§ 5. Første Punktum af den oprindelige § 5 samt „For hver Kontrabog erlægges ved første Indskud 30 Øre.“

§ 6. jfr. ældre § 7. Udbetaling kan nu skee til Ihænderhaveren, naar han er konfirmeret og kan opgive det Navn, paa hvilket Bogen er noteret i Sparekassens Hovedbøger.

§ 7. jfr. ældre § 8.

§ 8. Renten begynder, naar et Indskud er 2 Kroner, og beregnes fra Indskudsdagen til den 11te i hver Maaned. — Den til hvert Aars 11te Mai og 11te Novbr. for det forløbne Halvaar forfaldne Rente betales i Tidsrummet respektive fra 24de Mai til 24de Juni og fra 24de Novbr. til 24de Decbr.; den beregnes ikke i mindre Dele end hele Øre. De Renter, som ikke ere hævede inden Udløbet af dette Tidsrum, lægges til Kapitalen og bære fremtidig Rente som denne.

§ 9 og 10 jfr. tidl. § 11 og 12.

§ 11 jfr. § 13.

§ 12 jfr. § 14.

§ 13 jfr. § 15.

§ 14 jfr. § 17.

§ 15. Regnskabet offentliggøres inden Udgangen af hvert Aars Septbr. Maaned.

§ 16 jfr. sidste Punktum af titl. § 18.

§ 17 jfr. § 20.

§ 18 Reservefonden er nu opvoxet til c. 580,000 Kr.

Vi nærme os nu Slutningen af Udviklingen indenfor Vedtægternes Omraade, idet der, næst en Bestemmelse i 1876 om, at Kontrabøger i Fremtiden meddeles gratis, først ved Loven af 29de Mai 1880 om Sparekasser atter foranlediges Forandringer. De i Overensstemmelse med denne Lov redigerede Vedtægter ere ved anden Behandling i Mødet den 29de Decbr. f. A. endeligt vedtagne, og delte i 4 Hovedafsnit, nemlig:

1ste Afsnit. Bestyrelsen. Her ere Bestemmelserne fra 1869 § 1, 2, 3, 4 og 5 i „Vedtægt for Bestyrelsen“ ordret optagne under en anden § Inddeling, alene med Undtagelse af, at Bestemmelsen for extraordinær Afgang af Repræsentanter udvides til ogsaa at gjælde for Direktørerne, at Punkt 2 i Afsnittet om Repræsentantskabets kontrollerende Myndighed nu lyder saaledes:

„2. naar hertil findes Anledning har, efter nærmere Fordeling af Arbeidet mellem dets Medlemmer, Indseende med de Panter, der tilbydes eller ere stillede Sparekassen til Sikkerhed for modtagne Laan.“

og at der er tilføiet en Lønningsparagraf, saalydende:

„§ 4.

Bestyrelsens Lønningsforhold.

Direktionen lønnes med $\frac{1}{2}$ pro mille aarlig af det Beløb, som ifølge det sidst afsluttede Aarsregnskab indestaar i Sparekassen, som tilhørende Indskyderne og Kassens Reservefond, dog mindst med 9000 Kr. aarlig. Lønningen fordeles mellem Direktørerne efter en af Repræsentantskabet ved hvert nyt Direktørvalg fastsat Norm, ved hvilken dog de i Funktion forblivende Direktørers Lønning ikke kan formindskes. Det bestemmes af Repræsentantskabet, hvorvidt der ved en Direktørs Fratrædelse paa Grund af Alder og Svagelighed kan tilstaa ham eller ved hans Død hans Enke Pension. I saa Fald bestemmes Pensionens Størrelse af Repræsentantskabet; dog kan den i intet

Tilfælde overstige det Beløb, som vilde fremkomme ved Anvendelse af den for Statsemedsmænd gjældende Lov af 5te Januar 1851.

Repræsentantskabet lønnes aarlig med $\frac{1}{4}$ pro mille af det Beløb, som ifølge det sidst afsluttede Aarsregnskab indestaaer i Sparekassen som tilhørende Indskyderne og Kassens Reservefond; Beløbet fordeles lige mellem Repræsentantskabets Medlemmer i Forhold til disses Funktionstid.“

2det Afsnit. Kassens Virksomhed m. m. optager — ligeledes med anden § Inddeling — Reglerne i de tidligere „Almindelige Bestemmelser“ fra 1874, § 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 14 og 17, hvorhos der tilføies tvende nye §§ saalydende:

„§ 9.

Om Midlernes Anbringelse.

Da det er Sparekassens Formaal at anbringe de til Forrentning modtagne Kapitaler paa en for Indskyderne betryggende Maade, ville Midlerne enten:

- a. være at udlaane imod Pant i faste Eiendomme, fortrinsviis i Fyen og efter Reglerne for Udlaan af Umyndiges Midler forsaavidt angaaer Forholdet mellem Laanets Størrelse og Pantets Taxationssum, eller imod betryggende Haandpant, — eller
- b. kunne anvendes til Udlaan til Kommuner eller til Indkjøb af Stats- og andre solide Værdipapirer.

Udlaan mod eller uden Kaution og enhver Art Vexelsætning er derimod udelukket fra Sparekassens Virksomhed. Den Kassebeholdning, som Bestyrelsen anseer det for rigtigt til enhver Tid, at have disponibel, kan derimod for kortere Tid anbringes i solide Banker.

§ 10.

Om Overskudet og Reservefonden.

Naar samtlige Lønninger og øvrige Udgifter til Administrationen ere afholdte, vil det aarlige Overskud være at henlægge til en Reservefond, hvis Bestemmelse er at dække mulige Tab, som Sparekassen maatte lide, og saaledes tjener Indskyderne til yderligere Betyggelse for deres Sparekassen betroede Kapitaler. Reservefondens Midler anbringes paa samme Maade

som ommeldt i § 9, og Fondens Renter, efter Fradrag af Gaver og Understøttelser, som Sparekassens Bestyrelse maatte finde Anledning til at yde i veldædige og almennyttige Øiemed, lægges til Kapitalen. Over Reservefonden aflægges aarlig særligt Regnskab.

Naar Reservefonden har naaet en Størrelse af 10 % af Indskydernes Tilgodehavende hos Sparekassen, er Bestyrelsen berettiget til at anvende det hele aarlige Overskud til veldædige og almengavnligge Formaal.

Skulde Reservefonden imidlertid senere gaa ned under 10 % af Indskudskapitalen, vil den atter forlods være at bringe op til dette Beløb.

3d'e Afsnit. Regnskabets Revision og Decision.

§ 11.

Regnskabets Afslutning.

Det aarlige Regnskab saavel for Hovedkassen, som for Reservefonden affattes af Direktionen overensstemmende med Reglerne i Lov af 28de Mai d. A. § 4 og afsluttes den 31te Marts. Efterat være gennemgaaet og godkendt af Repræsentantskabet, afgives det forinden den 1ste Juli næstefter til Revision.

§ 12.

Regnskabets Revision.

Det aarlige Regnskab gennemgaaes overensstemmende med § 5 i Lov af 28de Mai d. A. af Sparekassens tvende Revisorer. Disse vælges hvert Aar af Odense Byraad og tillægges for deres Arbejde et Honorar af 300 Kr. hver.

§ 13.

Regnskabets Decision.

Efterat Regnskabet er revideret, og saafremt Revisorerne have gjort Udsættelser, Sparekassens Bestyrelse har besvaret disse, indsendes dette eventuelt med Antegnelser og Besvarelser inden den 1ste September til Sparekassenspektøren overensstemmende med Forskriften i § 6 af Lov af 28de Mai d. A.

Regnskabets Offentliggjørelse.

Naar Regnskabet er afgjort, bekendtgøres det paa den i § 7 i Lov af 28de Mai d. A. angivne Maade i de i Odense udgaende Dagblade.

4de Afsnit. Sparekassens Ophævelse og Vedtægternes Forandring optager de herhenhørende Bestemmelser fra 1869 i „Vedtægt for Bestyrelsen“ med den Tilføining, at disse saaledes senest vedtagne Regler træde i Kraft fra 1ste Januar 1881.

Kontor.

Den Interesse Stifteren af Fyens Stifts Sparekasse, Kammerherre J. Benzon nærede for Udviklingen af Odense Byes Fattigvæsen, bragte ham formodentlig hyppigt i Forbindelse med Kontoret for disse Anliggender. Herigjennem er han da bleven bekendt med daværende Fattiggasserer Müller, og har ved denne Mands Arbeidsiver og Punktlighed i Regnskabsvæsen i ham funden en brugbar Bogholder og Kasserer for den paatænkte Sparekasse. Det er derfor saare naturligt, at det nye Institut — der jo dengang kun tænktes at ville være til egentlig Støtte og Velsignelse for de fattige Klasser af Befolkningen og som ikke havde Evne til at forskaffe sig selvstændigt Lokale og Personale — aabner sine Døre for Indskyderne paa Fattiggaarden. Mangt et Størværk har i Tidernes Løb havt et ligesaa tarveligt Udspring, uden at dets Fødested har virket hæmmende for dets Udvikling, hvad der da ei heller har trykket Fyens Stifts Sparekasse.

Altsaa, det er paa Fattiggaarden — den nuværende Eiendom Nr. 19 paa Overgade — at Virksomheden begynder, der er Brættest „med de store Bogstaver“ ndhængt, og her forblev Kontoret indtil Begyndelsen af Aaret 1847. Forretningernes Omfang havde

allerede nogen Tid før sidstnævnte Aar gjort det ønskeligt, at Sparekassen fik et andet og større Lokale, og da Kassens Status nu tillod at offre en Deel paa denne Sag, havde Bestyrelsen Opmærksomheden henvendt paa i dette Øiemed at erhverve en Eiendom. Af Forhandlingsprotokollen erfares det, at Eiendommen gl. Nr. 193, nyt Nr. 1, paa Hjørnet af Vestergade og Staalstræde den 6te Febr. 1846 er erhvervet af Direktionen ved Kontrakt med den daværende Eier Prokurator S. Hansen, der giver Transport paa sin Ret til at erholde Auktionsskjøde, og Opsynet med Eiendommen overdrages til Direktørerne Krag og Bang; men allerede 18de April s. A. afholdes Auktion over en Deel af Eiendommen — rimeligviis den Eiendom, der nu eies af Guldsmed Christiansen — idet man er gaaet ud fra, at Resten var tilstrækkelig til Sparekassens Brug. Ved Auktionen opnaaedes kun et Bud af 4800 Rdl., men samme Dags Eftermiddag solgtes den omhandlede Deel af Eiendommen underhaanden til Uhrmager G. Schmidt for 5020 Rdl. Den tilbageblevne Del blev imidlertid aldrig taget i Brug af Sparekassen og Protokollerne indeholde ingen Oplysninger om Grunden hertil, men det mundtlige Sagn beretter, at man frygtede for formegen Støi ved Vognfærdselen i Vestergade. Af et Brev af 5te Oktober 1846 kan man dog see, at det endnu paa den Tid var Hensigten at indrette Eiendommen til Sparekassens Kontor, thi en Leier underrettes derved om, at „han maa finde sig i de Opmaalinger og andet, der af Haandværkere eller Andre maatte foretages efter Oktober Flyttedag“, og denne Leier *skal* derhos flytte senest inden 20de Novbr. Det Sidste, man hører om denne Eiendom, er i Mødet den 27de Februar 1847, hvor Eiendommen afhændes til D'Hrr. Bynger & Petersen for 6800 Rdl.; den kostede selv Sparekassen 6194 Rdl. 3 ø.

Samme Dag som ovennævnte Salg fandt Sted, blev det imidlertid besluttet at leie underste Etage i Kjøbmand Starups Eiendom Nr. 12 paa Fiskertorvet for et Tidsrum af 6 Aar fra Oktober 1847 at regne, mod en aarlig Leiesum af 200 Rdl., dog saaledes, at Direktionen kunde opsige Leiemaalet med et halvt Aars Varsel, og overdroges det derefter i August s. A. til Direktørerne Krag og Friestedt at bestemme Inventariet til det nye Kontor. I

Efteraaret 1847 blev Sparekassens Kontor altsaa flyttet til nævnte Eiendom, og de derved vundne Lokaler maa have været gode for Forretningernes Omfang paa den Tid. Et manglede der dog, nemlig et sikkert Gjemme, og den 3die Januar 1848 vedtages Anskaffelsen af et saadant til Brug ved Opbevaringen af Panteobligationerne, eftersom disse ikke kunne rummes i Jernkassen, ligesom det besluttes, at „anskaffe et lidet Bord til Nytte for Interessenterne“ og som kunde „anbringes ved Siden af Uhret.“ Selv for udvendig Belysning blev der senere hen sørget, thi i Novbr. 1849 anbringer Sparekassen en Gadelygte udenfor Kontoret, medens Byen paatager sig „at belyse den“. I Sammenhæng hermed kan det noteres, at den ovennævnte Jernkasse, der er forfærdiget af daværende Smedemester Fischer i Odense, den Gang blev anset for et Kunstværk og medens selve Sparekasseinstituttet betegnes ved „Indretningen“, fører denne Jernkasse i Forhandlingsprotokollerne Tittel af „Sparekassen“. Den er anskaffet i Aaret 1842 og Mesteren sender den 24de Septbr. s. A. Regning „over den nye Sparekasse“ til Beløb 200 Rdl. Det anskaffede Gjemme bestod i et Skab af Jernblik med en sværere Jerndør, hvilket Skab blev indmuret i Skorstenens Fod. Rigtig lunt og godt har der heller ikke været paa Kontoret, thi der klages over Fodkulde og det bestemmes, at der skal anskaffes et Tæppe og Sivmaatter, Præservativer, der ikke viste sig fyldestgørende, eftersom der maatte anskaffes en ny Kakkellovn, der igjen medfører Ubehageligheden ved hyppig Rensning og forøgede Omkostninger i saa Henseende, hvilket foranlediger Kassereren — Opvarmningen paahviler ham — til at anmode om, at Sparekassen maa deltage i Udgifterne derved.

Efterat Eieren Kjøbmand Starup i Begyndelsen af Aaret 1851 har faaet Husleien forhøiet med 50 Rdl. og man i Aaret 1852 har kastet Vrag paa Gasbelysning (anskaffes først 1855), samt forskrevet et nyt Jernskab fra Hamborg (381 Rdl. 72 β), blev der i Aaret 1855 bestilt forskjellige Meubler og endelig 1856 tilveiebragt et Venteværelse for Indskyderne. Først i 1866 blev der Tale om at erhverve Gaarden som Eiendom, idet det noget tidligere oprettede Laanekontor trænger til større Lokaler, hvorfor der samtidig med, at Gaarden kjøbes den 14de April s. A., frem-

lægges Tegninger og Overslag over Indretningen af Mellebygningen til nævnte Brug. Hovedbetingelserne for Kjøbet ere: Kjøbesum 14000 Rdl., Sælgeren forbeholdes Fribolig for Livstid i den af ham beboede Leilighed, dog med saadanne „Indskrænkninger, som Sparekassens og Laanekontorets Tarv maatte kræve“, og skulde saadanne Indskrænkninger genere Sælgeren førmeget, har han Ret til at fraflytte Leiligheden og erholder da en aarlig Huusleiegodtgjørelse af 200 Rdl. Kjøbet fuldbyrdes ved Skjøde af 5te Mai 1866.

Næste Aar blev der efter Tegninger og Overslag af Klein-smedemester Sørensen opført en brandfri Pengehvelving med tvende store dobbelte Jerndøre; Overslagsum 1070 Rdl. Laanekontoret trænger imidlertid atter til mere Plads, hvorfor der 1870, efter Tegning og Overslag af Sparekassens Bygningsinspektør, Brandmajor R. Petersen, opføres en ny grundmuret, toetages Sidebygning, som, sammenbygget med Mellebygningen, kom ti at ligge paa en Deel af Havens Grund. Byggesummen 4200 Rdl findes ikke opført til Udgift i Røgnskaberne, eftersom Beløbet blev dækket derved, at et Aktiv — Postvæsenets Afsløningssum for Færgeretten ved Assens, der ikke forrentedes men aarlig afbetalles — blev bogført til dets fulde Paalydende, medens det hidtil havde været opført for den Transportsum, for hvilken Sparekassen havde erhvervet Fordringen, og hvori ikke var indbefattet de kapitaliserede Renter; Omposteringen blev billiget af Repræsentantskabet i Mødet den 4de Febr. 1871.

Den med Aaret 1870 begyndende opadgaende Bevægelse i Landets oekonomiske Forhold fremkaldte efterhaanden en betydelig Stigning i Sparekassens Indskuds-Kapital og selvfølgelig ogsaa et dertil svarende forøget Kontorarbejde. De hidtil nogenlunde rigelige Kontorlokaler viste sig at trænge til Udvidelse, og den 27de Decbr. 1872 bleve Sparekassens „lokale Forhold“ tagne under Overveielse af Bestyrelsen. Det i den Anledning nedsatte Udvalgs Hensigt gik ud paa at opnaae en Udvidelse ved delviis Ombygning af Kontorlokalerne, men man kom hurtigt til den Anskuelse, at en total Ombygning vilde være at foretrække, til hv's Udførelse der først fremlægges en Plan om Kjøb af Naboeiendommen Nr. 10 for en Kjøbesum af 8500 Rdl. Sparekassen erhvervede

derefter denne Eiendom ved Kjøbekontrakt af 8de Juli 1873 og Kjøbet fuldbyrdes ved Skjøde af 18de Oktober s. A., idet Kjøbesummen dækkes af Avancen paa den tidligere solgte Beholdning af franske Rentes. I et Møde den 9de August 1873 fremlægdes der en Plan til den nye Bygning, hvilken i sin Almindelighed billigedes af Repræsentationen, og der nedsattes et Udvalg til videre at fremme Sagen, ligesom der tilstodes Raadmand Starup en Forhøielse af 150 Rdl. i den ham i Tilfælde af Bortflytning tilkommende Huusleiegodtgjørelse. Allerede under 20de September s. A. fremlægges der Tegning og Overslag vedkommende den nye Bygning, og Udvalget bemyndiges til for Fremtiden at lede Sagen i den samlede Bestyrelses Sted. Overslagssummen lød paa 41000 Rdl. foruden Arkitektens Honorar. Det er et eiendommeligt Tilfælde, at medens det ved Kjøbet og Indretningen af den ældre Bygning er den daværende Direktør G. Krag, der har Ledelsen i sin Haand, er det i 1872 Sønnen, nuværende Direktør F. Krag, der nærmest gav Impulsen til Ombygningen og senere hen ordnede Montering og fører Tilsynet med Eiendommen.

Den til Laanekontoret i 1870 opførte nye Bygning kom nu til at gjøre særlig Nytte, thi i dens Stuetage indrettedes Lokaler for Sparekassen under Byggeperioden, og hertil henflyttedes Kontoret i Efteraaret 1873, efterat der til Opbevaring af Hovedbøgerne var anskaffet et stort brandfrit Jernskab og det tidligere i 1847 bekostede Skab var bleven gjort brandfrit ved Anbringelsen af en solidere ydre Jernbeklædning; til yderligere Sikring bleve samtlige Fonds og Aktier noterede paa Sparekassens Navn. Den ældre Façade- og Bagbygning samt Bygningerne til Eiendommen Nr. 10 bleve derefter strax nedrevne, hvilket gik let nok, eftersom de af Alderdom havde stor Tilbøielighed til at skilles ad, men værre Nød at knække havde man i den i Aaret 1867 opførte Hvelving, der kun gav efter for den rene Overmagt, og Smedens Regning paa Meisler hertil udgjorde en betydelig Post blandt Nedbrydningsomkostningerne. Endnu inden Vinteren begyndte, var Grunden ryddet, Kjælderne udgravede og Fundamenterne lagte. Som en Notits, der i anden Henseende maaske kan have sin Interesse, bemærkes, at man ved Udgravningen stødte paa en særdeles solid Grund sætning af en Fortidsbygning, og at

man vist næppe feiler ved at antage, at denne Bygning maa have udgjort en Deel af Graabrødre Hospitals forlængst forsvundne Ladebygninger.

Byggearbeidet skred nu raskt fremad og i Foraaret 1874 veltoges det i Anledning af Grundstenens Nedlægning i Stedet for „Reisegilde“ at fordele et Beløb af 300 Rdl. blandt Haandværkerne. Selve Høitideligheden ved Grundstenens Nedlægning, der skete ved Repræsentantskabets Formand, Etatsraad W. Petersen, i Overværelse af den samlede Bestyrelse, fandt Sted i April Maaned, og blev der i den Anledning i Muurværket under Hovedindgangsdøren indmuret en Kobberæske, som foruden Exemplarer af de gangbare Mønter — saavel Rigs- som Krone-mønt — indeholdt en Sølvplade med følgende Inskription:

„Fyens Stifts Sparekasse

der oprettedes af Kammerherre Jens Benzon den 1. Januar 1832 og
afløste den af Samme under 16. Novbr. 1816 oprettede

Odense Byes Sparekasse

lod denne Bygning opføre i Aarene 1873/74 under Ledelse af
Arkitekt Lendorf i Odense.

.....

Den 1ste Januar 1874 havde 21041 Indskydere indestaaende i Sparekassen 15,851,430 Kr. 33 Ø. Reserve- og Administrationsfonden, som i Aaret 1859 oprettede et Legat paa 60,000 Kr., udgjorde den 1. Januar 1874 560,000 Kroner.

.....

Herren lade denne Bygning i mange Slægter bære Vidne om Folkets
Vindskibelighed, Velstand og Lykke:“

.....

De i Behold fra den ældre Hvælving værende Jerndøre bleve anbragte i den nye Bygning's Hvælving. Deres Anbringelse der medførte imidlertid Tabet af et Menneskeliv, idet Muursvend Christensen, der var beskjæftiget ved Grundlægningen i Hvælvingen, imod det i saa Henseende udtrykkelig givne Forbud, aabnede en af Dørene og derved foranledigede, at de paa Fundamentterne løst opstillede Dørkarme styrtede ned over ham;

Sparekassen yder hans gamle Forældre en aarlig Understøttelse. Dette Tilfælde var det eneste Uheld, der ledsagede Opførelsen, som tilendebragtes i Sommeren 1875.

Overeensstemmende med det aflagte Byggeregnskab udgjøre samtlige Udgifter 108,817 Kr. 03 Ø., men heri er indbefattet en Mængde Udgifter, der ikke vare eller kunde optages i Overslaget, saasom: Portnerbolig, der blev indrettet i en Del af de Lokaler, Sparekassen havde benyttet under Byggeperioden, Udgifter ved Flytning af Sparekassens Kontor, Opsyn ved Bygningens Opførelse, derunder Arkitektens Honorar 3 pCt. af Overslagssummen, Nedbrydning og Grundens Rydning, Istandsættelse af Naboers Gavle, Dekoration — efter Tegning af Dekorationsmaler Hilker - - og Malerarbeide, idet dette Sidste overalt blev udført i Olie, i Stedet for som Overslaget foreslog i Liumfarve, og endelig Udgifter til Komfurer, Gaslysekroner, Lømpetter, Lynafledere, Sandsteen til Indfatning af underste Etages Vinduer og Portpillerne. — Ved Salg af gammelt Materiale indvandt en Sum af 3779 Kr. 63 Ø.

I Hovedbygningens anden Etage indrettedes tvende Beboelsesleiligheder, der ved Leiekontrakter af 12te April 1875, i Henhold til Direktionsbeslutning af April f. A. udleiedes til Sparekassens Bogholder og Kasserer for en aarlig Leiesum af 300 Kr. for hver især; Raadmand Starups personlige Forhold til Bygningen blev samme Dag hævet.

Paa det vedføjede Billede af den ældre Sparekassebygning sees den i Slutningen af Tredserne paa Fiskertorvet opførte Fiskehal. Denne uskjenne Bygning blev ved de Omkringboendes og navnlig ved Sparekassens Hjælp i pekuniær Henseende nedbrudt i Slutningen af 1875 og erstattet af det Springvand, som sees paa Billedet af Sparekassens nye Bygning. Allerede Aar 1869 foreligger der fra Naboen F. Østergaard en Opfordring til at støtte Bestræbelserne for at faae denne Bygning bort, men det skete som sagt først i Aaret 1875 for en Bekostning af 5390 Kr. og med Forpligtelse for Byen til ikke atter at opføre nogen Bygning, som maatte skjule Sparekassens. Til Anskaffelse af Springvandet ydedes ligeledes et betydeligt Bidrag.

Den 28de Juni 1875 aabnede Sparekassen sit nye Kontor, og

den jourhavende Direktør indledede Dagens Forretninger med følgende Ønske:

„Lad Velsignelse og Fred
Her i Huset fæste Bolig,
Lad vor Gjærning trygt og rolig
Fremmes ved Guds Kjærlighed.“

Forretningsgangen m. m.

Ligesom der ved de foran meddelte Regler og Vedtægter allerede er givet en Deel Oplysning om Forretningsgangen ved Fyens Stifts Sparekasse, saaledes er det eiheller her Hensigten at give en udtømmende Fremstilling af alle de Forhold, der kunne henføres under ovennævnte Begreb, hvorimod der paa dette Sted i løse Træk vil blive omtalt saadanne indre Forhold, som ikke kunne læres at kjende gjennem andre Afsnit.

Af Reglerne fra 1831 vil det allerede være bekjendt, at Direktørerne selv toge en væsentlig Deel i de daglige Forretninger, ja, oprindelig endog havde Kasseforretningerne under sig, saaledes at Bogholderen, der dog i § 9 betegnes som tillige at skulle være Kasserer, kun havde selve Bogholderiet under sit Omraade. Ligeledes vil det sees, at der fra den første Tid af har været lagt an paa en hurtig Expedition, idet Overførselen i Hovedbøgerne er henlagt til Tider udenfor den for Publikum bestemte Kontortid. Dette er af saamegen mere Interesse, som det endnu den Dag idag er den Hømsko, der hindrer hurtig Expedition ved en Deel af Provindssparekasserne, thi det er indlysende, at skal en Expedition gaae igjennem alle dertil hørende Stadier, forinden man beskjæftiger sig med den efterfølgende, vil det i høi Grad begrændse disses Antal. Dette var ikke et af de daarligste Vink, som hentedes fra Kjøbenhavn, og Traditionen er holdt i Ære, saaledes at man, alle andre Instituter ufortalt og uden at sige

formeget, tør paastaae, at der intetsteds expederes hurtigere end ved Fyens Stifts Sparekasse. Om og hvorvidt der strax blev anskaffet det i Reglernes § 10 omtalte forsvarlige Gjemme kan ikke sees, i ethvert Fald har det ikke været rigtigt „forsvarligt“, thi det er som tidligere berørt først i 1842, at Fischer sender Regning over den „nye Sparekasse“, i hvilken der opbevares de væsentligste Protokoller, navnlig Kassebogen og Forhandlingsprotokollen, Forskrivninger (Amtstuekvitteringer for indbetalte Summer) og senere hen Panteobligationer, Kassens Signet og selvfølgelig den kontante Beholdning.

Kontortiden, der i Vedtægterne ansættes til een, eller om fornødent gjøres, til to Dage om Ugen, har næppe i en meget lang Aarrække, ja, end ikke før den udvidedes til at være „daglig“, officielt været hyppigere end hver Onsdag Formiddag. Heraf udvikledes hurtig en Praxis, der senere hen greb ind i flere Forhold, den nemlig, at Publikum udenfor Kontortiden henvendte sig til Sparekassens Bogholder og ved ham effektuerede saavel Indskud som Uddrag, idet han modtog eller udbetalte Summer, beholdt Kontrabøgerne, og naar saa Kontordagen kom, bestod de første Forretninger i at journalisere alle disse udenoms Expeditioner. Denne Forretningsgang blev ligefrem sanktioneret af Bestyrelsen i Mødet den 8de Juni 1832, hvor Bogholderen, næst at faae Tilladelse til paa Sparekassens Bekostning at lade trykke Blanketter til Attestation om indestaaende offentlige Midler, andrager paa, at der maa trykkes Blanketter til Interimskvitteringer for saadanne Indskud udenfor Kontortiden, men erholder som Svar følgende Resolution: „Direktionen fandt, at de nævnte Kvitteringer burde bekostes af Kassereren, der igjen maatte være berettiget til at forlange af Vedkommende en billig Godtgjorelse for de paa Kvitteringens Trykning anvendte Udgifter.“ Denne Resolution er Hovedaarsagen til, at Kontordagene lige indtil 1863, da Kontoret paa Direktør Urban Hansens Forslag aabnes hver Dag, i Grunden kun var en Parodi, thi Hovedforretningen bestod som antydet i at journalisere de af Bogholderen i Ugens Løb effektuerede Indskud og Uddrag, til hvilket Øiemed han ved Slutningen af hver Kontordag erholdt overleveret et kontant Beløb. Senere hen blev det endog nødvendigt, at vedkommende Direktør

gav Møde og paabegyndte denne Journalisering Dagen før den egentlige Kontordag, en Omstændighed, der i 1847 fører til Forhøielse af Direktørernes Lønning. Iøvrigt har det ikke overfor det Publikum, Sparekassen har med at gjøre, været muligt heelt at komme bort fra saadanne Expeditioner udenfor Kontortiden, idet Landboerne ofte komme til Byen efter Kontortiden, og ønske, at Bog og Indskud skal modtages til Berigtigelse næste Dag. Medens saadanne Indskydere indtil 1873 til Legitimation for dem maatte nøies med en Lap Papir, hvorpaa Kontrabogens Nr. var optegnet, er der siden den Tid givet trykte Interimsbeviser underskrevne af Bogholderen. Der er paa denne Maade siden August 1873 modtaget c. 3200 Indskud med et Kapitalbeløb af 1,260,000 Kr. eller gjennemsnitlig $1\frac{1}{2}$ Indskud om Dagen med et Beløb af 580 $\mathcal{R}$. Uddrag er derimod ikke effektueret udenfor den egentlige Kontortid.

Man maa i Begyndelsen af Sparekassens Virksomhed have antaget, at de fleste Indskydere vilde have hævet Renten af det af dem indskulte Beløb, thi det vilde i modsat Fald have været en Meningsløshed, at der i Terminerne til Kassereren udbetales den *hede* Indskyderne beregnede Rente, en Fremgangsmaade, der vedvarer indtil Decbr. 1835, efter hvilken Tid „en Deel af Renten skal nedlægges i Kassen“. Det var dernæst bleven bestemt, at Direktørerne, efterhaanden som deres Kontordag indtraadte, skulde efter endt Rentendbetaling i Hovedbøgerne overføre den ikke udbetalte (oplagte) Rente, hvilket første Gang skete 5te Juli 1832, hvor Arbeidet da „denne Sinde“ viste sig ikke at være mere vidtløftigt, end at det blev endt samme Dag; den oplagte Rente opgjøres og viser sig at andrage 103 Rdl. 56 β S. og T. og 60 Rdl. 45 β S. I Decbr. s. A. vedtoges en Formular til Bekjendtgjørelse om Renteudbetaling, der forsaavidt har Interesse, som den hovedsagelig er eenslydende med den endnu i 1881 brugte. Hvad selve Kontorholdsudgifterne angaaer, da udvises der stor Sparsommelighed, thi en Bøn fra Bogholderen om, at nye Hovedbøger maa trykkes, afgjøres derhen, at han maa lade disse liniere af en dertil antagen Person.

Den foran nærmere omtalte Standsning af Forretningerne foranlediget ved Statsgjældskontorets Meddelelse om, at Stats-

kassen ikke længere vilde give den høiere Rente, varede ikkun til 30te Januar 1833, paa hvilken Dag Indskud atter modtages i den etablerede 2den Afdeling med Rente 3 pCt. Derimod blev man stillet overfor et nyt Spørgsmaal, idet det i Juni s. A. skulde afgjøres, om Indskyderne i 1ste Afdeling, der vedblivende erholdt samme Rente som hidtil, nemlig 4 pCt., ogsaa skulde beregnes Rentens Rente efter samme Rentefod. Spørgsmaalet løses ved Bogholderens Bemærkning, at en Rente af 3 Rdl. 12 β ikke gav Rentens Rente den første Termin, og at en Indskudskapital paa 50 Rdl. først den fjerde Termin kunde give Eieren 1 β i Rentens Rente, saa at der saaledes ikke var Udsigt til noget synderligt Tab ved at give 4 pCt. af de oplagte Renter, hvilken Anskuelse Direktionen aldeles bifalder.

I Mødet den 7de Juni 1833 vedtoges det blandt Andet paa Kassererens Forslag, at denne fremtidig personlig staaer i Forskud for den Indskyderne i Løbet af Halvaaret ved fulde Uddrag tilkommende Rente, hvilket Forskud da refunderes ham i den paafølgende Terminsmaaned. Man feiler neppe ved at antage, at denne Bestemmelse senere gav Anledning til den Praxis, at Kassereren til Gjengjæld maatte modtage den indgaaende Rente af Udlaan, indsætte denne paa Kontrabog og først aflægge Rigtighed for samme efter endt Renteudbetaling, henholdsviis 11te Januar og 11te Juli. Det maa her bemærkes, at Direktionen meget samvittighedsfuldt opfylder Bestemmelserne i Reglernes § 6, og hver Termin samles for at gennemgaae Amtstuebeviserne og Rentedesignationen, overfor hvilken Sidste der gaaes frem paa den Maade, at en stor Deel Konti efterregnes og Numerne paa de saaledes gennemgaaede Konti optages i Forhandlingsprotokollen; dette Eftersyn af Renteberegningen ophører først Novbr. 1843. Renteudbetalingen til Indskyderne, der indtil 1856 foregaaer i vedkommende Terminsmaaned 11te Juni eller 11te Decbr., forlægges derefter til 24de Mai og 24de Novbr. og vedvarer henholdsviis til 24de Juni og 24de Decbr., altsaa ligesom Tilfældet er i Nutiden. Medens det, indtil Kontoret aabnes „hver Dag“, hovedsagelig er Kassereren, der udbetaler Renten, blev det efter den Tid Koutume, at vedkommende Direktør udbetalte Renterne, hvorimod disses Afskrivning skete ved Bogholderen. Forretnin-

gernes Omfang have siden 1873 gjort det nødvendigt, at Expeditionen af ind- og udgaaende Rente hovedsagelig foregaaer i særligt Lokale, hvor da Forretningerne besørges ved Bogholderen, der i de egentlige Terminsdage assisteres af en Direktør.

I Decbr. Termin 1833 begynder den senere hen saa væsentlige Deel af Direktionens Virksomhed, nemlig Bevilgelsen af Udlaan. Bogholderen anmelder nemlig, at der i Statskassen inden næste Halvaarsmøde vil være indbetalt tilsammenlagt over 60,000 Rdl. (Grundfonden) og henleder derfor Direktionens Opmærksomhed paa, at Udlaan i fast Eiendom herefter kan finde Sted til Efterlevelse af den Kongelige Resolution af Decbr. 1832. Direktionen vedtager nu vel, „at oppebie Juni Termin,“ — „til hvilken Tid Sparekassen udlaaner mod første Prioritet i anordningsmæssig Sikkerhed, hvad der maatte overskyde Grundfondskapitalen 60,000 Rdl.“ — „men da der er al Sandsynlighed for at bemeldte Grundfond vil være fuldtallig i nævnte Termin, og Kjøbmand P. Petersen junior i Vestergade har yttret Ønske om til bemeldte Termin at faae et Laan af 1800 Rdl. Sedler, saa bemyndiges Kassereren til at underrette Hr. Kjøbmand Petersen om, at fornævnte 1800 Rdl. kunne i Juni 1834 erholdes af Sparekassens Midler mod lovformelig Taxation og tilfredsstillende Sikkerhed.“ Denne første Udlaansresolution angiver saaledes tillige Sparekassens første Pantedeбитor. Laaneverksamheden indledes derefter med i Januar 1834 at tilskrive Direktionen for Statsgjælden for „at fornemme“, hvilken Opsigelsestid (3 Uger jfr. 19/2) der maatte forlanges for de Kapitaler, som attraaes udlaante. Den 14de Februar formuleres en Bekjendtgjørelse saalydende: „Da undertegnede Direktion seer sig i Stand til i forestaaende Juni Termin at gjøre Udlaan af Sparekassens Midler, deels i rede Sølv og deels i Sedler, mod fuldkommen betryggende første Prioritets Sikkerhed i faste Eiendomme i Fyens Stift, saa ville de, der attraae Laan af fornævnte Kasse, skriftlig inden 1ste April henvende sig til Direktionen for Fyens Stifts Sparekasse.“ Der maa have været Trang til Laanemidler, thi i Mødet den 9de April s. A. fremlægger Bogholderen en Designation over Laansøgerne, og Direktionen vedtager at tilskrive Eierne af de Panter, som ere fundne antagelige, „efter den tagne Bestemmelse“ (Formular), medens

Bogholderen skal underrette de Ansøgere „som Direktionen ikke vil indlade sig med“, at deres Ansøgninger ikke ere blevne bevilgede, hvorefter Designationen, „efter fornøden Afbetjening“ skal nedlægges i „Sparekassen“ (Jernkassen). „Adkomst- og Panteattest med Taxationsforretning haver derhos enhver at indsende til Sparekassens Kontor forinden 11te Mai, og Direktionen samles da næste Dag for at gennemgaae de indkomne Dokumenter.“ Tilsagn om Laan gives atter 12te Mai s. A., men her ere Ansøgningerne dog tilførte Protokollen, hvad der ogsaa senere altid er skeet. Ved Effektueringen af de bevilgede Laan blev det paa Circulairet derom tilkjendegivet, hvilke Direktører der skulde overvære denne. Med Hensyn til de Regler, hvorefter Udlaanene skete, maa det ikke lades ude af Betragtning, at de faste Eiendommens Værdi i de første 20 Aar af Sparekassens Virksomhed var langt mere stabil, og Pantet derved lettere at bedømme, end det senere hen blev Tilfældet under den Bevægelse i disse Værdier, som Konjunkturerne medførte. Man finder derfor ofte i denne Periode, at Udlaanenes Størrelse svarer til eller ere lidt over Halvdelen af vedkommende Eiendoms Vurderingssum. Senere hen er Laanesummen altid under denne Grændse, ja, man kaster endog Vrag paa Panter i andre Kjøbstæder, og for Odense Byes Vedkommende udlaanes i Eiendomme, som ikke ere beliggende i Hovedgaderne, omtrent en Trediedeel af Taxationssummen; hvad Landeiendomsplanter angaaer, da har Udlaanenes Størrelse med Hensyn til Gaarde bevæget sig omkring 3000 *℔* pr. Td. Hartkorn — oprindelig dog noget mindre — medens der overfor Huse med Jord, af Hensyn til Bygningerne og den større Sandsynlighed for at finde Kjøbere til saadanne Eiendomme, er gaaet ud over nævnte Grændse. Det er gjennemgaaende første Prioritet, der fordres og Forsigtighed har været den ledende Traad gennem alle Tider, i hvilken Henseende der under 12te Marts 1866 foranlediges en Redaktionsartikel i Byens Blade, hvorefter der ikke bør udlaanes i Smaahuse, saameget mere, som disse i Reglen befolkes af Familier fra Landet, der nærmest i den kommende Tid kunne ventes at ville falde Fattigvæsenet til Byrde, en Anskuelse, der til forskjellige Tider atter har gjort sig gjældende. Herved mærkes ogsaa, at man i 1866 ikke ansaae

Kirketiender for antageligt Pant. Denne Forsigtighed er da ogsaa Skyld i, at der i Løbet af de mange Aars Virksomhed og med en Udlaanskapital af indtil henimod 15 Millioner Kroner kun er indtraadt tvende Tilfælde, hvorved Sparekassen er bleven tvungen til at overtage Panterne — en Gaard i Kjerteminde og en do. i Odense — der dog begge ere afhændede, Gaarden i Odense med et Tab af ca. 6000 *ℳ*, medens Eiendommen i Kjerteminde overtoges af en ny Eier for Laanesummen, og dog var der indtil 1879 blandt andre ydet 226 Udlaan til Huusmænd paa Landet med en Udlaanskapital af ca. 280,000 Kroner. Hvad angaaer Udlaan mod Kaution og Haandpant, da har der for nogle enkelte Smaalaan af første Slags været fordret mindre Sikkerhed, en Omstændighed der i Aarenes Løb har gjort det nødvendigt at afskrive paa eller heelt at eftergive saadanne som tabte, men disse Laan ere formeentlig ogsaa nærmest ydede som rene Understøttelser for de vedkommende Laantagere. Kautionslaan ere nu efter de sidste Vedtægter udelukkede fra Sparekassens Virksomhed. Haandpant Laan — Laanene ved Laanefonden ere her holdte ude af Betragtning — har vel i Fortiden nu og da været ydet, men blev egentlig først efter August 1873 en Gren af Virksomheden, der fortjener særlig Omtale. Ved sidstnævnte Tidspunkt erholdt Direktionen Bemyndigelse til at tilstaae saadanne Laan imod i næste Bestyrelsesmøde at gjøre Anmeldelse derom til Repræsentantskabet, og der effektueredes derefter en Del Laan mod Haandpant i Fonds og Aktier (efter 1873 indtil 75 pCt. af Kursværdien), men disse Udlaan standsede ved Tilbagegangen i 1876 og følgende Aar og ere ikke senere blevne gjenoptagne. Denne Virksomhed har kun medført et Tab, nemlig et i 1878 afviklet Laan, hvor Laantageren ved Fabriken Lollands Konkurs, blev ude af Stand til at dække det ham paa Fabrikens Aktier ydede Laan til Rest 5700 *ℳ*.

I Henseende til Kontrollen med Panterne — særlig Kjøbstadpanter — blev der 1863 truffen den Foranstaltning, at der ved Sparekassen ansattes en Bygningsinspektør. Valget faldt paa daværende Brandmajor, Tømmermester R. Petersen, hvem det ved den i den Anledning udfærdigede Instrux paalægges at føre Tilsyn med Panterne saavel i Odense som de andre Kjøbstæder, føre

Bog over disse og aarlig til Direktionen at gjøre Indberetning om Panternes Tilstand; om Bygningsinspektørens Ansættelse og forestaaende Inspektion underrettedes de udenbyes Laantagere ved Cirkulaire af 30 Marts 1867. Eftersyn har oftere fundet Sted for de sidstnævnte Panters Vedkommende, senest endog i Forening med en af Sparekassens Direktører, og hvad Panterne i Odense angaae, da blive disse, forinden Laanet bevilges, og saa ofte som der senere dertil maatte være Anledning, besigtigede af Bygningsinspektøren, som derefter gjør Indberetning til Bestyrelsen. Overfor Landpanter er der i de sidste Vedtægter truffet den Bestemmelse, „at Repræsentanterne paa nærmere givne Anledning og Fordeling af Arbeidet have Indseende med de Panter, der tilbydes eller ere stillede Sparekassen til Sikkerhed for Laan.“

Den Omstændighed, at Sparekassen i den senere Periode ikkun udlaante et mindre Beløb i Forhold til Taxationssummen, fremkaldte naturlig et Ønske hos Laantagerne om, at der for dette mindre Laan maatte gives 10 Aars Uopsigeligheid, for at de derved kunde sættes i Stand til at optage et andet Prioritetslaan i Kreditforeningen. Medens man i denne Henseende i 1860 fornener, „ikke overfor Indskyderne at turde binde de udlaante Kapitaler,“ er denne Anskuelse nu aldeles forladt, og for Tiden ere 103 Udlaan med samlet Kapital af lidt over 2 Millioner behæftede med saadant Baand.

Reglerne for Affattelsen af Taxationsforretningerne til Efterretning ved Begjæring om Laan have varieret en Deel. Medens man ved Laanevirksomhedens Begyndelse utvivlsomt har fordret Forretningerne afholdte efter Reglerne for Udlaan af Umyndiges Midler, en Fordring, der atter sanktioneres af Repræsentantskabet i 1870, har man senere ladet sig noie med Forretninger optagne af Kreditforeningens Taxationsmænd, ja endog, overfor Landpanter, hvor Begjæringen om Laan ikke oversteg 2000 $\mathcal{M}$ pr. Td. Hartkorn, aldeles frafalden Taxation, eller i det Høieste forlangt en Beskrivelse over Eiendommen, affattet af tvende paalidelige Mænd. Efter Vedtægterne af 1880 kræves ingen bestemt Form for disse Forretninger, idet der kun udtales, at Udlaan mod Pant i faste Eiendomme skeer efter Reglerne for Udlaan af Umyndiges Midler „forsaavidt an-

gaaer Forholdet mellem Laanets Størrelse og Pantets Taxationssum.“ Et i Aaret 1877 gjort Uddrag af Sparekassens Fortegnelse over Udlaan i faste Eiendomme viser, at Sparekassen paa den Tid havde 692 Udlaan i Kjøbstadeiendomme til Beløb c. 4,500,000 Kroner og 560 Udlaan i Landeiendomme til Beløb c. 8,950,000 Kroner, henholdsvis 39 og 34½ pCt. af Panternes Taxationssum, et Forhold, der senere betydeligt er forbedret til Fordeel for Institutet, jfr. Afsnittet „Regnskaber“. Udlaanene ere — alene med Undtagelse af nogle enkelte, deriblandt et til Grev Moltke Hvitfeldt og et til Svendborg Kommune, der i Aarene 1866 og 1867 ydedes henholdsvis i svenske Statsobligationer og Gasværksaktier — altid udbetalte kontant og med meget ringe Udgifter for Laantageren. Det er derfor ogsaa en Kjendsgjerning, at Sparekassens Bestyrelse ved sin Administration af dens for Provindsforhold store Midler har virket til overordentlig megen Gavn og Nytte for Omsætningerne ved faste Eiendomme, idet det tillige maa erindres, at der fra Sparekassens Side ingensinde er skeet Opsigelse af udlaante Kapitaler med Prioritet i fast Eiendom, naar saadan Opsigelse ikke er bleven nødvendiggjort ved Debtors Misligholdelse af de indgaaede Forpligtelser. Med Hensyn til Foranstaltninger til Inddrivelse af Renterestancer og deslige da blev det ved Resolution af April 1845 overdraget til Bogholderen at foretage de i saa Henseende fornødne Skridt, saasom Udtagelse af Klager til Forligskommissionen m. m.; egentlige Retsmøder ere derimod altid foretagne ved Sagfører. Denne Forretningssang er endnu uforandret, men taber efterhaanden sin Betydning, da de nyere Obligationer hjemle Sparekassens Ret til i Misligholdelsestilfælde at gaae frem mod Debitor uden Lovmaal og Dom i Henhold til Lov af 29de Marts 1873, og Sagen saaledes strax kan afgives til Institutets Sagfører.

Som tidligere omtalt opbevaredes Debitorernes Gjældsfor skrivinger oprindeligt i „Jernkassen“, altsaa under Direktionens Værge, men efter Anskaffelsen af det indmurede Skab, blev Opsynet med disse Værdipapirer overdraget til Bogholderen, som saa ofte i Anledning af nye Obligationers Udfærdigelse, Fornyerse, Afskrivninger, Paategninger m. m. skal have Adgang til dem. Disse Forskrivninger udfærdigedes efter et nærmere angivet

Schema, og Debtors Underskrift blev en Tid — fra 1862 til 1864 — attesteret af Notarius publicus, naar Laanesummen oversteg 2000 Rdl. Obligationerne udfærdiges nu paa trykte Schemaer, og kun, naar Underskriften af en eller anden Grund ikke kan skee paa Kontoret, bliver den at give i Overværelse af Notarius. Selve Udbetalingen af Laanet skeer ved Kassereren i Overværelse af tvende Direktører. Den ved Stempeloven hjemlede Ret for en ny Eier af et Pant, til som Debitor ved Paategning paa Forskrivningen for den i Eiendommen indestaaende Prioritet at overtage samme, er benyttet ved Sparekassen i meget stort Omfang, og har medført Besparelse i Udgifterne for Debitorerne.

Sparekassens Beholdning af Fonds og Aktier, derunder ogsaa Haandpant i saadanne Værdier, har derimod bestandig været i Direktionens Værg, idet hver Direktør har sin egen Nøgle til velkommende Jernskab. Besørgelsen af Afklippingen af Kupons, er derimod i Reglen foretaget af et enkelt Medlem af Direktionen. Et egentligt System for Kasseeftersyn er først indført 1872, fra hvilken Tid den kontante Pengebeholdning underkastes Eftersyn af en Direktør een Gang hver Maaned, og hvad angaaer Beholdningen af Fonds og Aktier, da foretager Repræsentantskabet Eftersyn af samme een Gang hvert Fjerdingaar. Ved Revisionen af de aarlige Regnskaber gennemgaae Revisorerne samtlige Aktiver. Medens Adgangen til de enkelte Jernskabe i Sparekassens Hvælvning er forbeholdt de dertil Berettigede, henholdsvis Direktører, Kasserer og Bogholder, bærer denne sidste Ansvar for Hvælvningens forsvarlige Lukning udenfor Kontortiden. Til yderligere Veiledning for Bestyrelsen i Honseende til Overblik over Sparekassens Status og Aktiver samt Bevægelserne paa de vigtigste Konti, er der siden 1844 fra Bogholderiet afgivet maanedlige Beretninger, hvilke i de senere Aar have været ledsagede af en Kursberegning til Oplysning om Aktivernes virkelige Værdi i Forhold til den bogførte Sum.

En særegen Kapitalanbringelse fandt Sted i 1867, da det vedtoges at tage Part i et under Bygning værende Skib (Skonnerten Jens Benzon) og det samme gjentoges i 1874 (Skonnerten Elise), men disse Skibsparter, henholdsvis Halvdeel og Trediedeel,

ere atter afhændede, den første med en Gevinst, der omtrent svarede til Tabet paa den sidste.

Som en særegen Slags Forretning skal nævnes, at det i 1862 paa Forslag af Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten vedtoges, at der ved Sparekassen af dens Indskydere kunde indbetales og oversendes Præmier m. m. til Anstalten, dog uden Udgift for Sparekassen, idet Anstalten betalte Porto'en, hvilket Forhold yderligere blev udviklet i Aaret 1869, jfr. Skrivelser herfra af 10de og 19de August, der nærmere betegne den vedtagne Forretningsgang. Disse Forretninger have dog aldrig haft noget betydeligt Omfang og ere i de senere Aar næsten hensygnede, idet der nu kun er 4 å 5 Indskydere, der benytte denne Vei til at gjøre deres Indbetalinger til Anstalten.

Fremdeles bør her omtales, at Sparekassens Bestyrelse i indeværende Aar er gaaet ind paa at overtage den for nogle Aar tilbage oprettede Odense Skolesparekasse, og at give denne en Udvidelse, hvorved den kommer til at omfatte alle skolesøgende Børn i Fyens Stift. Sagen er gennemført paa den Maade, at Sparekassen udsteder Sparemærker lydende paa 2, 5, 10, 25 og 100 Ø , hvilke Mærker af Lærerne kjøbes ved Sparekassen og forhandles til Børnene, der, saa ofte de have kjøbt og i dertil gratis leverede Sparemærkebøger have opklæbet Mærker til Beløb 4 R , kunne indsende disse til Sparekassens Kontor til Afstempning og Beløbets Overførelse i Kontrabog. For disse Indskud er der oprettet en egen Afdeling af Hovedbøger, og Indskudene kunne kun fordres tilbagebetalte ved Barnets Konfirmation, Død eller Bortrejse fra Stiftet. Fra Odense Skolesparekasse overgik ca. 1050 Indskydere med en Indskudskapital af ca. 11,500 R , og den korte Tid Systemet har virket har allerede bragt et saadant Resultat, at man er berettiget til at vente sig Glæde af samme og Fremme af det egentlige Sparekasseformaal, Flid, Tarvelighed og Sparsommelighed.

De oprindelige Vedtægters § 3 antoges ved Sparekassens Oprettelse at indeholde fornøden Garanti imod for store Udbetalinger paa een Gang, og man formeente vel ogsaa, at det Publikum, man nærmest fik med at gjøre, kun vanskeligt vilde kunne opspare ret meget større Summer, end det efter denne § var tilladt

at indskyde paa en Kontrabog. Hvorlidt man i disse Henseender havde havt det rigtige Blik paa Sagen, vil fremgaae af de Gjenvordigheder, nævnte § i Tidernes Løb foranledigede. Det vil saaledes erindres, at man allerede i 1832 maatte afgive en Fortolkning af Udtrykket „det løbende Aar“, hvorved skulde forstaaes „det borgerlige Aar“, ligesom man efter Omstændighederne indrømmede en forhenværende Indskyder i Odense Byes Sparekasse, Victoria M. Miller, gift med Kjøbmand Meinert i Sverig, Tilladelse til at indskyde 150 Rdl., der af en Velynder af hende vare opsamlede i de sidste 10 Aar, og som vare bestemte til at skulle indsættes i Odense Sparekasse. En Plakat af 26de Juni 1831 gjorde det til Pligt for offentlige Stiftelser og Overformynderierne at gjøre alle Kapitaler under 100 Rdl. frugtbringende ved Indskud i Sparekasser, naar Frugtbjergjørelsen ikke kunde skee paa anden Maade, og der stilledes derfor ofte Fordring paa, at §en ikke maatte finde Anvendelse overfor saadanne Midler, hvilket Direktionen billiger 23de Mai 1835. Paragrafens Bestemmelser kunde dernæst ikke overholdes overfor den Indskyder, der havde gjort fuldt Indskud 500 Rdl. og ei hævdede sine Renter, thi vel var dette udtrykkeligt paalagt som Pligt, men efterlevedes ikke, og man besluttede da ikke at beregne Rente af den overskydende Sum, en Fremgangsmaade, som foranlediger hæftige Protester fra Indskyderne, der særlig illustreres ved et Brev af Juni 1857 til Lærer Lund i Veflinge, der havde sendt et Trudselsbrev til Sparekassen i Anledning af, at der ikke var beregnet ham Rente af hans udover 500 Rdl. i Sparekassen indestaaende Kapital, og hvori der blandt Andet bebreides ham, at han har handlet mod Sparekassens Vedtægt ved at gjøre for store Indskud med en Tilføining om, at Bestyrelsen umulig ved hvert Indskud kan eftersee vedkommende Konto. I 1837 stilles et Forslag om, at en Indskyder ikke maatte have mere end 100 Rdl. af hver Pengesort, Sedler og rede Sølv, indestaaende paa en Bog, særlig af Hensyn til „de betydelige Summer, der nu stadigen affordres Kassen“, men Afgjørelsen heraf stilledes i Bero og er ingensinde senere kommen til Forhandling. Forholdene have vel ei heller gjort det nødvendigt, eller rettere, de have ikke tilladt det, thi Fordringen paa Ret til større Indskud vedblev at

gjøres gjældende fra forskjellige Sider. I 1840 maa „offentlige Stiftelser og Kommuner indsætte indtil 1000 Rdl., dog ei længere end til den paafølgende Termin“ og „ønskes Pengene indestaaende i længere Tid, modtages ikkun 200 Rdl. paa een Gang og ikke en større Kapital i hvert Aar“. Publikum, der altid er opfindsom, naar det gjælder Omgaaelsen af givne Regler, benyttede sig derhos af den etablerede Forretningsgang med Hensyn til Indskud udenfor Kontordagen, saaledes, at de overensstemmende med Forskriften kun indskød 50 Rdl. ad Gangen, men flere Gange mellem hver Kontordag, og det er derfor ikke saa underligt, at Kassereren 1842 beklager sig over det derved forøgede Arbeide og beder om, „at de *ugentlige* Indskud 200 Rdl. ialt“ — jfr. ovennævnte Bestemmelse fra 1840 — maa gjøres i større Summer end 50 Rdl. ad Gangen. Man giver nu vel Tilladelse til, at der maa gjøres samlet Indskud af 100 Rdl., men man slaaer tillige et sidste Slag for den kjære §, idet det fastholdes, „at det aarlige Indskud ikke maa overstige 200 Rdl.“, og dog maa man successivt bøie sig: Odense almindelige Ligkasse maa i 1844 indskyde i Kassen, hvad der maatte indkomme indtil 11te Juni 1845, N. N. maa senere hen indskyde 5000 Rdl. o. s. f. Undtagelser fra Reglen, indtil det endelig i Vedtægten af 1863 hedder: „Indskud modtages fra 32 μ til hvilkensomhelst Sum.“ I det Hele taget har den omhandlede § ikke bevirket andet end Ubehageligheder og forøget Arbeide, thi Hensigten med den, at sikre sig imod for store Opsigelser og Udbetalinger paa een Gang, er aldrig derved opnaaet, saa meget mere som Indskyderne kunde have saamange Kontrabøger de vilde, Kontrollen hermed var noverkommelig og tillige utidig. Langt større Garanti i den nævnte Henseende erholdes ved den i 1848 gjorte Tilføining til Vedtægtens § 11, der bortseet fra, at den i visse Tilfælde gjør Indskydernes Ret til at fordre Tilbagebetaling af gjorte Indskud aldeles illusorisk, dog maa erkjendes at indeholde en aldeles uundværlig Bestemmelse for en Sparekasse, og som saadan ogsaa uafbrudt har hævdet sin Plads i Vedtægterne. Det tilsyneladende Ubillige i Bestemmelsen — ubegrændset Udsættelse af Tilbagebetaling af et Indskud — taber i Betydning, naar det erindres, at Sparekassens Bestyrelse har Pligter overfor dens Debitor

saavel som overfor dens Kreditor, og altsaa maa give den Førstnævnte Tid til at ordne sine Pengeanliggender, saameget mere som et eventuelt udlagt Pant ikke er gangbar Mønt, og ikke i Øieblikket kan tjene til at tilfredsstille Kravet fra Indskyderne. Da Sparekassen derhos i egen Interesse vil anspænde alle sine Kræfter for at imødekomme Kravene fra begge Sider, vil nævnte Sikkringsparagraf forneentlig ei heller komme til at spille nogen egentlig Rolle.

Bestyrelsens sparsommelige Administration gjorde hurtig Institutet stærkt; allerede i Juni 1840 seer man sig i Stand til at undvære det af Statskassen tilsagte Tilskud af henholdsvis 1 og 1 p. Ct. af Grundfonden udover den almindelige Rente 3 p. Ct. pro anno, hvorom Statsgjældskontoret underrettes. Samtidig hermed eller maaske allerede før maa Direktørernes Virksomhed med Hensyn til Kassererforretningerne være ophørt, thi 1841 bestemmes det i Forbindelse med Forhøielse af Kassererens Kaution, at naar Beholdningen, efter en da indrettet Kassebog over Indtægt og Udgift, overstiger 2000 Rdl., skal denne nedlægges i „den lukkede Kasse.“ Til Forstaaelse heraf maa det bemærkes, at efter „Reglerne“ skulde den jourhavende Direktør vel indføre Indskud i Journalen, men med Hensyn til Uddrag tilførtes der intetsomhelst i denne, saaledes at Direktionen altsaa ikke derigjennem kunde komme til Kundskab om Kassebeholdningen. Denne Mærkværdighed, at føre Bog over Indtægt men ikke over Udgift, — hvilken sidste alene kjendtes af Bogholderens Memorial og Kvitteringsbogen — vedvarer indtil Foraaret 1863, da der paa Forslag af den daværende yngste Direktør optages en Udgifterubrik i Journalen. Kassereren meddeler derhos, at i hans Sygdomsforfald ville hans Forretninger blive udførte enten af Hospitalsforstanderen eller Kæmneren paa hans An- og Tilsvær, uden at det dog af Bøgerne kan sees, at nævnte Stedfortrædere virkelig have fungeret, hvorimod Kassereren senere hen jævnlige meddeler, at den eller den Direktør har lovet at overtage hans Forretninger under hans Bortreise.

Hidtil har den samlede Direktion ordinært kun holdt Mødetvende Gange hvert Aar, nemlig i Begyndelsen af hver Terminsmaaned, men 1842 bestemmes det, at den skal samles den sidste

Løverdags i hver Maaned. De væsenligste Forretninger ved disse Møder bestaae i Afgjørelsen af Laanesager, Bevilgelsen af Gaver og deslige. Resolutionerne ere undertiden ret interessante, saasom: Nei! Direktionen kan ikke indlade sig derpaa; kan skee efter Leilighed o. s. f., ligesom Motiverne til enkelte Resolutioner ere meget omstændelige. Kommunalbestyrelsen andrager saaledes i 1843 paa et Laan af 1000 Rdl. og tilbyder nogle Indkvarteringskassen tilhørende Obligationer som Haåndpant, men da Cancelliets Samtykke til Pantsættelsen mangler, kan Laanet ikke tilstaaes under denne Form, hvorimod Direktionen, „da den gjerne vil vise sine Medborgere al den Velvillie, som staaer i dens Magt,“ beslutter at yde Laanet „mod solidarisk Obligation fra samtlige Kommunalbestyrelsens Medlemmer“ og med den Bemærkning, „at det alene er af Velvillie og maa betragtes som en Undtagelse, der ingenlunde kan begrunde noget lignende Udlaan i Fremtiden.“ Kun yderst sjældent er en fra den øvrige Bestyrelse afvigende Mening tilført Protokollen som Separatvotum, f. Ex. da Direktør Fristedt i Anledning af Tegningen af Aktier i Flensborg-Husum-Tønningens Jernbane — der iøvrigt i Aaret 1863 som værdiløse udgaae af Røgnskabet —, næst et Ønske om Lykke for Foretagendet, lader Protokollen tilføre, „at han ikke kan samtykke i, at der, for at fremme Foretagender, anvendes noget Betydeligt af Sparekassens Reservefond uden det Kongl. danske Cancellies Samtykke.“ Ofte kan det have været meget besværligt overfor visse Andragender saavel at paasee Sparekassens Tarr som at imødekomme tildeels urimelige Begjæringer, saasom: Nedsættelse af den sædvanlige Udlaansrente, der blandt Andet sees at være fremkomne fra Odense Kommune (bevilget for kortere Tid ad Gangen, ja, endogsaa paa Forhaand) og flere Stiftelser, Begjæringer der meer eller mindre gaae ud paa at faae Deel i Sparekassens Overskud. Man har endogsaa povet at tilbyde Direktionen Douceur for Tilstaaelsen af et ansøgt Laan; jfr. Forhandlingsprotokollen for 25de Septbr. 1852, hvor Kjøbmand P. Øest Jacobsen i Svendborg søger 10,000 Rdl. mod 1ste Prioritet i hans Eiendom, taxeret til 15,000 Rdl., hvilken Begjæring selvfølgelig afslaaes. Paa den anden Side er der ogsaa Exempler paa Resolutioner, der sigte til Hævdelsen af Bestyrelsens fulde Handlefrihed.

Sparekassens Forhold til andre Pengeinstituter har altid været godt. Efter Krisen i 1857—58 tilbyder Privatbanken at ville modtage Indlaan og assistere med Laan mod Pant i Værdipapirer, for hvilket Tilbud der takkes med Bemærkning, at man ikke for Øieblikket kan gjøre Brug deraf. I Begyndelsen af 1860 aftales en Overenskomst mellem Sparekassen og Fyens Diskontokasse, hvorefter man gjensidigen „kan tjene hinanden med mindre midlertidige Laan af indtil 10,000 Rdl. paa kortere Tid“; Diskontokassen havde iøvrigt tidligere erholdt større midlertidige Laan af Sparekassen, ligesom denne i Aarene 1862 og 64 faaer Laan af 100,000 Rdl. ved Diskontokassen mod Haandpant, og i 1865 gives der Kassereren Tilladelse til at modtage Folioanviisninger paa Diskontokassen i Stedet for rede Mønt. Aaret herefter blev det imidlertid vedtaget af Direktionen, at Sparekassen, forinden yderligere Udlaan effektueres, skal have indestaaende i Diskontokassen en fast Sum af 100,000 Rdl. Denne Bestemmelse, at et større kontant Beløb skal indestaae i Banker, har senere gjennemgaaende været overholdt, og de i Diskontokassen saaledes anbragte Summer have til Tider været meget betydelige, saaledes i 1870 c. 1 Million, hvorefter disse Indlaan i 1875 atter bleve inddragne paa Grund af Nedgangen i Sparekassens Indskudskapital, for senere hen at stige til den høieste Sum 1,800,000 *ℳ* i indeværende Aar. Størstedelen af de gjorte Indkjøb af Værdipapirer ere fuldbyrdede ved og igjennem Fyens Diskontokasse. Herhen hører ogsaa, at Sparekassen før og under Nedgangsperioden 1875, 76 og 77 blev forstrakt med betydelige Laan mod Haandpant af Nationalbanken.

Af Vedtægterne af 1869 vil det allerede være tilstrækkeligt bekjendt, hvorledes den raadende og styrende Myndighed i alle Sparekassens Anliggender fordeeltes mellem Direktionen og Repræsentantskabet. Her ville vi derimod et Øieblik dvæle ved de umiddelbare Følger af denne Deling. I Modet den 1ste Juli 1869 — samme Dag de nye Vedtægter fastsættes — billiger Repræsentantskabet, at Renten af Indskud forhøies til 4 p. Ct. pro anno for Indskud under 100 Rdl. og for Summer, der forblive indestaaende i Sparekassen mindst 6 Maaneder, hvorom der strax udstædtes en Bekjendtgjørelse; men allerede 4de Novbr. s. A.

udvides denne Bestemmelse til at omfatte alle indskudte Kapitaler. Før denne sidste Beslutning blev tagen, var der paa Næstformandens, Etatsraad Kochs, Forslag nedsat et Udvalg til at tage Udlaansrenten under Overveielse, og dette Udvalgs Indstilling blev sanktioneret i Mødet den 28de Septbr., hvorefter der fra 11te Decbr. s. A. af Udlaan i faste Ejendomme i Fyens Stift skulde svares en Rente af 4 $\frac{1}{2}$ p. Ct., af Udlaan udenfor Stiftet 5 p. Ct. og af Laan mod Haandpant 5 p. Ct. pro anno. Gjennemførelsen af disse Beslutninger gik overordentlig let for sig, det var som om der ved dem var gydt ny Olie i den søvngblevne Lampe, kun faa Laantagere indfriede de dem givne Laan. Sagen lettedes ogsaa en Deel derved, at Sparekassen gik ind paa selv at udrede Gebyret for de fornødne Rentebevillinger. Udlaansrenten mod Pant i Eiendomme udenfor Fyen er senere fra 11te Juni 1873 nedsat til 4 $\frac{1}{2}$ p. Ct. p. a. Den glimrende Fremgang i Indskudsmassen — fra 9 til 18 Millioner — der viste sig i de følgende 6 Aar skyldes vel for en stor Deel den forhøiede Indlaansrente, men man maa dog eiheller glemme, at lignende Fremgang, paa Grund af de særdeles heldige Konjunkturer, kunde spores paa saa godt som alle Forretningslivets Omraader.

Som henhørende under dette Afsnit staaer endnu kun tilbage at omtale de Forandringer i Sparekassens Betjening, der foranledigedes ved dens gamle og nidkjære Bogholders Død i Marts 1871. Efterat det var vedtaget fremtidig at adskille Bestillingerne som Bogholder og Kasserer og at forlade den hidtil fulgte Praxis, at en enkelt Bestillingsmand ved *privat* Personale besorgede Kontorarbeidet, blev i Direktionsmødet den 11te April s. A. foretaget Valg af de fremtidige faste Bestillingsmænd, der kom til at bestaae af en Bogholder — tillige i Egenskab af Kontorchef — en Kasserer og tvende Fuldmægtige. Medens de derved foranledigede Lønnings- og Pensionsbestemmelser senere hen ville blive omtalte, optages her kun Bestemmelsernes § 1, 5, 6 og 7, der ere saalydende:

„§ 1.

Ved Fyens Stifts Sparekasse ansættes fra 1ste Juli 1871 følgende faste Bestillingsmænd

En Kontorchef som Bogholder.

En Kasserer.

To Fuldmægtige.

Er dette Personale ikke tilstrækkeligt til Kontorets Arbejde er Direktionen berettiget til at antage det fornøede Extrapersonale, hvortil Udgifterne hvert Aar bevilges af Administrationsfondet.

§ 5.

De i § 2 nævnte Lønninger udbetales maanedlig forud.

Der kan i disse fradrages en vis nærmere bestemmende Procent-Andeel til Indtægt for et for de faste Bestillingsmænd og disses Enker paatænkt Pensionsfond.

Alderstilløgene regnes kun fra 1ste Juli eller 1ste Januar.

§ 6.

Enhver af de ved Sparekassen ansatte Bestillingsmænd er pligtig at underkaste sig de Regler og Bestemmelser, som Direktionen maatte give eller tage saavel med Hensyn til Arbeidstiden, som til Arbeidets Fordeling.

§ 7.

Forandringer i eller Afgivelser fra foranførte Bestemmelser kunne, forsaavidt de ikke ere forbeholdne i det Foregaaende, kun skee efter Indstilling fra Direktionen i et fuldtalligt Repræsentantsmøde, og udfordres der, at 6 Repræsentanter skulle stemme for den eller de foreslauede Forandringer.“

I September samme Aar blev det paalagt Bogholderen ved personlig Tilstedeværelse at gjøre sig bekendt med Forretningsgangen og Bogholderiet ved Kjøbenhavns Sparekasse og derefter at gjøre Indstilling om eventuelle Forandringer i saa Henseende. Hans Forslag af 4de October s. A., der, med særligt Hensyn til, at Fyens Stifts Sparekasses daglige Forretninger ledes af en Direktør, iøvrigt gik ud paa i alle Henseender at benytte de i Kjøbenhavn indførte Former, blev derefter i Eet og Alt billigt af Bestyrelsen. Det var saaledes anden Gang, at Kjøbenhavns Sparekasse hvad Kontorforretningerne angaae, blev Forbillede for Fyens Stifts Sparekasse.

Laanefonden.

Den ved Oprettelsen af dette Fond etablerede Virksomhed, kunde vel have været henført under det foregaaende Afsnit, men da Laanefonden havde sine egne særlige Regler, Former og Regnskaber, vil det formeentlig findes rigtigt, at hele dette Forhold gjøres til Gjenstand for Omtale i særskilt Afsnit.

Laanefonden traadte i Virksomhed i Aaret 1839. Hensigten med og det paatænkte Omfang for denne Institution læres bedst at kjønde ved de i den Anledning oprettede Dokumenter og dertil hørende Bevillinger, som herved meddeles in extenso.

„Næppe kan det være Tvivl underkastet at det vilde være saare ønskeligt, hvis Odense, der i Henseende til Folkemængden indtager den anden Plads blandt Danmarks Byer, havde en offentlig Laaneindretning, der gav de Indvaanere, der enten ikke kunde eller ikke vilde give umiddelbar Sikkerhed i faste Eiendomme, Leilighed til mod anden Sikkerhed, og mod en efter Omstændighederne billig Rente, at komme ud af deres øieblikkelige Forlegenhed. Dette følelige Savn for Odense By har Direktionen for Fyens Stifts Sparekasse troet tildeels at kunne afhjælpe ved Oprettelsen af et Laanefond, hvortil de fornødne Penge udredes af Sparekassens Administrationsfond. Men ligesom Sparekassens Virksomhed udstrekker sig til hele Stiftet, saaledes antog Directionen det for rigtigst, at give Laanefondet samme Udvidelse; skjøndt det vel maa forudsees, at Indretningen desuagtet ikke vil blive lige nyttig for Stiftets Beboere, eftersom den ulige Bekvemmelighed og Leilighed til at erholde Laan nødvendigviis fører med sig, at Laanefondet vil blive mindre benyttet af dem, der boe langt fra Bestyrelsesstedet end af dem, der enten boe i Odense eller i Nærheden deraf.

Hvor ønskeligt det end kunde have været, at Laanefondet ikke havde indskrænket Læssørepantene til Guld, Sølv og Uhre alene, saa vilde det dog langt have oversteget Administrationsfondets Kræfter at oprette et egenligt Assistentshuus, hvortil vilde udfordres et stort Lokale, flere Betjente m. m. Imidlertid har Direktionen dog søgt paa en anden Maade at komme de Laansøgende til Hjælp. Ved nemlig at optage saavel Statspapirer

som Panteobligationer blandt Sikkerhederne for Udlaan, men i Særdeleshed ved at tilstæde Selvskyldner Kautitioner, har man aabnet en nye Udsigt for de Laansøgende til at faae deres sieblikkelige Trang afhjulpen.

Direktionen smigrer sig nu med, at Indretningen vil finde Bifald, og indbyder derfor til dens Afbenyttelse, ved at bringe de Bestemmelser, der vedkomme Laansøgerne til offentlig Kundskab; Dog undlader man ikke at tilføie, at saafremt Omstændigheder nogensinde skulde indtræffe, der maatte gjøre det betænkeligt, at lade Sparekassens Administrationsfond understøtte Laanefondets Virksomhed, forbeholder Direktionen sig enten at hve Indretningen eller at underkaste den saadanne Modifikation, som den vundne Erfaring maatte anbefale.“

„Reglement for Fyens Stifts Laanefond.

§ 1.

Af Sparekassens Administrationsfonds Midler udredes foreløbig indtil To Tusinde Rblr. Sedler, der under Sparekassee Direktionens Bestyrelse anvendes til kort varende, rentebærende Smaa-Laan, som maatte attraaes af Fyens Stifts Behoere.

§ 2.

Ethvert saadant Laan skeer i fulde Rblr. Sedler fra een indtil Hundrede Rblr., over hvilken sidste Sum intet Laan finder Sted.

Af hver Rblr. svares ugentlig en Tiendedeel Skilling i Rente, der udgjør $5\frac{1}{3}$ Procent i 52 Uger. Renten erlægges forud af den hele Sum for den hele Laanetid, uanseet at Laantageren maatte have forpligtet sig til successive Afdrag. Ethvert Smaalaan stiftes ugeviis fra een indtil 26 Uger.

§ 3.

For det attraaede Laan kan stilles som Sikkerhed:

- a. haandfaaet Pant, enten i Statspapirer, der ikke maae antages til en høiere Værdie end til fire Femtedele af deres Børs-Cours, dog staaer det den fungerende Direktør frit for, i Tilfælde af Betænkelighed ved at laane paa det anbudne Statspapir, at udsætte Laanet indtil næste Contoirdag; eller

- i tingløste Førsteprioritets Panteobligationer, hvis Laaneværdi bestemmes af den fungerende Directeur, eller i Sparekassens Contrabøger efter deres fulde paalydende Sum.
- b. haandfaaet Pant saavel i Guld og Sølv, naar den af Directionen antagne Guldsmed i Odense, har skriftlig attesteret Pantets Vægt, Lødighed og Metal Værdie, som og i Uhre, hvis Værdi uden Hensyn til nogensomhelst Indfatning af Steene eller Perler, er skriftlig attesteret af en ligeledes antagen Uhrmager. Af denne saaledes ansatte Værdi kan paa Guld og Sølv udlaanes indtil de fire Femtedele, og paa Uhre indtil de to Trediedele.
- c. Een for sin Vederhæftighed almindelig bekjendt Persons skadesløse Selvskyldnercaution. I hvilket Tilfælde Laansøgeren melder sig senest to Dage før Kontoirdagen hos Bogholderen, der udleverer en Blanquet, som indeholder Betingelserne for Laanet, da der siden paa selve Contoirdagen meddeles Underretning om Laanet mod den anmeldte Caution er tilstaaet eller ikke.

§ 4.

Dersom Laanet ikke indfries, eller de fastsatte Afdrag ikke erlægges til Forfaldstiden (der altid maa indtræffe paa Laanefondets Contoirdag) skal det Pantsatte efter foregaaende otte Dages enkelt Bekjendtgjørelse i Stiftets Aviser, forsaavidt det bestaaer i Løssøre, indsættes til Salg mod contant Betaling, enten paa en særlig Auction, eller paa en af de første Løssøre Auctioner i Byen; Men bestaar det i Statspapirer og Panteobligationer indsættes det til Salg efter foregaaende 14 Dages enkelt Bekjendtgjørelse i Stiftets Aviser, paa en af de første Eiendomsauctioner i Byen, eller og falghdes ved en særlig Auction. Er det Sparekassens Bøger, hvori der er stillet Sikkerhed, udtages saa meget af Sparekassen, som der behøves til at dække Laanefondets Fordring. Efter Fradrag af Laanets Beløb og skadesløse Omkostninger udbetales Overskuddet til Debitor, naar han derom melder sig inden et Aar. I modsat Tilfælde udbetales Overskuddet til een eller anden offentlig Indretning. Men er intet Pant stillet og Sikkerheden allene bestaar i Selvskyldnercaution, skal Cautionisten skriftlig underrettes om Debtors Udeblivelse, og saafremt Gjælden ikke indbetales den

derpaa følgende Contoirdag, skal Bogholderen uopholdelig indkalde Vedkommende paa den i næste § anførte Maade.

§ 5.

Hos Bogholderen ville de Laansøgende hver Søndag Formiddag kunne erholde trykte Blanquetter, hvori anføres Laansøgenes fulde Navn, Bopæl, Stilling, Laanets Størrelse og Varighed, den tilbudne Sikkerheds Beskaffenhed, samt naar Sikkerheden bestaaer i haandfaet Pant, Debtors Samtykke i Pantets Realisation efter 4 §. Endvidere skal bemeldte Blanquet indeholde Forpligtelse for Debitor, og hvor Caution finder Sted, tillige for Selvskyldnercautionisten at erkjende, i Tilfælde af Søgemaal Odense Forligelses-Commission og Byting for de rette Steder, hvor de efter Beviserne indgangne Forpligtelser skulle indkaldes, og lovligen paakjendes efter Forord. 6te Aug. 1824, Alt med Varsel som indenbyes Mand.

§ 6.

Beviserne for de modtagne Laan underskrives og forsegles paa Laanefondets Contoir af Debitor, og hvor Caution er stillet, tillige af Selvskyldnercautionisten med 2de Vitterlighedsvidners Underskrift. Ved alle Laan mod haandfaet Pant meddeles Debitor et af den fungerende Directeur underskrevet, og af Bogholderen parapheret trykt Contraveiis, hvori anføres Pantets Løbe Nr., Debtors Navn, Sikkerhedens Beskaffenhed, Laanets Størrelse med Tal og Bogstaver, den forud erlagte Rente og Forfaldsdagen. Ihændehaveren af et saadant Contraveiis er i Reglen berettiget til Pantets Indløsning. Dette Contraveiis maa tilbageleveres ved Laanets Indfrielse, da i manglende Fald Pantet realiseres efter § 4.

§ 7.

For saavidt mueligt at forebygge stjaalne eller bortkomne Sagers Pantsættelse anmodes Enhver, der savner nogle af de i § 3 under Litra a. og b. benævnte Ting, strax at gjøre en skriftlig, nøie oplysende Anmeldelse derom for Laanefondets Bogholder, der paa den følgende Coutoirdag leverer samme til den fungerende Directeur. Skulde da det Stjaalne eller bortkomne derefter anbydes til Pant, enten paa denne eller paa en

anden Contoirdag inden et halvt Aar fra Anmeldelsens Dato af at regne, skal den fungerende Directeur, førend Bestemmelse tages om Laan kan finde Sted, snaest muligt underrette Politimesteren derom. Ere derimod slige Ting, førend Anmeldelsen, modtagne til Pant, kan Eieren ikke erholde samme, med mindre det derpaa gjorte Laan skadesløs erstattes Laanefondet. Skulde dog Pantsætteren inden fornævnte Halvaar melde sig til Pantets Indløsning, meddeles Politimesteren ligeledes Underretning.

§ 8.

Til Laanefondet anskaffes et stærkt jernbeslaget Gjemme, forsynet med tvende forskjellige dirkefrie Laase; Til den eene af disse skal Nøglen være i Bogholderens Værge, og til den anden skal hver af Direkteurerne have sin Nøgle. I dette Gjemme opbevares de i § 3 ommeldte Sikkerheder. Debitorernes Beviiser, den contante Beholdning, samt den i § 11 ommeldte, af den fungerende Directeur førte Protokol, Løssrepanterne assureres mod Ildsvaade aarlig, halvaarlig eller hvert Qvartal.

§ 9.

Laanefondets Contoirdag er hver Onsdag Formiddag indtil videre fra Kl. 10 til Kl. 11.

§ 10.

Laanefondet erholder som enhver anden Interessent en særskilt Conto i Sparekassens Hovedbog med et Indskud af 1500 Rbdl. da de øvrige 500 Rbdl., som contant Beholdning, indføres i Laanefondets Kassebog. I hver Termin erlægger Laanefondet til Sparekassens Administrationsfond 3 pro Cento af de creditede 2000 Rbdl. Skulde Laanefondet ved sine Udgivter for Indretningen og muelige Tab, være ved Aarets Slutning i Underballance skal denne efter Directionens nærmere Bestemmelse, dækkes af Administrationsfondet, for at Laanefondet stedse kan virke med sin fulde Kapital.

§ 11.

Bogholderen fremlægger hver Contoirdag en Fortegnelse over de paa den Dag til Betaling forfaldne Gjældsbeviiser. Med de udeblevne Debitorer forholdes efter § 4. Han fører tillige en

Protokol over de paa hver Contoirdag gjorte Indbetalinger og Udlaan med Vedtægning af disse Sidstes Varighed, Sikkerheden for samme, den erlagte Rente og Forfaldsdagen.

Den fungerende Directeur indfører i Kassebogen alle Ind- og Udbetalinger. — Begjærede Protokoller confereres med hinaanden og underskrives.

§ 12.

I Slutningen af hver Terminsmaaned indsender Bogholderen til Directionens Revision og Decision Regnskabet for Laanefondet, ledsaget med en Udsigt over dets Tilstand.

§ 13.

For sine Forretninger ved Laanefondet erholder Bogholderen en passende Godtgjærelse, der efter et Aars Forløb bliver nærmere at bestemme.

§ 14.

Udenfor Laanefondets Contoirværelse ophænges en trykt Underretning om Reglementets Bestemmelser i §§ 2, 3, 4, 5, 6, 9 og 15.

§ 15.

Hans Kongelige Majestæt ansøges allerunderdanigst om

1. at de til Laanefondet i Medfør af § 2 udstedte Beviser maa skrives paa ustemplet Papiir.
2. at Laanefondet maa betinge sig den i § 2 anførte Rente.
3. at Laanefondet uden foregaaende Søgmaal og Dom, maa paa den i § 4 ommeldte Maade realisere sine efter Forfaldstiden uindløste Panter.
4. at Eieren af de i § 7 ommeldte stjaalne eller bortkomne Ting, der af Laanefondet ere modtagne som haandfaaet Pant, maa være uberettiget til at forlange samme tilbage medmindre Laanefondet holdes skadesløs for det derpaa gjorte Udlaan.

Directionen for Fyens Stifts Sparekasse den 30te October 1838.

Jens Benzon. Klaumann. Friestedt.

I. Andersen. C. L. Ostensfeldt.

„Vi Frederik den Sjette osv.

Gjøre vitterligt: At Vi efter derom allerunderdanigst gjort Andragende samt de Os af Vort Danske Cancellie allerunderdanigst foredragne Omstændigheder allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at det Laanefond for Fyens Stift, som Directionen for dette Stifts Sparekasse agter at oprette, i Overensstemmelse med et til Vort Danske Cancellie indsendt Reglement, maa betinge sig 5 $\frac{1}{2}$ pC. pro anno af de Udlaan Stiftelsen gjør. Saa ville Vi og have den i § 4 af Reglementet for bemeldte Laanefond indeholdte Bestemmelse, at Laanefondet uden foregaaende Søgemaal og Dom maa realisere de efter Forfaldstiden uindløste Panter ved at sætte dem til Auction efter forudgaaet Bekjendtgjørelse i Stiftstidenden med det i Paragraphen bestemte Varsel, forsynet med Vor allerhøieste Confirmation.

Forbydende Alle og Enhver imod det, som foreskrevet staaer, Hinder at gjøre.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn,
den 5te Juni 1839.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.
(L. S.)

Stemann.

Ørsted. M. Lange. Bentsen. L. J. Holm."

„Vi Frederik den Sjette o. s. v.

Gjøre vitterligt: at Vi ved Vor Resolution af Dags Datum allernaadigst have bevilget og tilladt, ligesom Vi og hermed bevilge og tillade, at de Gjældsbeviser for Summer af ikke over 100 Rbd. Sølv og lydende paa en Tid, ikke længere end 6 Maaneder, som udstædes for Laan af en i Forbindelse med Fyens Stifts Sparekasse indrettet Laanefond, maa skrives paa ustemplet Papiir, paa Vilkaar, at de eventuelle Transporter af saadanne Beviser i ethvert Fald blive at udfærdige paa

anordnet stemplet Papiir, og at det i Beviserne anføres, deals at disse, ifølge denne Vor Bevilling, udstædes uden Brug af stemplet Papiir, deals at Fritagelsen ikke strækker sig til Transporter af samme. Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Forbydende Alle og Enhver herimod, eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at gjøre, under Vor Hyldest og Naade.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn,
den 24de Juli 1839.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Kongslev. (Navn ulæseligt). (Navn ulæseligt).

Y. Usgaard."

Hermed var altsaa Formen givet, og Reglementet sanktioneret, alene med Undtagelse af, at Konfirmation var bleven nægtet paa Bestemmelsen om, at stjaalne Panter kun kunde fordres udleverede mod fuld Erstatning til Laanefonden; det maa fra først af være undgaaet Direktionens Opmærksomhed, at denne for Kjøbenhavns Assistenthuus særlige Forret er grundet paa Lov og derfor ikke kan tilstaaes andre lignende Instituter. Der blev i saa Henseende korresponderet frem og tilbage.

Efter at den til Vurdering af Panternes Værdi fornødne Assistance ved en Guldsmed og en Uhrmager var antagen af Direktionen i Begyndelsen af November Maaned samme Aar, og det Gebyr, der tilkom disse Vurderingsmænd var bestemt til 4, 8 og 12 β henholdsvis for Panter af Værdi 25 $\mathcal{R}$, 50 $\mathcal{R}$ og over 50 $\mathcal{R}$, samt de fornødne Protokoller vare blevne autoriserede, traadte Laanefonden i Virksomhed den 1ste December 1839. At der har været Trang til en saadan Institution, sees bedst deraf,

at der til Disposition for Laanefonden inden Udgangen af 1840 maatte afgives en yderligere Kapital af 3000 Rdl., og den i denne Forretning virkende Kapital vedbliver derefter at stige indtil den ved Udgangen af 1846 har naaet sit Maximum 20,000 Rdl. Det sikke Gjemme for Panterne strakte ikke til ret længe, i Foraaret 1840 maatte der anskaffes et Skab til disse, og at Laantagerne, som rimeligt er, ikke udmærkede sig ved særdeles Punktighed med Hensyn til Opfyldelsen af indgaaede Forpligtelser, fremgaaer ikke alene af en Bestemmelse fra samme Aar, hvorefter uefterrettelige Debitorer og Kautionister ikke oftere maa faae Laan, — en Lov det dog holdt haardt at hævde og ei heller konsekvent blev overholdt — men ogsaa deraf, at det i Protokollerne stadig omtales, at den og den maa saggives og at Panter maa realiseres. Det paalægges senere Bogholderen som Pligt at gjøre Anmeldelse om, naar en stillet Kautionist maatte have andre Forpligtelser overfor Fonden, og Regnskabets Afslutningsdag henlægges allerede det første Aar til 31te December. Omfanget af de herhenhørende Forretninger tog hurtigt til og i 1845 blev det nødvendigt at henlægge Laanefondens Kontordag til en anden Ugedag, nemlig Tirsdag. Den oprindelige Hensigt med Laanene, at disse kun skulde være midlertidige, blev omgaaet af Publikum derved, at et indfriet Laan strax blev kontraheret paany, hvilket i 1848 bevæger Bestyrelsen til at vedtage, at der mindst skal hengaae et Tidsrum af een Maaned, før en tidligere Debitor atter kan faae Laan. I Aaret 1849 maatte Fonden overtage en Eiendom i Skræppestræde, der imidlertid atter afhændes Aaret efter; Udlaansrenten for Kautionslaan blev i Slutningen af 1856 nedsat til 4 p. Ct. og de væsentligste Forretninger ved Fonden kom suksessivt til at bestaae i saadanne Laan, medens Udlaan mod Haandpant i høi Grad indskrænkedes.

Mulig er det denne Indskrænkning der i 1860 fremkaldte et lydeligt Ønske hos Odense Byes Befolkning om at erholde oprettet et egentligt Assistentshuus under Kommunens Kontrol, i hvilken Anledning Magistraten under 14de Mai udbeder sig Direktionens Yttringer. Denne Henvendelse gav da Anledning til Beslutningen om Oprettelsen af et selvstændigt Laanekontor, og den 28de Juli s. A. vedtoges det at oprette et saadant i For-

bindelse med Sparekassen, og under Kontrol af dens Bestyrelse. Samtidig bestemtes det endvidere:

1. først at leie et Lokale af Kjøbmand Starup til Kontor og Opbevaringslokale til Panterne for en aarlig Leie af 175 Rbd.
2. at ansætte 2 Forvaltere med en aarlig Løn af 300 Rdl. for hver. Disse Forvaltere ere hinanden sideordnede og dele Forretningerne indbyrdes efter Overenskomst.
3. Laanekontoret holdes foreløbig aabent Tirsdag og Fredag Eftermiddag fra Kl. 2 til 8. Skulde det vise sig nødvendigt at Kontoret holdes aabent endvidere en 3die Eftermiddag skulde Forvalterne hertil være forpligtede uden videre Betaling.
4. Kontoret træder i Virksomhed førstkomende 1ste October d. A.
5. der udlaanes mod Pant i Guld, Sølv og andre værdifulde Gjenstande.
6. Rentefoden bliver indtil videre:
  - af Summer fra 2 Mark til 19 Rdlr. 12 pro Cento.
  - „ — fra 20 Rdlr. til 49 Rdlr. 10 pro Cento.
  - „ — fra 50 Rdlr. til 99 Rdlr. 8 pro Cento.
7. til første Forvalter antages forrige Overformynder G. Schmidt og til anden Forvalter Kontorist T. Mathiesen.
8. Opsigelse fra begge Sider finder Sted med 3 Maaneders Varsel.

Da dette Kontor siden dets Oprettelse har virket fuldkommen selvstændigt og dets Forbindelse med Sparekassen kun bestaaer deri, at det bestyres af dennes Direktion, horer den nærmere Ontale af dets Udvikling ikke ind under disse Optegnelser, hvorfor der blot til Slutning skal gives den Oplysning, at Laanekontoret allerede i mange Aar har virket med en Sum af 50,000 $\mathcal{R}$ af Sparekassens Midler, der forrentes med 4 p. Ct. pro anno, og at Selvstændigheden ogsaa udstrækker sig til Lokalerne, for hvis Afbenyttelse Kontoret nu svarer en aarlig Huusleie af 450 $\mathcal{R}$.

Særlige Sager og Begivenheder.

Den ved Sparekassens Oprettelse bestaaende Kursforskjel mellem rede Solv og Repræsentativer (Sedler og Tegn) vedblev i mange Aar at gjøre sin Indflydelse gjældende, navnlig for Bogholderiets Vedkommende, idet hver Sparekonto maatte indeholde særlige Rubriker for hver Pengesort, der atter foranledigede tvende Renteberegninger for hver Konto. De første Tab, Sparekassen har lidt, stammer fra falske Sedler, af hvilke der paa den Tid maa have cirkuleret en Deel, at dømme efter deres hyppige Fremkomst. En Deel af disse falske Sedler havde en særdeles skuffende Lighed med ægte og vare endog undertiden forsynede med Vandmærker. Nationalbanken viste sig imidlertid temmelig redbon til at erstatte det ved disse Sedler fremkomne Tab. Ovennævnte Kursforskjel paa Sedler og Solv hæves i Aaret 1845, men det var ingenlunde en let Sag at faae denne Kjendsgjerning til at trænge igjennem i den almindelige Bevidsthed og det har utvivlsomt i saare lang Tid derefter forvoldt et ikke ringe Tidsspilde, naar en i Søv indskudt Kapital tilbagebetales med Sedler, da at faae vedkommende Indskyder til at erkjende, at han ingen Uret led. Om saadanne Tilfælde foreligger der skriftlige Besværinger endnu fra Aaret 1848.

Bestemmelsen i Vedtægterne, at et Indskud forrentes fra den efter Indskudet paafølgende 11te i en Maaned, har rimeligviis foranlediget en ikke ringe Tilstrømning paa den sidste Kontordag forud for nævnte Dato, endog i den Grad, at Publikum dannede Queue langt ud paa Gaden, og da det blev strengt overholdt, at Adgangen til Kontoret lukkedes Kl. 1, maatte de, der ikke inden dette Klokkeslot havde faaet Fod indenfor Døren, gaae bort med uforrettet Sag. Dette Forhold gav i 1856 Anledning til en Klage fra Horredsfoged Petersen, som, næst at meddele, at hans Bud havde indfundet sig ved Sparekassens Lokale Kl. 11 $\frac{3}{4}$, men der var bleven underrettet om, at der ikke blev expederet Flere end de, der allerode vare indladte i Kontoret, forbeholder Indskyderens — i dette Tilfælde Overformynderiets — Ret til Rente fra den 11te i vedkommende Maaned. Direktionen besvarer denne Klage

med, „at efter Sparekassens Statuter ophører al Indbetaling paa Kontordagen Kl. 1 Eftermiddag, og at som Følge deraf maa enhver, der ikke indfinder sig saa betids i Sparekassens Lokale, at han efter sin Tour kan blive indladt i Kontoret inden Kl. 1, finde sig i at blive afviist, og hvad det tagne Forbehold angaaer, da maa det være uden al Betydning i Relation til Direktionen, der ikke har paataget sig nogen særlig Forpligtelse overfor Bjerge Aasum Herreders Overformynderi.“

At et offentligt Institut med en saa udstrakt Virksomhed som den, der er udviklet fra Sparekassens Side, skulde kunne undgaa Kritik, er høist usandsynligt, dertil have til alle Tider de mange Sagkyndige og Ikkesagkyndige følt en altfor uimodstaaelig Trang til at give deres Tanker og Følelser Luft, det er derfor ikke gaaet Sparekassen bedre i denne Henseende end andre lignende Instituter. Disse kritiske Artikler, der saaledes af og til, selv den allerseneste Tid, ere fremkomne saavel i de stedlige som udenbyes Blade, — der blandt andet i Slutningen af 1860 bevæger Bankdirektør Bierfreund til at fralægge sig Forfatterskabet til en Artikel om Sparekassen i Fyens Avis — men som kun indeholde Anker i almindelig Form, skulle her, eftersom det vilde føre for vidt at gaae nærmere ind paa dem, blive holdte ude af Betragtning, hvorimod det formeentlig vil have sin Interesse et Øieblik at dvæle ved et Par Tilfælde, der have en mere nærgaaende Natur, og som bevægede Direktionen til at forlade sit ellers overfor slige Angreb konsekvent fulgte Taushedsprincip. I Juni 1858 havde Fyens Avis indeholdt et skarpt Angreb paa Fyens Diskontokasse, og leilighedsviis bemærker Redaktionen, at Forholdet havde været anderledes ved Fyens Stifts Sparekasse, hvor der „med rosværdig Iver var gjort Udveie til at efterkomme ethvert Krav uden at forulempe nogen af sine Debitorer og Sparekassen staaer i saa Henseende som et følgeværdigt Exempel for de øvrige Sparekasser i Danmark; den Omhu og Hensynstagen, hvormed Sparekassen er bleven bestyret, maa man vist for en stor Deel takke for, at Prioritetskrisen ikke har afstedkommet saa store Ulykker i Fyen som i flere andre Egne af Landet.“ Denne Artikel fremkaldte et Gjensvar fra en „J. S.“, der, næst at tage Diskontokassen i varmt Forsvar, yttre, „at det er bitter Ironi at sammen-

ligne dens Direktion med Sparekassens do., hvis sneverhjertede, indskrænkede Dispositioner ikke alene afholdt den fra at opfylde de Løfter og Forpligtelser, som den havde paataget sig at præstere afvigte December Termin og senere, men som den endnu ikke har præsteret“. Dette Angreb foranledigede Sparekassens Direktion til at gøre Skridt til Sagsanlæggelse imod Redaktionen, forsaavidt den ikke nærmere betegnede Indsenderen, men Sagen er formeentlig bortfalden som Følge af, at Redaktionen under 28de s. M fremkommer med en Erklæring saalydende, „at vi ikke ere enige i at Sparekassen har vist sig sneverhjertet og uordholdende fremgaaer klart nok af den Redaktionsartikel, der aabnede Debatten“, thi man hører ikke mere noget om den.

Et ikke mindre skarpt Angreb indeholder „Fædrelandet“ for 24de April 1867, hvor der citeres en Udtalelse af Distriktslæge Ulrik i hans Skrift „Arbejderforeninger til gjensidig Hjælp“, der lyder saaledes:

„Naar Sparekassens Overskud anvendes til en Forsørgelsesanstalt for Direktionen og dens Enker, saaledes som Tilfældet er med en af vore største Sparekasser, hvor alle Direktionens Medlemmer have tillagt sig ret anselige Lønninger og deres Enker gode Pensioner, da har den gjort sig skyldig i et grovt Misbrug af sin Myndighed og af Interessenternes Tillid!“ og hvortil Bladet knytter den Bemærkning, „at det har Grund til at antage, at den udpegede Sparekasse kun kan være Sparekassen i Odense, hvorfor der formeentlig turde være Anledning for dens Bestyrelse til offentlig at rede for sig. Da Regjeringsmagten ikke har nogen Ret til at kontrollere Sparekassernes Bestyrelse, maa Offenheden træde i Stedet for“.

Sparekassens Direktion tilsendte i Anledning heraf under 27de s. M. Bladet følgende Tilsvar:

„Direktionens Løn er ikke vilkaarlig bestemt, men en vis pro mille af de indskudte Kapitaler; at den altsaa voxer med de forøgede Kapitaler og det dermed forbundne forøgede Ansvar og Arbejde, ansee vi for at være i sin Orden.

Hensigten med Bestyrelsen af det indvundne Udbytte har hidtil været, fornømlig at sikre Kassens Interessenter ved et til Kapitalernes Størrelse svarende Reservefond; hvad derfra kunde

undværes have vi anvendt deels til Fremme af almee nyttige Foretagender, deels til velgjørende Øjemed. Der er ingen Pension bestemt til Direktionens Enker efter afdøde Direktører, men vi indrømme, at der blandt de herfra understøttede ogsaa har været Enker efter afdøde Direktører, naar de dertil ere befundne trængende; og vi kunne heri ikke anerkjende nogen uberettiget Misbrug, men maa tvertimod ansee det for ikke alene berettiget, men ogsaa rigtig Anvendelse af de betroede Midler. Forøvrigt bemærkes, at Aarsregnskaberne stedse have ligget til Eftersyn i 4 Uger⁴.

Medens det sidstomtalte Angreb tydeligt giver sig tilkjende som et Udslag af de mange selvkaldede Menneskevenners Skuffelse, naar de ikke ved Hjælp af de her og der opsparede Midler — selv om dette er skeet i helt andre Øjemed — kunne komme det trængende Samfund til Redning, blev det først omtalte Angreb fremkaldt ved det Tryk, som Krisen i 1857—58 havde lagt paa alle økonomiske Forhold her i Landet. Det maa nu være paa Tide nærmere at omtale disse bestandig tilbagevendende Nedgangsperioder, hvoraf Sparekassen har oplevet trende, men ud af hvilke den bestandig er traadt styrket og forynget frem.

Den lange Fredsperiode, der gik forud for Krigen i 1848, havde ingenlunde udsløttet Mindet om de bittre Erfaringer fra Aarhundredets Begyndelse og Tilliden til bestaaende Pengeinstitutter var ikke i den Grad fæstnet, at Udbrudet af en Krig ikke i det første Øieblik maatte fremkalde Tanken om mulige Omvæltninger i de økonomiske Forhold og Lyst til at redde den undertiden moisommeligt opsparede Formue. Indskyderne — især af Almuen — flokkedes derfor ved Sparekassens Kontor og begjærede deres indskudte Kapitaler udbetalte. Direktionen, der hidtil havde viist en prisværdig Forsigtighed med Hensyn til Udlaanenes samlede Sum i Forhold til den mere flydende Kapital, — 30te Mai 1840 resolveres saaledes, at kun en Fjerdedeel af Sparekassens Kapital udover Grundfonden maa frugtbargjøres ved Udlaan, medens Resten skal indsættes i Kongens Kasse — presser derfor paa Statskassen, der ikke synes hurtigt nok at have efterkommet de stillede Krav. Ved Skrivelse af 25de Marts 1848 opsiges 44,900 Rdlr. med Tilføining af, at man ønsker Udbetalingen ved Amtstuen senest 17de April næstefter, da betydelige Kapitaler

ere opsagte og dagligen opsiges; allerede 1ste April opsiges yderligere 89,400 Rdlr. med Ønske om Udbetaling den 24de, da Indskyderne vedblive at opsige deres Kapitaler. Opsigelserne til Statskassen følge derefter Slag i Slag, ligesom Direktionen søger at sikre Institutet mod reelle Tab fra dets Haandpantdebitorer, idet den blandt andet i Mai overfor en saadan Debitor beklager, „at den ved de indtraadte Konjunkturer og deraf følgende Priisfald paa alle Slags Statspapirer, in specie de almindelige Kongelige Obligationer, er sat i den ubehagelige Nødvendighed, at maatte opsige Laanet, medmindre han kan afbetale 100 Rdlr.“ Den 15de Mai s. A. underrettes Statsgjældskontoret om, at Amtsforvalteren forsikrer, at han endnu ikke har modtaget de til den Dag anviste Summer, hvorfor Direktionen paa det Indstændigste andrager paa at faae det ommeldte Beløb „det allersnæreste muligt tilsendt, da Indskyderne i utrolig Mængde *bestorme* Sparekassen paa de Dage, Pengene efter Opsigelse forfalde til Betaling.“ „Skulde Kassen være nødsaget til at standse sine Betalinger, saalænge disponible Fonds dertil haves i Statskassen, vilde Følgerne være uberegnelige for Pantdebitorerne, hvis Gjæld til Kassen, en Million, da upaatvivlelig vil blive opsagt.“ Summerne ere derefter formodentlig komne tilstede, Udbetalingen har funden Sted og Stormen er afslaaet, thi under 1ste Juni lyder Besværingen til Statskassen saaledes: „da Amtsforvalteren ikke kan betale de til Udbetaling anviste Summer, tillader man sig indstændigen at anholde om, at Summerne maa blive afsendte saa betids, at de kan være tilstede her i Odense en bestemt Dag; Sparekassen vil i Tilfælde af Kapitalernes Udeblivelse komme i stor Forlegenhed med Indskyderne, der, forsaavidt de ikke have opsagt, tilsyneladende tilbageholde videre Opsigelse.“

Det var altsaa Statskassen, det dengang gik ud over og af Skade blev den klog; i Begyndelsen af 1856 omsendes et Circulaire, hvorved meddeles, at der ikke modtages flere Kapitaler til Forrentning. Dette medfører, at Sparekassen i Krisen 1857 maa staae paa sine egne Been. Tilbagegangen i denne Periode varer fra Sommeren 1857 til Efteraaret 1858 og drog en Kapitalformindskelse af c. 400,000 Rdlr. med sig. De Hjelpekilder, der ere benyttede ved denne Leilighed, fremstilles kun stykkeviis ved

Protokollerne; den 31te Juli 1858 bestemmes, „at Gjælden 83,000 Rdlr. skal fornyes paa 1 Aar, da Kassen nu er i Stand til at betale samme uden yderligere Salg af Obligationer, den 30te October s. A. erfarer man, at der er optaget Laan i Hamborg og i Fyens Diskontokasse henholdsvis 50,000 Rdlr. og 23,000 Rdlr. og den 27de Decbr. skal der træffes Foranstaltninger til Oversendelsen af nævnte 50,000 Rdlr., da Kassen nu kan betale dem. Iøvrigt fremgaaer det af omstaaende Uddrag af Regnskaberne, at Midlerne ere hentede fra Restfordringen paa Statskassen, ved Salg af Kongl., dansk engelske og Kjøbenhavns Kommunelaans Obligationer, samt ved Inddragning af Tilgodehavende ved Banken og „Centralkassen“, (rimeligvis et privat Institut, der nogen Tid før Krisen mod Haandpant — deponeret i Kjøbenhavn — havde kontraheret større Laan ved Sparekassen.) Pantedebitorerne maa under Krisen have næret Frygt for, at Sparekassen maatte blive nødsaget til at opsiges dens udestaaende Kapitaler, thi blandt andre forespørger Langkilde til Bramstrup i Mai 1858, om Bestyrelsen ønskede Tilskud fra Regjeringen for ikke at tvinges til saadan Opsigelse, men faaer til Svar, at da Sparekassen endnu har en betydelig Beholdning af Værdipapirer, haaber den, „at den ikke i den nærmeste Fremtid vil komme i den Nødvendighed at søge fremmed Hjælp“.

Krigen i 1864 medførte vel i de første Maaneder af Aaret en Tilbagegang af c. 150,000 Rdlr., men nogen egentlig Frygt blandt Indskyderne kom ikke tilsyne, hvorimod det denne Gang var Bestyrelsen, som søgte at træffe særlige Sikkerhedsforanstaltninger. I Juni frygter man for Fjendens Landgang paa Fyen, og med dette Tilfælde for Øie bestemmes det, at Bogholderen skal begive sig til Sjælland med samtlige Penge og Værdipapirer samt Laanekontorets Guld- og Sølvpanter, i hvilket Øiemed det under 30te Juli tillades, at han maa anskaffe en Kiste; kom Fjenden ogsaa til Sjælland, skulde han begive sig til Sverrig eller Norge. Heldigvis blev der ikke Brug for Kisten, der endnu er i Sparekassens Værg. Det er en Selvfølge, at Krigen medførte en Deel Besvær ved Inddragelsen af Renter af Prioriteter i jyske Eiendomme.

Den for Landet saa ulykkelige Krig i Forening med andre

Omstændigheder af ældre Dato efterlod i de paafølgende Aar en Stagnation i alle Forretningsforhold og med Aaret 1865 indtraadte en umiskjendelig Standsning i Fyens Stifts Sparekasses Fremgang. Umiddelbart efter den i 1850 afsluttede Krig indtraadte som bekjendt et overordentligt Opsving i Forretningslivet i Almindelighed, der imidlertid efterhaanden fremkaldte en Dalen af Pengenes Værdi, og heri foranledigede hverken Krisen i 1857—58 eller Krigen 1864 nogen mærkelig Forandring. Det er derfor saare naturligt, at Kapitalerne — vi ere jo paa dette Tidspunkt forlængst forbi det oprindelige Formaal at opsamle Smaasummer — søgte andetsteds hen for at give et bedre Udbytte end de 3½ p. Ct., Sparekassen gav. Herpaa kunde nu vel raades Bod, ved at forhøje nævnte Indskudsrente, men samtidig at give og tage 4 p. Ct., saaledes som Forholdet oprindelig havde været, lod sig ikke længere gjøre som Følge af den store Uddeling af milde Gaver, Sparekassens Bestyrelse efterhaanden var kommen ind paa, jfr. Afsnittet „Gaver“, og de Udgifter til Administrationen, der paa den Tid vare bevilgede, Udgifter der tilsammen krævede betydelige Indtægter for Reserve- og Administrationsfonden. Der maatte altsaa, naar Indskudsrenten skulde forhøies, skrives til en tilsvarende Forhøielse af Udlaansrenten, men en saadan Forholdsregel mødte allevegne en heirostet Modstand fra samtlige Eiendomsbesiddere, som igjennem en saare lang Aarrække vare blevne vante til at ansee en Rentefod af 4 p. Ct. for uangribelig. Hvad denne Modstand betød, derom afgive Bladene for Aarene 1867, 68 og 69 tilstrækkelige Vidnesbyrd, der trues i den Anledning med alt muligt, blandt andet Oprettelsen af Banker og Sparekasser paa Landet, idet man formeente, at saadanne Instituter letteligen kunde forhindre en saadan Forhøielse ved at yde Udlaan til 4 p. Ct. pro anno; man oversaae naturligviis, at det, der fremkaldte Spørgsmaalet, var Publikums Fordring paa større Udbytte af Kapitalen, en Fordring, der vilde gjøre sig gjældende overfor ethvert Institut, uanseet dets Alder. I Møder og andetsteds rettedes stærke Angreb paa Fyens Stifts Sparekasse, det Institut, der ved sine mange Udlaan stod i noie Forhold til Opponenterne. Disse Angreb, der ikke i fjerneste Maade vedkom Spørgsmaalet om Sikkerheden for de allerede indskudte Kapitaler,

have rimeligviis gjort den mindre klartseende Almue noget ængstelig og yderligere formindsket de i forveien tarvelige Indskud, i hvilken Henseende man ikke maa lade sig narre af den Omstændighed, at Regnskaberne for disse Aar vedblivende vise omtrentlig samme Status, thi der er i Virkeligheden en Tilbagegang, svarende i Størrelse til den oplagte Rente, der Aar efter Aar danner en fast Indskudssum, og som i det her omhandlede Tidsrum andrager en Sum af 375,000 Rdlr.

Sparekassens Direktion, der ikke ene følte sig i Besiddelse af den Kraft og det Mod, som var nødvendig til, trods de nævnte Angreb, at bryde med Fortidens Traditioner, rettede nu sin Opmærksomhed paa ude fra at drage friere Kræfter til sig, der kunde bære en Deel af Ansvar og Byrden. Tanken herom opstod først hos Direktør Urban Hansen, men var ingenlunde saa let at gennemføre, thi den maatte utvivlsom have til Følge, at en Deel af den Magt og Myndighed, som Direktionens Medlemmer hidtil uomtvistet havde været Ihændehavere af, maatte opgives, og der var vel nok enkelte Medlemmer, som ikke vare tilbøielige hertil, ligesom en saadan Forandring i Ledelsen af Forretningerne sikkert heller ikke strax blev paaskjønnet af den gamle med Sparekassens Forhold saa indlevede Bogholder, hvis Mening altid var bleven hørt med Velvillie, og som nærede meget konservative Ideer overfor nye Former. Under disse Omstændigheder blev det af Forslagsstilleren særlig paaskjønnet, at han i dette Tilfælde som saa ofte tilforn, fandt en baade beredvillig og til Arbeide for Sagen særlig egnet Mand i sin Meddirektør Krag. Ved disse Mænds forenede Anstrængelser lykkedes det at beseire de indre Vanskeligheder, og Beslutningen om at søge dannet et Repræsentantskab, der i Forening med Direktionen skulde deltage i Sparekassens Bestyrelse, var saaledes slaet fast. Det er formodentlig for i den Henseende at forberede Publikum paa, hvad der forestod, at det i Marts 1869 besluttes at foranledige en Beretning om Institutets Status i de sidste 10 Aar optagen som Redaktionsartikel i Bladene.

Den 19de April 1869 var Direktionen samlet og vedtog i Anledning af den besluttede Omordning af Bestyrelsens Sammensætning at indbyde et Antal Mænd, 4 fra Land og 4 fra By, til

som et Repræsentantskab i Forening med Direktionen at varetage Sparekassens Tary paa en mere „tidssvarende“ Maade end hidtil, og navnlig saaledes, at Landboernes Interesser bleve varetagne jævnsides Kjøbstadbefolkningens. Medens Direktionen ved denne Foranstaltning lagde en Deel af sin Myndighed i Repræsentantskabets Haand, saa blev der, for at sikre de daværende Medlemmers Stilling i Fremtiden, vedtaget følgende Bestemmelser:

- „1. De nuværende Directeurer forbeholde sig den samme Løn, som de have oppebaaret i Aaret 1868 og ligeledes oppebære i indeværende Aar, 1000 Rdlr. for hver, samt endvidere, ligesom hidtil, 200 Rdlr. aarlig til fri Anvendelse i velgjørende Øiemed, hvilken Løn udbetales dem med 100 Rdlr. maanedlig forud, den 1ste i hver Maaned.
2. Ingen nuværende Directeur kan afskediges imod sin Villie, saalænge han paa en tilfredsstillende Maade kan udføre sin Funktion.
3. Ønsker derimod nogen af Directeurerne frivillig at fratæde, bestemmes der for enhver især en aarlig Pension af 800 Rdlr. for Livstid, der ligeledes kan hæves maanedlig forud. For Raadmand Urban Hansens og Kancelliraad Eilskovs Vedkommende forbeholdes enhver af deres eventuelle Enker en livsvarig Pension af 200 Rdlr. aarlig.
4. Ved Afgang indskrænkes Directeurerens Antal til 3 Personer; den derved indvundne Besparelse kommer Kassen tilgode.
5. Ligesom Directionen ved de forestaaende Bestemmelser har søgt at sikre sin fremtidige Stilling, saaledes gjælder dette ogsaa med Hensyn til Bogholderen, Hr. Kancelliraad Müller, hvis hele Forhold til Sparekassen bliver uforandret som hidtil, og navnlig maa hans uuhavende Indtægter i ingen Maade forringes, saalænge han paa tilfredsstillende Maade udfører sin Gjerning, ligesaa lidet som de ham eller eventuelle Enke tillagte Pensioner.
6. Alle Tilsagn, der ere givne og alle personlige Gaver, der hidtil ere ydede, maa ei fratages de Pangjældende, saalænge de dertil ere trængende og værdige; men efterhaanden som Legatportioner blive ledige, bør disse til Besparelse for Kassen tilfalde saadanne Personer, der nyde faste Gaver. Dog maa det herved bemærkes, at den første ledige Legatportion allerede tidligere er tiltænkt Malermester Fich.

Den 5te Mai s. A. samledes de saaledes indbudne Mænd med

Direktionen, der gjorde dem bekendt med Mødets Formaal samt fremlagde et Udkast til Ordningen af Forholdet mellem de tvende Afdelinger af den fremtidige Bestyrelse, ligesom den afgav Meddelelse om ovennævnte tagne Forbehold. Allerede den 12te i s. M. blev det fremlagte Udkast underkastet en udførlig Drøftelse og vedtoges med enkelte Forandringer, hvorefter de indbudte Mænd paa Basis heraf modtog Udnævnelsen til Repræsentanter og konstituerede sig derefter som Repræsentantskab samt valgte Etatsraad W. Petersen til Formand med 7 Stemmer af de otte. Der blev strax nedsat en Komité til at gjøre Udkast til den endelige Redaktion af de fremtidige Vedtægter, som efter at være drøftede i Møderne den 9de Juni og 1ste Juli endelig vedtoges som fremtidig Norm, ligesom det bestemtes, at Repræsentantskabet skulde holde ordinære Møder en Gang hver Maaned.

Som Supplement til de foran berørte Kriser skulle vi nu omtale den tredie, sidste men mest langvarige, nemlig den som indtraadte i 1876 og vedblev at øve et hidtil ukjendt Tryk paa alle Forhold, indtil det i Aaret 1878 atter blev Dag. Aarsagerne synes at have været: Overspekulation i de foregaaende Aar, Pengenes Synken i Værdi, hvortil da for Danmarks Vedkommende kom et Par Aars daarlig Høst, og særlig for Fyens Stifts Sparekasses Vedkommende politiske Intriguer, nærmest satte i Scene af det saakaldte „forenede Venstreparti.“ Tilhængere af dette Parti havde nogle Aar forinden oprettet Bankinstituttet „Fyens Folkebank“ i Odense og søgte paa forskjellig Maade at styrke Tilliden til dette, tildeels paa Sparekassens Bekostning. Mange vare de naive Spørgsmaal „om det var sandt, at Sparekassen var nær ved at fallere o. s. v.,“ der fra Landboernes Side saa godt som daglig rettedes til Kontorpersonalet, og der meddeltes tillige, at „venstresindede“ Personer gik fra Dør til Dør og advarede Folk mod at indskyde Penge i Sparekassen. Desuagtet — takket være Sparekassens fra tidligere Tid hævdede gode Omdømme — er det urigtigt at sige, at der noget Øieblik herskede egentlig Frygt for Tab blandt Indskyderne. Nei! det var en træg, uforklarlig Hensygnen i alt Forretningsliv med deraf følgende Afventen af Begivenhederne, der er Særkjendet for denne Periode, og som var dobbelt trykkende, fordi man intetsteds kunde øine

Udsigt til Bedring. Sparekassen overvandt imidlertid Besværlighederne paa samme Maade som tidligere, nemlig ved Ophør med Udlaan, Salg af Værdipapirer — rigtignok tildeels med stort Tab — og Resten tilveiebragtes ved Laan, men da lysere Tider kom, stod den ogsaa med Palmer i Hænderne, ingen Pantedeбитor var bleven foruroliget ved Opsigelse, og dens Reservefond havde med Lethed baaret Tabene. Det viste sig nu atter, et en vunden Seir kan have gyldne Frugter i sit Skjød, thi ingensinde har Tilvæksten og Omsætningerne været større end efter denne Periode, og det er at vente, at disse gennem Aarenes Løb seirrigt bestaaede Kampe have styrket Institutet saaledes, at en Panik ikke kan komme til Gjennembrud overfor dette.

Gaver og Understøttelser.

Et Blik paa den under Afsnittet „Regnskaber“ anførte Rubrik for Gaver vil strax gjøre det klart, at der i denne Henseende er udfoldet en betydelig Virksomhed. De uddeelte Gavers samlede Sum udgjør omtrent og vilde med Tillæg af Rente og Renters Rente sikkert udgjøre Halvdelen af det i Tidernes Løb ved Sparekassens Administration indvundne Overskud, i hvilken Henseende det eiheller maa lades ude af Betragtning, at der skjuler sig Gaver under andre Udgiftsposter, saasom under Pensioner, blandede Udgifter, indgaaende Rente (Rentenedsættelse) og „Laanefonden.“ Det er imidlertid saare vanskeligt at give et sammentrængt og dog tydeligt Billede af den Virksomhed, der saaledes er udfoldet, thi ligesom de uddeelte Gaver i Henseende til Antal ere saare mangfoldige, saaledes ere de enkelte Summers Størrelse og de tilsigtede Øiemed overordentlig forskjellige. En almindelig Opramsning af samtlige Gaver vil blive altfor triviell og paa den anden Side er det ikke let at opstille noget System. For imidlertid at bidrage til en Oversigt, ville Gaverne i det

Efterfølgende dels blive betegnede i Kroner og dels blive omtalte, eftersom de, meer eller mindre, ere uddeelte i almeen-nyttige og patriotiske, personlige eller andre Øiemed.

Af første Slags kan nævnes Bidrag til: Vandlidte i Jylland (1839 = 800 *ℳ*). Haandværkeres Reise til forskjellige Industriudstillinger i London, Paris og Kjøbenhavn, Oprettelsen af et Magasin i Odense for Industri og Haandværk, Oprettelsen af tvende Fripladser paa Idiotanstalten (1200 *ℳ* +), den tekniske Skoles Dag- og Aftenskole, derunder tillige Snitteskolen (1100 *ℳ* +), Landmandsforsamlinger, Fyens Stifts patriotiske Selskabs Dyrskue (500 *ℳ* +), Smørudstilling (200 *ℳ* +), det theoretiske Landvæsensinstitut (200 *ℳ* +), Præmier til Husmænd (400 *ℳ*), Oprettelsen af en Friplads paa Sygehuset (424 *ℳ* +), Sømænds Efterladte ved Forliis paa Jyllands Kyster, Odense Fiskeriselskab (2000 *ℳ*), Vandlidte i Danmark og Slesvig ved Stormfloden 1872 (7000 *ℳ*), Kysthospitalet (3000 *ℳ*), Arbejderboliger (10,000 *ℳ*), Selskabet for jydsk Heders Beplantning, det danske Hedeselskab (200 *ℳ* +), Biavlerforeningen, Huusflidsselskabet, Landerups-gaardts Opdragelsesanstalt (200 *ℳ* +), Odense Asyl (200 *ℳ* +), Stiftelsen af 18de Septbr. (200 *ℳ* +), Forulykkede Sømænds Efterladte (200 *ℳ* +), Velgjørenhedsforeningen (400 *ℳ* +), Bespisningsanstalten (200 *ℳ* +), den kvindelige Pleieforening (200 *ℳ* +), Kommunale Understøttelseskasser paa Landet (c. 200 *ℳ* hver), Industri- og Haandværkerforeningen (120 *ℳ* +), Dampkjøkkenet (2000 *ℳ* foruden Rentenedsættelse), Choleralidende i Korsør (600 *ℳ*), Viborg Domkirke (500 *ℳ*), Skandinavisk Kirke i Grimsby (450 *ℳ*) osv. osv. Alle med Mærket + betegnede Summer ere aarlige, og disse have tilsammen udgjort henimod Haivdelen af den hele Gavesum. I denne her omtalte Retning have Begjæringerne om Understøttelse til sine Tider havt en temmelig nærgaaende Karakter, saaledes tillader en Prokurator sig i 1849 at give Raad med Hensyn til Anvendelsen „af det opsparede Fond“, og det patriotiske Selskabs Komitee for Tilveiebringelsen af Midler i Anledning af London Udstillingen 1851 udtaler, „at det er Medlemmerne bekjendt, at der er opsamlet (ved Sparekassen) et ikke ubetydeligt Fond udover det bestemte Reservefond, og at Manges Øine med spændt For-

ventning ere retteda paa disse Ponges Anvendelse, hvortil Direktionen da svarer, „at den ikke kjender nogen Bestemmelse om Fondens Størrelse, i hvilken Henseende D'Hrr. altsaa maa være bedre underrettede, og at den haaber, at de mange Øine ved staldigen at følge Bestyrelsen, ville blive overtydede om, at Sparekassen ledes med Nidkærhed, Samvittighedsfuldhed og uegenlyttig Opofrelse af Tid, for at sikre Interessenterne mod ethvert muligt Tab.“ Ikke destomindre søger det samme Selskab 1854 om et aarligt Bidrag af 2000 $\mathcal{R}$. I Aaret 1859 begjærer Idiotanstalten et Laan eller Gave af 30,000 $\mathcal{R}$ og fra den seneste Tid foreligger der en Begjæring, ifølge hvilken det ønskes, at Sparekassen væsentlig skulde bidrage (Forrentning med 6 pCt. og direkte Tilskud) til Oprettelsen af en Alderdomsforsørgelseskasse for Arbeidere i Odense, en Begjæring der mulig havde krævet Tusinder af Kroner.

De første Gaver, Sparekassen har ydet, vare *personlige*, idet det i Aaret 1833 vedtoges, at nogle Brandlidte i Hunderup maa erholde deres brændte Kontrabøger indkaldte for Sparekassens Regning. Det er iøvrigt den i 1839 oprettede „Laanefond“, der nærmest bragte Bestyrelsen ind paa at tilstaae personlige Gaver, og allerede fra 1842 foregaaer der en regelmæssig Pengeuddeling ved Afslutningen af nævnte Fonds særlige Regnskab. Da Fonden 1860 blev ophævet, overtog Sparekassens Reservefond Uddelingen af disse Gaver, til hvis deelvisse Dækning og Udvidelse det derhos i 1860 bestemmes, at den 6te Direktørplads skal henstaa ubesat, medens Gagen anvendes i vældigt Øiemed. Der manglede imidlertid en Oversigt over denne Uddeling og 1862 forlanges fremlagt en Liste over de Personer, der have erholdt Gaver af indtil 40 $\mathcal{R}$. Denne første Liste over faste personlige Gaver udviser en Sum af 1318 $\mathcal{R}$ 66 $\mathcal{G}$, men steeg derefter Aar for Aar med rivende Hurtighed, indtil den ved sit Omfang — i 1869 c. 4700 $\mathcal{R}$ — og det Preller, den medførte, blev en mægtig Drivfjeder til Oprettelsen af et Repræsentantskab, der ved sin S sammensætning og fjærnere Forhold til Sparekassen formeentes bedre at kunne modstaae Fristelsen til at give efter for de evindelige Begjæringer. Dette er ogsaa tildeels opnaaet, idet denne Gaveliste efterhaanden svinder ind og nu i 1881 kun andrager

c. 2800 *ℳ*. Udenfor disse faste Gaver er der iøvrigt bleven og bliver fremdeles aarlig tilstaaet Understøttelser til enkelte Trængende, enten midlertidig eller een Gang for alle.

En særlig Afdeling af personlige Gaver omfattes af det i Aaret 1859 oprettede Fyens Stifts Sparekasses Legat for værdige Trængende, stort 60,000 *ℳ*. Det er daværende Direktør Krag, hvem Stiftelsen af nævnte Legat fornemmelig skyldes; den 26de Marts 1859 meddelede han, at Planen om Legatets Oprettelse har vundet al mulig Opmuntring fra Justitsministeriets Side og Fundatsen vedtoges derefter i Mødet den 28de Mai s. A. Hermed var Sagen imidlertid ikke endeligt ordnet, thi under 8de Juli fremlægges en Skrivelse fra Justitsministeriet, hvorved forlanges yderligere Oplysninger om Sagen, navnlig med Hensyn til hvilken Hjemmel Bestyrelsen har til at oprette et saadant Legat. I Svaret af 19de s. M., der afgives gennem Magistraten, gjør Direktionen Ministeriet opmærksom paa, „at Sparekassens Overskud er Interessenterne aldeles uvedkommende, og da Direktionen efter 28 Aars omhyggelig Bestyrelse har indvunden et Reservefond af 135,477 Rdlr. saa har den troet og maa fremdeles tro at være i sin gode Ret, naar den af dette Overskud har anvendt en betydelig Deel i veldædigt Øiemed, og for at give denne Anvendelse et større Omfang og sikkrere Fremtid har den bestemt sig til Legatets Oprettelse“, hvorhos der tilføies, „at enhver Tvivl om Berettigelsen til at foretage dette Skridt maatte fjernes ved de Udtalelser, Ministeren fremkom med overfor Direktør Krag, hvorved han ikke alene billigede Legatet, men ogsaa erkjendte det Fyldestgjørende i et Reservefond af 100,000 Rdlr., en Sikkerhed, der er enestaaende blandt Landets Sparekasser“. Denne Svarskrivelse maa Magistraten imidlertid have tilbagesendt til Direktionen, thi under 3die August oversendes til Magistraten en anden Skrivelse i noget omændret Form. De konfirmerede Statuter for Legatet med dertil hørende Bevilling samt Skrivelse fra Justitsministeriet fremlægges derefter i Mødet den 8de October og lyde saaledes:

„Fyens Stiftamthaus har under 17de d. M. tilskrevet Magistraten saaledes:

Justitsministeriet har under 10de d. M. tilskrevet Amtet saaledes:

„Paa Justitsministeriets efter Modtagelsen af Amtets behagelige Erklæring af 10de f. M. over den dermed tilbagefulgte Ansøgning derom allerunderdanigst nedlagte Forestilling, har det behaget Hans Majestæt Kongen under 26de f. M. aller-naadigst at confirmere de af Directionen for Fyens Stifts Sparekasse under 7de Juni d. A. oprettede Statuter for „Fyens Stifts Sparekasses Legat for værdige Trængende“, dog med Undtagelse af sammes §§ 3, 4 og 12 og saaledes at Legatet undergives Tilsyn af Stiftsøvrigheden over Fyens Stift.

Ved at tilmelde Amtet Foranstaaende, samt ved at fremsende en i denne Anledning gratis udfærdiget allerhøieste Expedition, skulde Man, med Hensyn til at §§ 3, 4 og 12 ere undtagne fra Confirmationen, til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstligst melde, at Man har anseet det rettest, at der paa enhver Forøgelse af Legatcapitalen erhverves ny allerhøieste Konfirmation og at der med Hensyn til Bestyrelsen af Legatet i Tilfælde af Sparekassens Ophør forbeholdes en nærmere Bestemmelse til den Tid, da denne Eventualitet virkelig maatte indtræffe.“

Hvilket herved communiceres den særede Direction til behagelig Efterretning, hvorhos ommeldte allerhøieste Confirmation følger.

Odense Raadstue, den 23de Septbr. 1859.

Estrup.   *G. Klaumann.*   *F. Schönheyder.*

Til
Direktionen for Fyens Stifts Sparekasse
i Odense.

„Vi Frederik den Syvende osv.

Gjøre vitterligt: at eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begjært Vor allerhøieste Confirmation paa de herhos in originali hæftede, af Directionen for Fyens Stifts Sparekasse under 7de Juni d. A. oprettede Statuter for „Fyens Stifts Sparekasses Legat for værdige Trængende“, af hvilke Statuter i Vort Justitsministerium er indleveret en ligelydende Gjenpart, saa ville Vi bemeldte Statuter med Undtagelse af de i sammes §§ 3, 4 og 12 indeholdte Bestemmelser, i alle deres Ord, Klausuler og Punkter, saaledes som de herhos findes, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, ligesom Vi og hermed konfirmere og stadfæste samme, dog at det omhandlede Legat undergives Tilsyn af Stiftsøvrigheden over Fyens Stift, til hvem der derfor narlig bliver at gjøre Indberetning om Legatets Tilstand og Anvendelse, hvorhos Vi forbeholde Os nærmere at bestemme, hvorledes der bliver at forholde med Legatets Bestyrelse, naar Fyens Stifts Sparekasse engang maatte ophøre, og dens Direction opløses.

Forbydenda Alle og Enhver mod det som foreskrevet staaer Hinder at gjøre.

Givet paa Skodsborg den 26de August 1859.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederich R.

(L. S.)

Simony.

Statuter
for Fyens Stifts Sparekasses Legat for værdig
Trængende.

1.

For Tiden henlægges til dette Legat et Fond af 30,000 Rdlr. bestaaende itvende Panteobligationer, den enelydende paa 20,000 Rbd. med første Prioritet i Hovedgaarden Lindved i

Aasum Herred, Odenise Amt, den anden lydende paa 10,000 Rdl. med samme Prioritet i Hveiselgaard i Nørvang Herred, Veile Amt — begge Panteobligationer lydende paa Sparekassens Reservefond, hvilke Obligationer Directionen forbeholder sig at ombytte med Obligationer af lignende Beløb.

2.

Renten af bemeldte Legat-Kapital til Beløb 1,200 Rb. udbetales aarlig i 36 Portioner til 36 Legatarier, med 50 Rb. til 12 og 25 Rb. til 24 af Disse, hvilken Udbetaling skeer imod behørig Qvittering og Leveattest tvende Gange aarlig den 1ste April og den 1ste October hver Gang med det Halve.

3.

Det overlades til Directionen at forsøge nævnte Kapital i dette, eller anvende den i lignende velgjørende Øiemed, under Forudsætning af, at den for Interessenterne normerede Sikkerheds-Kapital stedse bliver urørt.

4.

Finder Directionen det tilraadeligt at forsøge Legat-Kapitalen, da er det en Selvfølge, at ligesom Legat-Kapitalen voxer, ville Legat-Portionernes Antal ogsaa forøges eller forstørres.

5.

Adgang til at nyde Legatet have værdige, trængende og og svagelige Personer fra Fyens Stift.

6.

Naar Nogen af Legatarierne forandre sin Stilling, enten ved Giftermaal, eller ved at erholde en til sit Underhold tilstrækkelig Formue, bliver Sammes Portion at uddele til andre Trængende. Og ligesom Adgang til Legatet ophører med den oeconomiske Trang, saaledes er det en Selvfølge, at den ogsaa forspildes i Tilfælde af Uværdighed.

7.

Bestyrelsen af dette Legat overtages af Sparekassens Direction.

8.

Ulige Meninger blandt Directionens Medlemmer, enten med Hensyn til Uddelingen af Legatet, eller til andre, Legatet vedkommende Forhold, afgjøres efter den absolute Majoritet, men er Antallet af Directionens Medlemmer lige, da maa en Votering, der tæller ligemange Stemmer for, som imod, afgjøres ved den ældste Directeurs Votum.

9.

Legatet træder i Virksomhed den 1ste October 1859 og saasnart nærværende Statuter ere confirmerede, udstedes en Bekjendtgjørelse desangaaende i Byens tvende Aviser, med Opfordring til de formeentlig Adkomstberettigede om at melde sig med behørig Adkomst - Attester inden 3 Uger. Ved ledigblevne Portioner, vil Bekjendtgjørelse og Opfordring skee som ovenanført.

10.

Legatet bestyres uden nogen Godtgjørelse til Bestyrelsen. Dets Activer og Beholdning opbevares i en egen Kasse paa Sparekassens Contoir.

11.

For Legatets Bestyrelse aflægges i hvert Aars April Maaned et Regnskab, som bilægges med Legatariernes Qvitteringer og Leve-Attester og vil dette Regnskab blive underkastet den samme Revision, som Sparekassens aarlige Regnskab, og bliver, efterat være meddelt fornøden Paategning opbevaret i Legatets Kasse.

12.

Skulde Sparekassen ophøre og dens Direction altsaa opløses, da anmodes en af Odense Byes Magistrats Medlemmer, en af Byens Sognepræster, Formanden for Borgerrepræsentanterne og en af Amdtsraadets Medlemmer, i Forening med de afgaaede Sparekasse-Directeurer, om at overtage Legatets Bestyrelse.

Paa fornævnte Statuter forventes Kongelig allernaadigst Confirmation gratis meddelt.

Fyens Stifts Sparekasses Direction, den 7de Juni 1859.

Underdanigst

G. Klauman. Friestedt. Krag. Søren Bang.
Starup. Svitzer.

Til

det høie Justitsministerium.

En Legatprotokol blev derefter autoriseret, og til Legatkapital blev af Aktivmassen udtaget tvende Panteobligationer med Pant i Hovedgaardene Lindved ved Odense og Hveiselgaard i Jylland, hvilke Obligationer tilsammen udgjorde den legerede Kapital. Hvad selve Statutterne angaae, da ere disse ingensinde blevne overholdte, idet de vedtagne Portioners Antal og Størrelse blev fravegen allerede ved den første Uddeling 29de Novbr. 1859, og der ikke til Stiftsøvrigheden er indsendt Beretning om Legatets Tilstand og Anvendelse, saalidt som det betingede Tilsyn fra denne Autoritets Side har fundet Sted. Grunden til Fravigelsen af Statuternes Bestemmelse om Portionernes Antal og Størrelse, laa i den store Masse af Andragender, der indkom efter den bekjendtgjorte Opfordring til at søge Legatet, — nogle Ansøgere vare endog Fattiglemmer — og Direktionen har da stræbt at række saa langt, det var muligt, selv med Tilsidesættelse af de givne Regler. Den Erfaring, man havde gjort ved nævnte Bekjendtgjørelse, ledede til, at der ingensinde senere er skeet Bekjendtgjørelse om ledige Portioner, men disse ere dels blevne givne til kjendte Trængende, dels til de ovenomtalte faste Gaveyndere, der derefter ere udgaaede som saadanne. Tanken med den ved Statuternes § 3 reserverede Udvidelse af Legatet søgtes

deeltviis realiseret i Aaret 1861, hvor det vedtoges at uddele Renten af 10,000 Rdlr., senere udvidet til 20,000 Rdlr., hvorefter der i 1867 behandles et Forslag af Direktionens daværende Formand, Krag, om Indgivelse af Andragende paa Konfirmation paa et Legat stort 20,000 Rdlr.; man besluttede imidlertid at uddele Renten af denne Kapital ligesom hidtil, men opgav at søge Konfirmation, indtil Reservefonden eiede kontant 200,000 Rdlr. og Sparekassens faste Eiendom var bogført for 10,000 Rdlr. Renten af nævnte Kapital 20,000 Rdlr. er indbefattet i den faste Gavelistes Sum. Tanken om Legatets Udvidelse staar nu atter i Forgrunden, idet man i Anledning af Jubilæet den 1ste Januar 1882 efter Forslag af Repræsentantskabets Formand vil søge Legatkapitalen udvidet til 100,000 *ℳ* og Statutterne omændrede, hvilket imidlertid som en Fremtidssag ikke hører ind herunder.

Det bestaaende Legat havde i Aarenes Løb opsamlet et ikke ringe Overskud (over 4,000 *ℳ*), men dette blev første Gang angrebet i Marts 1872, idet en Enke deraf tilstodes en midlertidig Understøttelse, indtil en Legatportion blev ledig, og senere har det hyppig maattet afgive Beløb til forskellige Trængende, saaledes at det nu er svunden ind til c. 1,700 *ℳ*. Disse sidste Gaver ere selvfølgelig ikke indbefattede i Reservefondens Gavekonto.

Af saadanne andre Gaver, der ikke ere blevne omtalte i det Foregaaende, kan nævnes: Bidrag til Odense Kommune 1854 (2000 *ℳ*.) i Anledning af en ny Vei over Torveaaen, do. do. 1858 (4000 *ℳ*) til Albanibroen, do. do. s. A. (1000 *ℳ*) til Gadeanlæg paa Pjentedam, Bidrag til Sønderjydernes Modtagelse 1863, do. til Uldvarer til Soldaterne ved 5te og 19de Bataillon og 6te Dragonregiment 1864, maanedligt do. til afskedigede slesvigske Embedsmænd 1865, Vedligeholdelse af Kammerherre Klau-mans Gravsted, Væddeløbspokaler i Aarene 1867 til 1871 o. s. v.

Om det nu end ikke tør paastaaes, at denne store Gavnildhed er Skyld i, at der ingensinde er tilføiet Sparekassen større Tab paa andre Omraader og at Forsynet af samme Grund har holdt sin Haand over den, saa turde der dog maaske være en Berettigelse i den Tanke, at den Bestyrelse der har et aabent Hjerte for

Nøden og Samfundets Velfærd og som er villig til i saa Henseende at yde Hjælp, netop derved ikke saa let udsættes for Fri-stelsen til at indlade sig paa vovelige Foretagender, som den Bestyrelse, der ikke kan faae samlet nok.

Lønninger.

Spiren til det i Tidernes Løb udviklede Lønningssystem ved Fyens Stifts Sparekasse er nedlagt i Institutets allerførste Regler af 13de Novbr. 1831 i hvis § 9 og 13 det hedder:

„§ 9.

Hans (Bogholderens) Gage er indtil videre Renten af den i § 11 ommeldte Kapital, og de ham i Vedtægternes § 4 tillagte Skriverpenge. Desuden tilstaaes ham 15 Rb. Sedler halvaarig for et passende, om Vinteren opvarmet Locale til Contor paa de Dage, Sparecassen staaer aaben, eller Revision finder Sted.

§ 13.

Naar Sparecassens Conto er opvoxen til 5,000 skriver Fem Tusinde Rbd. Sølv, forhøies Bogholders og Kasserers Gage med 30 Rb. Sølv halvaarig.

Er bemeldte Conto stegen til 10,000 skriver Ti Tusinde Rbd. Sølv forhøies Kasserers og Bogholders Gage endvidere i det mindste med 25 Rb. Sølv halvaarig; I dette sidste Tilfælde erholder hver af de i Embødet ældste tre Directeurer, eller om muligt hver af Sparecassens sex Directeurer i det mindste 30 Rb. Sølv halvaarig; Odense Amtsforvalter i det mindste 20 Rb. Sølv halvaarig, og hver af de i § 7 benævnte Revisorer i det mindste 15 Rb. Sølv aarlig. Men skulde Sparecassens Conto, formedelst den i Bevillingen af 20de Juli 1831 ommeldte mulige Opsigelæ af de i Statsgjældscassen indskudte Kapitaler, ikke kunne bestride sidstnævnte nye Udgivter, vil det blive at

tage under Overveielse af Directionen, hvorvidt disse bør ned-sættes, indskrænkes, eller aldeles bortfalde.“

For at lette Oversigten ville Lønningsbestemmelserne blive omtalte, eftersom de vedkomme Directionen, Repræsentantskabet, Personalet og Revisorerne.

a. Directionen.

Efterat det den 2den Novbr. 1839 ved Valget af en ny Direktør er bleven vedtaget, at nye tiltrædende Medlemmer skulle fungere 2 Aar før de kunne oppebære Lønning, indtraf det Tidspunkt, da Directionen ifølge fornævnte § kunde oppebære Lønning i Slutningen af samme Aar, altsaa 8 Aar efter dens Vedtagelse. Sagen blev behandlet i et Møde den 30te Mai 1840, hvor der til Protokollen er tilført:

„Da Administrationsfondet forrige Termin havde opsamlet et Fond af over 10,000 Rdlr., hvorunder var indbefattet de 400 Rdlr., der bleve skjænkede til de Vandlidte“ — ved Tilstaaelsen af nævnte Gave blev det udtrykkelig bestemt, at den skulde regnes med til den Sum, der betingede Directionens Berettigelse til at nyde Lønning — „vil Direktørerne erholde den i Vedtægterne bestemte Gage for et halvt Aar til 11te Juni 1840 og Bogholderen et Tillæg af 25 Rdlr. halvaarlig, vide 5 Post i Mødet 2den Novbr. 1839.“

hvorefter Beløbet anvises til Udbotaling i den forestaaende Termin med 60 Rdlr. til hver. Det varede imidlertid ikke længere end til Februar 1841, før det paa Grund af Forretningernes Omfang, særlig med Hensyn til Laanefonden, bestemmes, at de 4 ældste Direktørers Lønning fra Decbr. 1840 skal forøges til 100 Rdlr., og at der samtidig skal beregnes de 2de yngste Medlemmer en Gage af 40 Rdlr. aarlig, indtil de have opnaaet de ommeldte 2 Aars Anciennitet. Hermed staaer Lønningsspørgsmaalet i Ro indtil Januar 1847, „da det paa Grund af det Omfang Forretningerne have taget, idet der nu udfordres 2de Dages Arbeide (Journaliseringen af de i Ugens Løb skete Indskud og Uddrag) foruden Besørgelsen af Udlaan og andre løbende Forretninger, vedtoges at forøge Direktørernes Honorar til 200 Rdlr. for hver aarligen.“ 24de Mai 1851 for-

høies Lønningen til 300 Rdlr. med følgende Motivering: „Med Hensyn til at Direktionen kun bestaaer af 5 Medlemmer, og Arbeidet betydeligt er forøget og ndfordrer 2de Kontordage ugentlig, beslutter o. s. v.“, 30te Juni 1853 indtræder en yderligere Forhøielse til 400 Rdlr. med samme Motivering samt en Tilføielse af, „at Reservecfondens Overskud berettiger dertil“, og endelig fastsættes Gagen i Februar 1855 til 500 Rdlr. for hver. Anciennitetsspørgsmaalet bortfaldt 1854, idet der i Anledning af Valget af en ny Direktør under 2den Septbr. s. A. bestemmes, at han skal tillægges Honorar fra Juli Kvartals Begyndelse.

Systemet fast, bestemt Gage, forlodes 1860, idet det 19de Septbr. s. A. bestemmes, at Direktionens Lønning fra 1ste Januar s. A. skal forhøies til 1 pro mille paa Grund af, at Direktionens Arbeide tiltager eller forringes i Forhold til Størrelsen af Sparekassens Midler. Efterat der i August 1863 er bleven indført „daglig“ Kontortid vedtoges det i Decbr. s. A., at hver Direktør skal nyde et Tillæg af 12 Rdlr. maanedlig, men allerede i Marts næste Aar bestemmes Gagen for Direktionen til $1\frac{1}{4}$ pro mille af Kapitalformuen, ved hvilken Bestemmelse Lønnings-tillægget for det foregaaende Aars 5 sidste Maaneder bortfalder. Ved Oprettelsen af Sparekassens Repræsentantskab, blev Lønningen atter en bestemt Sum, 1000 Rdlr. for hver Direktør, jfr. Direktionens tidligere anførte Betingelser. Et af Direktionen under 9de Novbr. 1871 stillet Forslag — „*principaliter*, at der fordeles 5 pCt. af Sparekassens aarlige Overskud til Repræsentantskabet og Direktionen, *subsidiært*, at der af Sparekassens Overskud afgives 5 pCt. til Direktionen, *eller*, at den tidligere Gageringsmaade ($\frac{3}{4}$ pro mille til 3 Direktører) gjenoptages med Forbehold af, at Gagen ikke maa blive under 1000 Rdlr.“, hvilket Forslag motiveres ved, „at Direktionen ved sine Betingelser for Overgangen til et Repræsentantskab havde begaaet den Uagtsomhed ikke at betinge sig den tidligere Gageringsmaade ($1\frac{1}{4}$ pro mille af Sparekassens Masse til 6 Direktører)“ og derved, „at Arbeidet nu ved Direktionens Indskrænkning til 3 Medlemmer er betydeligt forøget“ — blev stillet i Bero, dog med et personligt Tillæg for 1871 af 200 Rdlr. Næste Aar vedtoges det, at den da tiltrædende nye Direktørs Gage skulde være

800 Rdlr. aarlig, dog saaledes, at saalænge en af de daværende 2 ældre Direktører forbliver i Funktion, gives der ham et personligt Tillæg, som i Gagering stiller ham paa samme Vilkaar som de andre Direktører, ligesom der i Decbr. s. A. under Henviisning til det Passerede i 1871 og med Bemærkning, at Indskudene, siden Gagen bestemtes, er steget med 50 pCt., gives et Lønningstillæg af 200 Rdlr. til de ældste Direktører fra 1ste Januar s. A. at regne. I Decbr. 1873 fastsættes samtlige Direktørers Gage til 1200 Rdlr. for hver, og Juli næste Aar forhøies denne til 1500 Rdlr. med samme Motivering, nemlig: det forøgede Arbejde ved den betydelige Tilgang i Indskudene. Ved Valget af den senest tiltraadte Direktør bestemtes dennes Gage i Overensstemmelse med Reglen fra 1872 til 1600 $\mathcal{M}$, medens de tvende ældre Direktørers Lønning forhøies til 3700 $\mathcal{M}$, hvilket „Misforhold“ søges udjævnet i Mødet 16de Novbr. 1878, hvor den Førstnævntes Gage forhøies til 2600 $\mathcal{M}$ med Forbehold af ved eventuel Personalforandring atter at bringe det samlede Beløb af Direktionens Gage ned til 9000 $\mathcal{M}$. De nye Vedtægter af Decbr. 1880 ommelde den senest skete Forandring i Direktionens Lønningsvilkaar, idet denne nu fremtidig skal være $\frac{1}{3}$ pro mille af de i Sparekassen indestaaende Summer (Indskud + Reservefond).

b. Repræsentantskabet.

Af det i sin Tid ved Oprettelsen af et Repræsentantskab Passerede synes det at fremgaae, at dette i flere Aar oppebar Lønning, uden at saadant formelt var vedtaget; vel kan det af Forhandlingsprotokollen sees, at der i Udkastet til de nye Vedtægter i Anledning af Repræsentantskabets Oprettelse har været optaget en Passus, hvorefter hver Repræsentant skulde oppebære en Lønning af 200 Rdlr., men denne Passus blev i Mødet den 9de Juni 1869 udstemt — formeentlig af heelt andre Grunde end den, at Lønning ikke skulde oppebæres —, og det omhandlede Spørgsmaal blev ikke senere særligt behandlet. Om bemeldte Udkast hedder det rigtignok i Mødet 12te Mai s. A., „at det blev underkastet en udførlig Diskussion og med enkelte Forandringer eenstemmig vedtaget som Basis for den fremtidige Bestyrelse af Fyens Stifts Sparekasse, men der blev som sagt

senere foretaget Forandringer i samme, hvoriblandt Udstemningen af Lønningsbestemmelsen. Nævnte Lønning, 200 Rdlr. til hver Repræsentant, blev imidlertid oppebaaren, indtil den i Juli 1874 forhøies til 300 Rdlr., jfr. den foran under Direktionens Lønning anførte Motivering. For Fremtiden vil Repræsentantskabets Lønning i Lighed med Bestemmelserne for Direktionen være $\frac{1}{4}$ pro mille af Indskud + Reservefond.

c. Personale.

Iblandt de herhen hørende Bestemmelser maa der skjælnes imellem, hvad der var gjældende før og efter 1871. Hvad nu angaaer den første Periode, da maa man atter først vende tilbage til Bestemmelserne i Reglerne af 1831, hvis §§ 9 og 13 angive den oprindelige Lønning, — ringe nok for Sparekassens Vedkommende — idet Bogholder og Kasserer kun erholder Renten af den af Sparekassens Stifter skjænkede Kapital 1000 Rdlr. til Reservefonden, og for Levering af opvarmet Lokale til Kontor erholder 15 Rdlr. Sedler halvaarlig. Han var iøvrigt henviist til at søge Erstatning for sin Uleilighed i de i Vedtægtens § 4 ommeldte Skriverpenge $\frac{1}{2}$ β af hver Rdlr. Indskud og 1 β af hver Rdlr. udbetalt Rente, hvilke Skriverpenge skulde betales af Indskyderne. I Reglernes § 13 havde han desuden en Anviisning paa Fremtiden. Det er ikke Tvivl underkastet, at der under Begrebet Kontor tillige forstodes Tillæg af Skrive-materialier m. m., — Protokoller og Kontrabøger dog herfra undtagne — samt Assistance ved Bogholderiet og øvrige Forretninger. Med Hensyn til Arbeidet var der ligesaa megen Uleilighed forbunden med den *oplagte* som med den *betalte* Rente, og da Førstnævnte kun er at betragte som et nyt Indskud, billiges det i Juni 1832, at Bogholderen ogsaa heraf maa beregne sig $\frac{1}{2}$ β pr. Rdlr., der bliver at drage fra Renten og at betragte som udbetalt vedkommende Indskyder, hvilket foranledigede en Mængde Beregninger, hvorfor det Aaret efter paalægges Reservefonden at betale dette Gebyr, ligesom det tillades, at Indskudene paa Reservefondens Konto maa behandles efter samme Regler som andre Indskud.

Som Bidrag til Skrivematerialier og Læk bevilges i 1835 5 Rdlr. aarlig og da Reservefonden i 1837 har naaet den i oft-

nævnte § 13 ommeldte Størrelse af 5000 Rdlr. beder Kassereren i Juni Maaned om det normerede Tillæg. Direktionen formeente imidlertid, at det først retteligen kunde tilkomme ham i 11te Decbr. s. A., men som Beviis paa dens Tilfredshed gives der ham et Gratiale af 15 Rdlr. Aar 1840 indtræde tvende Forhøielser, idet Reservefonden i Juni er naaet op til 10,000 Rdlr. (altsaa Tillæg 25 Rdlr.) og det under 5te Decbr. vedtoges at tilstaae Bogholderen et Tillæg af 30 Rdlr. paa Grund af de forøgede Forretninger ved Laanefonden. Efterat der i 1847 er bevilget et Bidrag af 20 Rdlr. til Varme og Lys og Bogholderen i 1848 paa Grund af „faa Indskrivningspenge“ har faaet et Gratiale, „uden Følger for Fremtiden“, af 400 Rdlr., bortfalder den hidtidige brugte Lønningsmaade i Juni 1853, hvor der fremsættes et tydeligt Reglement, saavel i Henseende til Pligter som den herfor tilkommende Godtgjørelse. Reglementet lyder saaledes:

„Directionen for Fyens Stifts Sparekasse har i længere Tid følt den Ulempe, der er forbunden med, at Interessenterne, naar de gjøre Indskud, tillige maa erlægge $\frac{1}{2}$ β af hver indskydende Rbd. og afdrages 1 β af hver Rbd. af udbetalte Renter, begge Dele som Lønning for Kasserer Müller, som Bogholder og Kasserer.

For at raade Bod paa denne upassende Lønningsmaade og den betydelige Tidsspilde samme medfører paa travle Contoirdage, har Directionen, da Reservefondets Overskydende tillader det, fundet det ønskeligt, indtil Videre, at tillægge bemeldte sin Bogholder, som, siden Sparekassens Oprettelse i Slutningen af 1831, har virket i sin ansvarsfulde Stilling til Directionens fuldkomne Tilfredshed, i Stedet for de hidtil oppebaarne visse Indtægter, en aarlig Løn af Rb. 2000, og desuden til Contoirhold 1000 $\mathcal{M}$, hvilke Summer udbetales med $\frac{1}{4}$ Deel ved hvert Quartals Slutning.

Under Contoirhold skal forstaaes alle de Udgifter, som hidtil have været besørgede af Kasserer Müller og bestridte af Administrations- og Reservefondet, alene med Undtagelse af de Summer, der allerede ved Reglerne for Sparekassen § 13 ere bestemte for Amtsforvalteren i Odense og Fuldmægtig og de tvende, af Magistraten aarlig udnævnte Revisorer, eller senere af Directionen ere, eller maatte blive disponeret over, ligesom følgende Udgifter:

1. Leien af Contoires Locale.
2. Communeskatter.
3. Nye Meublers Anskaffelse og de Ældres Reparation.
4. De i § 2 i Reglerne for Sparekassens Bestyrelse under Litr. A, B, C, D og E anførte Bøgers Anskaffelse og
5. Trykning og Bekjendtgjørelse af det aarlige Regnskab samt af alle andre Kundgjørelser i Stiftets Aviser, som udgaae fra Directionen, bortkomne Contrabøgers Efterlysning alene udtagen.

Angaaende den Rigsbankmark, som betales for hver Contrabog naar dens Paalydende helt uddrages, da bliver Samme fra Dato en Indtægt for Regnskabsføreren, saalænge han forbliver i sin Function ved Sparekassen, imod at han Selv for Fremtiden bekoster de udstedende Contrabøger.

Ovenanførte Betingelser antages fra 1ste Juli 1853 af

H. Müller.

Foranstaaende Forandringer træde i Kraft fra 1ste Juli 1853 og de fornødne Bekjendtgjørelser herom indføres i begge Aviser 3 Gange, samt forblive gjældende saalænge, som Directionen finder dem forenelige med Interessenternes Tarv.

Til Erstatning for det Tab, som Kassereren maatte lide ved de overførte (oplagte) Renter tillægges ham een Gang for alle Rb. 100, som strax udbetales ham."

Imidlertid vedblev der jævnlige at falde lidt Biindtægt af, saasom: Indtægten af de af Sparekassen hidtil bekostede Kontrabøger (indtil Nr. 29000), der først skulde betales ved fuldt Uddrag (1853), Fritagelse for Udgifter til Porto og Gas (1855), vedvarende Dyrtidstillæg 50 Rdlr. aarlig (1856), fri Brændsel til Kontoret (1859), Huusleiehjælp 300 Rdl. (1862), Skrivematerialier og Papir (1863) og yderligere Huusleiehjælp, henholdsvis 50 og 100 Rdlr. (1866 og 68). Desuden var der andre Indtægtskilder, der randt og som forlængst havde givet et godt Udbytte; herhen høre Sportlerne for udfærdigede Obligationer fra Laantagerne, som indtil Aaret 1866 ikke vare normerede. Under 17de Marts fremkommer Bogholderen paa Direktionens Opfordring med et

Reglement i saa Henseende, hvorved det laveste Gebyr for Udfærdigelsen af en Obligation ansættes til 2 Rdlr. og det høieste til 60 Rdlr. for Summer paa 50,000 Rdlr. og derover, hvilket Reglement approberedes og forsynedes med Direktionens Under-skrift, ligesom det bestemmes, at trykte Exemplarer skulle udleveres Laantagerne til Efterretning. I Motiverne gjør Bogholderen gjældende, „at der ikke hidtildag er fremkommen nogen Klage over hans Fordringer“, og „at han er Direktionen taknemmelig for, at der gives en fast Regel, da det er ham ligesaa ubehageligt, efter at have overladt Betalingen til vedkommende Laantager, da f. Ex. for en Obligation for 3000 Rdlr. at modtage 1 Rdlr., som at modtage et Honorar, hvor han efter sin Billighedsfølelse har maattet give Halvdelen tilbage.“ I Sammenhæng hermed kan anføres, at dette Reglement i 1871 blev simplificeret og forandret derhen, at Kjendelsen for disse Udfærdigelser bestemtes til 2 pro mille af Udlaan og 1 pro mille ved Fornyerelser med lavest Gebyr 2 *ℳ*.

Endvidere maa berøres det Forhold, der var opstaaet derved, at Bogholderen fik Tilladelse til udenfor Kontordagen at modtage Indskud til senere Berigtigelse, og for saadanne Indskud at meddele Interimskvitteringer, der skulde godtgjøres af vedkommende Indskyder; Godtgjørelsen blev fastsat til 2 *β*. — Da nu Spørgsmaalet om Udvidelsen af Kontortiden kom paa Dagsordenen, var det en Selvfølge, at en saadan Udvidelse maatte komme i Kollision med Interessen af den Indtægt, der flød af disse Kvitteringer; det blev løst derhen, at Bogholderen af Reservefonden kom til at oppebære 2 *β* for hvert Indskud. Endelig maa omtales den Særindtægt, der fulgte af hans Ret til at indskyde den *indgaaende* Rente paa Kontrabog og oppebære Rente deraf, indtil Berigtigelsen fandt Sted henholdsvis 11te Juli og 11te Januar. I de senere Aar, hvor Udlaan hyppigt fandt Sted, voxede den heromhandlede Løn og øvrige Indtægter ved Kontoret til en samlet Sum af over 6,000 Rdlr., hvoraf da saa igjen skulde udredes Lønning til det nu ikke længere faatallige Personale. Dette Sidstes Lønning var imidlertid meget moderat, og de vedkommende Personer staae da ogsaa hvert Aar opførte paa Sparekassens Gaveliste som tillagte Gratialer.

Den ved Kancelliraad Müllers Død indtraadte Forandring med Hensyn til Kontorforretningernes Udførelse, idet disse fremtidig skulde udføres ved fast Personale, medførte selvfølgelig ogsaa et helt nyt Lønningssystem for dette. De i denne Henseende først etablerede Regler indeholdes i de tidligere omtalte Bestemmelser af 11te April 1871, i hvis Lønningssparagrafer 2, 3 og 4 det hedder:

§ 2.

Til de faste Bestillingsmænd, der blive at antage med ½ Aars Opsigelse fra begge Sider bevilges fra deres Ansættelse følgende aarlige Lønninger:

Kontorchefen og Bogholderen . . .	1000 Rdlr.
Kassereren	1000 "
En Fuldmægtig	600 "
En do.	400 "

hvilke Lønninger stige saaledes, at Kontorchefen og Kassereren efter hver 2 Aars Tjeneste at regne fra 1ste Juli eller 1ste Januar erholde hver især et Alderstillæg af 100 Rdlr. aarlig, og begge Fuldmægtigene efter hver 2 Aars Tjeneste, ligeledes at regne fra 1ste Juli eller 1ste Januar, hver især et Alderstillæg af 50 Rdlr. aarlig, dog saaledes at Lønningerne for Bogholderen og Kassereren ikke kunne overstige 1600 Rdlr. aarlig for hver især og for Fuldmægtigene ikke respective 1000 Rdlr. og 800 Rdlr.

Saafernt nogen af de af afdøde Cancelliraad Müller til Sparekassen antagne Kontorbetjente blive anbragte i nogen af de nævnte Bestillinger, kan der ved disses Ansættelse strax tages *noget* Hensyn til den Tid, i hvilken de have arbejdet i Sparekassens Tjeneste.

§ 3.

Foruden den i § 2 bestemte faste Lønning tilstaaes der foreløbig, indtil anden Bestemmelse træffes, Kontorets faste Bestillingsmænd hver især en Andeel i de Sportler, som tilfalde Kontoret:

- a. for Udfærdigelsen af Panteobligationer,
- b. 16 β for hver ny Kontrabog som udleveres og som betales

af Indskyderne. — Kontrabøgerne anskaffes for Bestillingsmændenes egen Regning.

c. af Sparekassen 2 β for hvert Indskud, der finder Sted, hvilket Beløb udredes af Administrationsfondet.

Bestillingsmændene ere pligtige til uden Godtgjærelse at finde sig i de Forandringer, som der af Directionen og Repræsentantskabet maatte blive truffne i de nævnte Sportler.

§ 4.

Kassereren er pligtig til ved sin Ansættelse at stille antagelig Kaution for 2000 Rdlr.“

Medens det paa Direktionens Indstilling i Februar 1875 bestemmes, at Sparekassen fremtidig betaler den *fulde* Præmie for den under „Pensioner“ ommeldte Livsforsikring og denne Indstilling motiveredes saavel ved det siden Bestillingsmændenes Ansættelse forøgede Arbejde paa Grund af Indskudsmassens vedvarende Stigning, — en Grund der allerede havde foranlediget Forhøielse i Direktionens Lønning — som ved den indtraadte Fordyrelse paa alle Livsfornødenheder, indtræder der i Aaret 1876 en væsentlig Forandring i hele den foromhandlede Lønningsmaade, motiveret ved den da indtraadte og tidligere omtalte Nedgangsperiode, der selvfølgelig maatte have stor Indflydelse paa Personalets økonomiske Vilkaar, der i en væsentlig Grad var baseret paa visse Indtægter. Først blev Indtægterne ved Betalingen for Kontrabøger og 4 ϕ pr. Indskud afløste med en fast Sum af 1600 $\mathcal{R}$, og idet det i den Anledning nedsatte Udvalg forbeholdt sig nærmere at gjøre Forslag til Afløsning af Indtægterne ved Kjendelser for Obligationers Udfærdigelse, blev denne Afløsning endelig vedtaget Aaret efter og Afløsningssummen bestemt til 3200 $\mathcal{R}$ aarlig. Disse Summer, der skulde fordeles efter det samme Forhold som oprindelig var bestemt for Sportlernes Vedkommende, gave tilsammen det Resultat, at Bogholderen og Kassereren hver erholdt 1500 $\mathcal{R}$ og Fuldmægtigerne hver 900 $\mathcal{R}$ aarlig. Det ved de oprindelige Lønningsbestemmelser fastsatte Alderstillæg blev uberørt af de her nævnte Afløsninger.

For de senere ved Kontoret ansatte Assistenten har Lønningen, der overensstemmende med Vedtægterne fastsættes af

Direktionen, hidtil bevæget sig indenfor en Skala, der fra 600 *ℳ* successivt er forhøiet til 1000 *ℳ*. —

Den i 1863 ansatte Bygningsinspektør Lønning 200 Rdlr., blev i Aaret 1872 forhøiet til 300 Rdlr. aarlig.

Medens der bestandig under Sparekassens Virksomhed ved samme har været ansat et Bud, der oprindelig lønnedes med et „Gratiale“ af 5 Rdlr. hver Termin, men iøvrigt successivt fik et bedre Honorar for den udførte Tjeneste, saasom een Gang et Tillæg af 1 $\frac{1}{2}$ ugentlig, er det først da Sparekassens nye Bygning tages i Brug, at der ved samme ansættes en Portner, som tillige skal besørge Budtjenesten og Reenholdelsen af Kontorlokalerne. Lønningen bestemtes oprindelig til fri Bolig, Brændsel, et Gasblus og 400 *ℳ* aarlig, men er paa Grund af særlige Forhold senere forhøiet med 200 *ℳ*.

d. Revisorer.

Ved de oprindelige Lønningsregler af 1831, er der under visse Betingelser normeret en Gage af i det mindste 15 Rdlr. for hver Revisor, men denne Gage er rimeligviis, ligesom det fra først af skete med Hensyn til Direktionens, udbetalt med det dobbelte. Forhøielse i dette Honorar indtraadte først 1866, hvor det bestemtes til 50 Rdlr., derefter følger en yderligere Forhøielse til 200 *ℳ* i 1874, og ved de senest emanerede Vedtægter ansattes Lønningen til 300 *ℳ* for hver.

Pensioner.

Det er først i Aaret 1869 ved Oprettelsen af et Repræsentantskab, at der fremkommer Bestemmelser sigtende til Pension for Direktører og disses Enker, idet det ved de af den daværende Direktion tagne Forbehold, jfr. Afsnittet „Særlige Sager“, blandt andet fastsættes, at de daværende Direktører forbeholde sig en eventuel Pension af 800 Rdlr. aarlig, hvorhos det for de tvende

gifte Direktørers Vedkommende tillige bestemmes, at deres eventuelle Enker have Ret til en livsvarig Pension af 200 Rdlr. aarlig. Ved Vedtægterne af Decbr. 1880 er der taget det Forbehold, at Repræsentantskabet ved en Direktørs Fratrædelse paa Grund af Alder eller Svagelighed *kan* tilstaae ham, eller ved hans Død hans Enke, Pension, hvis Størrelse i saa Fald bestemmes, men i intet Tilfælde kan overstige det Beløb, som vilde fremkomme ved Anvendelsen af den for Statsembedsmænd gjældende Lov af 5te Januar 1851.

For Personalets Vedkommende findes de første Personsbestemmelser i Forhandlingsprotokollen for Juni 1859, hvor der tilsiges Bogholderens eventuelle Enke en Pension af 300 Rdlr. aarlig. Da Pensionen i 1871 skulde træde i Kraft, blev den af Hensyn til Mandens lange og tro Tjeneste forhøiet til 500 Rdlr., men opførte allerede i 1874 ved Enkens Død.

Overfor de faste Bestillingsmænd er Pensionsspørgsmaalet løst ad anden Vei, idet det i 1872 vedtoges, at lade disse livsforsikre, Bogholder og Kasserer for hver 20,000 $\mathcal{R}$ og Fuld-mægtigene for 10,000 $\mathcal{R}$ hver. Med Hensyn til de aarlige Præmier bestemtes det, at den Forsikrede skulde udrede Halvdelen, en Bestemmelse der, som tidligere omtalt, bortfaldt i 1875. Hensigten med denne Livsforsikring findes udtrykt ved de efter skeet Tegning af Forsikringen af de Vedkommende udstedte Deklarationer, der opbevares af Direktionen og ere saalydende:

„Stempel 48 μ ."

Declaration.

Da undertegnede N. N. i Fyens Stifts Sparekasse i det Øiemed at sikre min eventuelle Enke og Livsarviuger et passende Underhold efter min Død, i Livrente og Forsørgelsesanstalten af 1871 har tegnet Livsforsikring for et Beløb af 600 $\mathcal{R}$, og da Fyens Stifts Sparekasse har bidraget en væsentlig Deel hertil, saa erklærer jeg herved, at Policen af 30te Marts 1872 skal forblive beroende i Sparekassens Gjemme indtil min Død. Naar denne indtræffer, skal Forsikringssummen indbetales til Fyens Stifts Sparekasse for ved Direktionens Foranstaltning og under dens

Tilsyn at frugtbargjøres til Rentenydelse for min Enke eller ogsaa efter hendes Forslag at anvendes til Indkjøb af Livrente for hende, dog under Iagttagelse af de Forbehold, som jeg med Direktionens Samtykke udtrykkelig maatte have taget i denne Henseende. Paa samme Maade forholdes, naar min Hustru maatte være afgaaet ved Døden forinden mig og vi efterlade os umyndige Børn eller saadanne overhovedet efter min og min Hustrues Død ere forhaanden. Kapitalen bliver da at frugtbargjøre til Fordeel for vore Livsarvinger indtil disses Myndighed, da den udbetales dem. Men dør jeg og min Hustru uden Livsarvinger, da udbetales Kapitalen strax til vore retmæssige Arvinger. —

Odense den 11te Mai 1872.

N. N.“

Der er vel i Tidernes Løb tilstaaet enkelte Direktørers Efterladte samt nogle Funktionærer aarlige, livsvarige Beløb, men disse kunne ikke retteligen henføres under Begrebet Pension, men høre derimod hjemme under Kategorien Understøttelser.

Kaution.

Sparekassens første Kasserer stillede oprindelig en Kongl. Obligation stor 1000 Rdlr. som Kaution for de ham betroede Midler, hvilken Obligation i Aaret 1833 ombyttedes med en Panteobligation lydende paa samme Sum, udstedt af daværende Skipper R. Holbeck med Pant i dennes Eiendom paa Nørregade. 1840 forhøiedes Kautionen med 500 Rdlr. og 1841 med yderligere 2500 Rdlr., hvilke Beløb dels stilledes i Kontanter ved tredje Mand, dels i Obligationer. Efter at disse Sidste i 1851 vare blevne indfrieede af vedkommende Debitorer, kom hele Kautionsbeløbet til at bestaae i Kontanter, der indsattes paa Kontrabog

og forrentedes med 4 pCt. I November 1867 vedtog Direktionen paa eget Initiativ, at denne Kaution fremtidig skulde bortfalde.

I Vedtægterne af 1869 udtales, at Direktionen, der bærer Ansvar for Personalet, alene tager Bestemmelse om hvilken Sikkerhed dette har at stille, og i Henhold hertil bestemtes det i 1871 ved den nuværende Kasserers Tiltrædelse af Kassererposten, at han havde at stille et Depositum mindst svarende til 4000 *ℳ*.

Bogholderi.

Mulig kan det have Interesse at faae et Overblik med Hensyn til Udviklingen indenfor dette Omraade. I det Efterfølgende vil der derfor blive optaget de brugte Schemata til Regnskabsprotokollerne tilligemed en kort Redegjørelse for disses Anvendelse. Allerede ved de saa ofte berørte Regler af 1831 er der givet en temmelig udførlig Beskrivelse af det oprindelig indførte Bogholderi, idet det i §§ 2, 3, første Punktum, 5 og 7 hedder:

„§ 2.

Sparecassens Bøger ere de samme som de ved den Kjøbenhavnske brugelige nemlig:

- A. En Journal, hvori de modtagne Indskud anføres under Interessentens Løbe- og Conto Nummer med Tal allene.
- B. En Memorial, hvori ligeledes efter Contonummer saavel Indskud som Uddrag anføres med Tal allene. Desuden noteres i Memorialen Eierens Navn og Stilling, samt de for Indskud og Uddrag muelig gjorte Betingelser.
- C. En Qvitterings- eller Udgivtsbog, hvori Interessenterne meddele deres Qvittering med Bogstaver inden for Linien, og med Tal uden for Linien i den dertil bestemte Rubrik.

- D. En Cassebog, hvori de indkomne og udbetalte Summer ved hver Dags Slutning anføres med Tal allene.
- E. En Hovedbog, hvori Indførelsen skeer efter Memorialen B. De specielle Summer anføres inden for Linien med Tal allene, og under den Datum, hvorpaa de ere indsatte. Men ved Maanedens Slutning, der er den 11te i hver Maaned, indføres i Rubriken hele Beløbet af samtlige i Maanedens Løb indkomne Summer. Ved denne maanedlige Afslutning beregnes Renten af den Sum, som i heele Maanedens Løb har indestaet, og anføres i den dertil anlagte Rubrik.
- F. Contrabogen, hvori Interessentens Indskud og Uddrag indføres med Bogstaver og Tal.

Det anmærkes at Protokollerne A og D føres af den fungerende Direktør, Protokollerne B, C og E af Bogholderen; Litra F af begge samlede og paa følgende Maade: Den tilstædeværende Directeur fungerer som Kasserer, og anfører efter Contrabogens Nr. i Journalen A det modtagne Indskud, hvorefter han ligeledes indfører det med Bogstaver i Contrabogen, som derpaa, efterat Indførelsen er forsynet med hans Underskrift, af ham overleveres til Bogholderen, der i Rubrikken udfører Summen med Tal, og ligeledes underskriver Indførelsen. I Memorialen anføres dernæst Indskudet, ligeledes efter Conto Nr., men desuden noteres Eierens Navn, Stilling og Betingelser for Indskud eller Uddrag, naar disse fiude Sted. Grunden hvorfor Contrabogen ikke lyder paa Eierens Navn er deels for at spare Tid ved Expeditionen, men især for i det mindste at vanskeliggjøre, at Ubertittede, som mulig kunde være kommen i Besiddelse af Contrabogen, skulde kunne melde sig som berettigede til at hæve Indskudene; Thi ved Udbetalingen affordres Vedkommende nogle Underretning om Navn etc., hvilket Opgivende da confereres med Protokollerne.

Ved Udbetalingen melde Vedkommende sig først ved Bogholderen, for at han kan conferere sligt Opgivende med Protokollerne, og forfatte de fornødne Renteberegninger, naar fulde Uddrag af samtlige Indskud fordres. — I Memorialens Udgivtrubrik anfører han Summen, og forfatter dernæst i Journalen C den fornødne Qvittering, som underskrives af Modtageren. Herefter skeer den fornødne Anførelse i Contrabogen,

hvorefter Directeuren udtæller Pengene, og ligeledes underskriver Contrabogen, samt noterer Beløbet.

§ 3.

Efterat Journal A og Memorial B ere gjensidigen confererede og attesterede ved hver Dags Slutning, ansføres de indkomne og udbetalte Summer i Cassebogen D.

§ 5.

Ved Terminerne, som er 11te Juni og 11te December, opsummeres de maanedlige Rentebeløb, og ansføres i en Rente-designation, hvorefter Interessenterne udbetales deres tilgodekommende Renter. De fra Amtstuen modtagne Renter ansføres paa en særskilt Konto, hvis Beløb ligger disponibel for Interessenterne indtil 1ste Januar og 1ste Juli; Hvorefter de ikke hævede Renter indsættes paa nye i Amtstuen og lægges til Interessenternes Kapitaler. Renters Rente svares saaledes fra den 11te Januari og den 11te Juli.

§ 7.

Det aarlige Regnskab revideres af tvende Mænd, der naturligvis udnævnes af Odense Byes Magistrat, og der under Revisionen have fri Adgang til Sparecassons Protokoller.“

De i Henhold hertil indrettede Regnskabsbøger see saaledes
nd:

A. Journalen.

Løbe Nr.	Konto Nr.	Repræsen- tativer.		Rede Sølv.		Løbe Nr.	Konto Nr.	Repræsen- tativer.		Rede Sølv.	
		Rdlr.	ß	Rdlr.	ß			Rdlr.	ß	Rdlr.	ß
Den	Marts 18										
1	444	50	.	.	.						
2	784	.	.	.	32						
		50	.	.	32						
			N.		N.						

Man erindre, at der først 1863 optoges en Udgiftsrubrik i denne Protokol, der indtil da kun omfattede Indskud.

B. Memorial.

Konto Nr.	Indskydernes Navn, Stand og Bopæl m. m.	Indskud.				Udbetaling.			
		Repræst.	R. Sølv.	Repræst.	R. Sølv.	Repræst.	R. Sølv.	Repræst.	R. Sølv.
	Den Marts 18	Rdlr.	ß	Rdlr.	ß	Rdlr.	ß	Rdlr.	ß
444	Julie Hansdatter, tjener Kjøb- mand Frederiksen gl. Torv ..	50	.	.	.				
784	Peder Danielsen, Skomagersvend	.	.	.	32				
566	Simon Christensen, uddraget					11	9	16	77
		50	.	.	32	11	9	16	77
			N.		N.				

C. Kvitterings- eller Udgiftsbog.

Løbe Nr.	Konto Nr.	1892.	Repræst.		R. Sølv.	
			RM	β	RM	β
9	566	Af mit Indskud har jeg modtaget Elleve Rdl. 9 β Repræsentativer og Sexten Rdlr. 77 β r. Sølv d. Marts Simon Christensen.	11	9	16	77

D. Kassebog.

1892.

Datum.		I Sparekassens Væрге.				I Kongens Kasse.	
		Repræst.		R. Sølv.		Repræst.	R. Sølv.
		RM	β	RM	β	RM	RM
Juni 13.	Indkommen	514	41	245	76	15700	9800
	Tilbagebetalt	533	25	322	20		
		70		90	16		
		463	25	232	4		
	Deraf indsat i Kongens Kasse Stats den 13de Juni N.	400		200	4		
		63	25	32	4	16,100	10,000

E. Hovedbog.

Tjenestepige Julie Hansdatter hos Kjøbmand Frederiksen.

Conto 444.

18		Kapital.			Rente.				
		Repræst.		R. Sølv.	Maaned.		Repræst.	R. Sølv.	
					Fra				
April	Repræst. 50 R ^{1/2} d. Maj 2 R ^{1/2}	52			11. Mai — 11. Juni	•	16		
Dcbr.	Udbetalt Repræst.	6			11. Juni — 11. Juli	•	16		
		46			11. Juli — 11. Aug.	•	16		
					11. Aug. — 11. Septbr..	•	16		
					11. Septbr. — 11. Octbr.	•	16		
					11. Octbr. — 11. Novbr.	•	16		
					Tilsammen	1	.		

Medens Rubrikerne for Repræsentativer i Aaret 1845 bortfalde paa Grund af, at der ikke længere noteredes Kurs paa Sedler, og Journalens Løbe Nr. udelades i Slutningen af 1854, bibeholdes de her anførte Schema i det Væsentlige indtil 1871. Dog blev der snart i Memorialen ved Siden af Konto Nr. optaget Hovedbogs Nr., ligesom der senere hen med Hensyn til Kassebogen optoges Rubriker for Kapitaler, der vare anbragte mod Panteobligationer, Kongl. Obligationer eller andre Værdipapirer. Samtlige Bøger vare haandlinierede og først 1835 bliver Schemaet til Hovedbøgerne trykt. Hvad særligt disse sidste Bøger angaaer, da er der successivt foretaget Smaaforandringer i Rubrikinddelingen saasom, at Kontoen indeholdt 2 Kapital- og Rentekolonner, at Maanedrenten ikke angives fra og til men blot til 11te Juni, til 11te Juli o. s. v. samt at Foliosiden deles i tvende Konti. Den i Aaret 1871 brugte Hovedbog var indrettet saaledes:

Conto Nr.		Ungkarl Anders Knudsen i Sandager.													
83159.															
Dato.	Capital.	Aar.	Rente til	Rente.	Aar.	Rente til	Rente.	Dato.	Capital.	Aar.	Rente til	Rente.	Aar.	Rente til	Rente.
1871.			11. Juni.			11. Juni.					11. Juni.			11. Juni.	
15. Decbr.	1000	1871	11. Juli.			11. Juli.					11. Juli.			11. Juli.	
			11. Aug.			11. Aug.					11. Aug.			11. Aug.	
			11. Septbr.			11. Septbr.					11. Septbr.			11. Septbr.	
			11. Octbr.			11. Octbr.					11. Octbr.			11. Octbr.	
			11. Novbr.			11. Novbr.					11. Novbr.			11. Novbr.	
			11. Decbr.			11. Decbr.					11. Decbr.			11. Decbr.	
			11. Jan.			11. Jan.					11. Jan.			11. Jan.	
			11. Febr.			11. Febr.					11. Febr.			11. Febr.	
			11. Marts.			11. Marts.					11. Marts.			11. Marts.	
			11. April.			11. April.					11. April.			11. April.	
			11. Mai.			11. Mai.					11. Mai.			11. Mai.	

For at konstatere Rigtigheden af den skete Bogføring blev der maanedlig for hver Hovedbogs Vedkommende gjort et Ud-
drag af Memorialen, de saakaldte „Blinde“, der iværksattes paa
den Maade, at en Person fra sidstnævnte Protokol opgav Hoved-
bogs Nr. og Indskudets eller Uddragets Sum, medens en Anden
efter dette Diktat paa løse Stykker Papir noterede hvad der
vedkom hver enkelt Hovedbog. Notaterne opsummeredes, og
Differencen mellem Indskud og Uddrag tillagdes eller fradroges
Hovedbogens Paalydende fra forrige Maaned. En Kontraop-
stemning skete derved, at der fra selve Hovedbøgerne gjordes et
Uddrag af de i Maanedens Løb skete Forandringer, hvilket som
Af- og Tilgang tilførtes de halvaarlige Lister over de enkelte
Konti, og opstemmedes med fornævnte „Blinde“. Selve Over-
førselen fra Memorialen til Hovedbøgerne skete ligelodes hoved-
sagelig ved Diktat.

I Overensstemmelse med Bogholderens Indstilling af Octbr.
1871 blev der strax iværksat en Koncentrering af de daværende
Hovedbøger (c. 64 Stk.) idet alle de levende Konti overførtes i
nye Hovedbøger (19 Stk.), ligesom der samtidig paabegyndtes en
ny (3die) Afdeling, til hvilken Kontrabøgerne forsynedes med
stive Pappbind. Regnskabsbøgerne bleve ved denne Leilighed
indrottede saaledes:

1. Journal.

Konto Nr.	Indskud.	Uddrag.	Konto Nr.	Indskud.	Uddrag.	Konto Nr.	Indskud.	Uddrag.
6te Mai 1878.								
2 795	30							
1 433	10							
978		33	89					
.	.	.						
.	.	.						
X	40	33	89					
		N. N.						
4de Juni 1878.								
1 433			4					
2 795			10					
1 056	15							
.	.	.						
X	15		14					
		N. N.						

2. Memorial.

6te Mai 1878.

Konto Nr.	Hovedbogs Nr.	Navn.	Indskud.	Rente.	Uddrag.
2	795	3	Jens Jørgensen, Huusmand i N. N.	30	
1	433	2	Rasmussen	10	
	976	1	P. Larsen	.	55 33 89
	.		.....	.	.
	.		.....	.	.
			Summa	40	55 33 89
				N. N.	
4de Juni 1878.					
1	433	2	Rasmussen		4
2	795	3	Jørgensen		10
1	056	2	Petersen	15	
	.		.....	.	
			Summa	15	14
				N. N.	

3. Hovedbog.

976.				1056.			
Peder Larsen,				Jens Petersen,			
Indsieder i N. N.				Tjenestekarl i N. N.			
1875/76.				1876/77.			
2. Febr.	Indsat	30	11. Mai 76.	32	11. Juli.	Indsat	8
4. April.	"	10		04			11. Nvb. 76.
				36	16. Nvbr.	Indsat	10
1876 77.			11. Nvb. 76.	80		11. Nvb. 76.	10
	11. Mai 76.	36					
		40 36	11. Mai 77.	80	1877 78.		18 10
	11. Nvb. 76.	80				11. Mai 77.	35
		41 16		80	25. Juni.	Indsat	6
7. Marts.	Tilbagebet.	8		07			
		33 16		73			24 45
1877/78.			11. Nvb. 77.	06		11. Nvb. 77.	45
	11. Mai 77.	73					
		33 89	11. Mai 78.	66	1878 79.		24 90
6 Mai.	Tilbagebet.	33 89		11	4. Juni.	Indsat	15
				55			

4. Kvitteringsbog.

Løbe Nr.	Konto Nr.		Løbende Rente.	6te Mai 1878.
43	978	 39 K 89 Ør.	K 55	Modtaget, hvorfor kvitteres for P. Larsen I. Jensen.
4de Juni 1878.			55	
73	1433	 4 K Ør.		Modtaget, hvorfor kvitteres Rasmussen.
74	2795	 10 K Ør.		Modtaget, hvorfor kvitteres for Jørgensen J. Poulsen.
		 10 K Ør.		Modtaget, hvorfor kvitteres

Man vil lægge Mærke til, at Memorialen derefter indeholdt Oplysning om den betalte Rente ved fulde Uddrag, — Udgiftssummer, der tidligere bleve førte i en særlig Haandbog —, at Memorialen etableredes i 6 Exemplarer, en til hver Dag i Ugen til Lettelse ved Overførsel i Hovedbøgerne, at i disse Sidste Renten strax ved Indskudet beregnes forud for det løbende Halvaar med Til- og Afgang i denne beregnede Rente, eftersom Kontoens Kapital forøges eller formindskes, og at Kvitteringsbogen i et Antal Exemplarer svarende til Memorialen, tillader langt hurtigere Expedition end forhen var Tilfældet. En væsentlig Forandring i Henseende til Kontrollen med Bogføringens Rigtighed indførtes derved, at der fra Hovedbøgerne

— der daglig føres af bestemte Personer umiddelbart fra Memorialen — hver Maaned foretages Uddrag af en anden end den, der fører Bogen, af de i Maanedens Løb skete Forandringer, hvilket Uddrag indføres i særlige dertil indrettede Extraheringslister; den, der ekstraherer Hovedbogen, skal derhos revidere alle stedfundne Sammenlægninger, alle Fradragninger ligesom ogsaa den beregnede Rente. Forhen blev den udregnede Rente ikke kontrolleret. Det ved Extraheringslisten tilveiebragte Uddrag konfereres og opstemmes med et lignende Uddrag for hver Hovedbogs Vedkommende, der af Trediemand er foretaget direkte fra Memorialen. Samtlige Konti uddrages og opstemmes ved hvert Rentehalvaars Begyndelse, den saakaldte Generalbalance. Principet ved hele dette Bogholderi ligger deri, at saavidt muligt skal enhver Tilførsel til Protokollerne sees af 4 Øine, med Udeladelse af Diktat.

Med Hensyn til Sparekassens *eget* Bogholderi — i Mod-sætning til Bogholderiet vedkommende Indskydernes Konti — blev der samtidig etableret en Journal og Hovedbog, hvilke Bøger føres af Bogholderen efter Reglerne for det dobbelte Bogholderi og til enhver Tid maae indeholde Oplysning om samtlige Indtægter og Udgifter, Aktiver og Skyld, Sparekassens aarlige Regnskab vedkommende. I tidligere Tid havdes kun en Kassebog, hvor Indtægter og Udgifter opførtes, efterhaanden som de passerede Kassen, og hvorfra der da ved Aarets Slutning gjordes Uddrag.

Foruden de forannævnte Bøger føres endvidere under Bogholderiet:

1. Designationer for indgaaende saavel som udgaaende Rente,
2. Førtegnelser vedkommende Sparekassens Udlaan,
3. do. " do. Beholdning af Fonds og Aktier, med tilhørende Registre og
4. Registre vedkommende Indskydernes Konti, saavel efter Nummer som efter Navn.

Regnskaber.

Hvad de aarlige Regnskaber angaae, da indeholde disse selvfølgelig kun Uddrag af de andre Bøgers Saldosummer, og Formen er det underordnede. Her skal blot bemærkes, at der til de forskellige Tider har gjort sig forskellige Anskuelser gjældende med Hensyn til hvormøget og hvorlidet der af disse Regnskaber burde offentliggjøres igjennem Bladene. Medens der saaledes indtil Aar 1844 tillige gives Oplysninger om det samlede Beløb af Administrationsudgifter, Gaver m. m.; bortfalder denne Oplysning efter den Tid i nævnte Bekjendtgjørelser.

I de nedenanførte Uddrag af Regnskaberne ere samtlige Summer opførte i *Kroner* for at lette Oversigten, ligesom der i samme Øiemed er skjelnet mellem Bevægelserne i Indskydernes Kapital med tilhørende Aktiver (Hovedkassen) og Bevægelserne vedkommende Reservefondens Indtægter, Udgifter og Aktiver.

Dette Afsnit vil derhos indeholde Meddelelser om saadanne statistiske Oplysninger, som efter hvert Aars Regnskab er afgivet til Ministeriet.

Tabel I. Hovedkassen. Indskydernes Konto.

Aars-tal.	Indskud.	Oplagt Rente.	Andre Kreditorer.	Uddrag.	Status.	Bevægel-sen angivet i pCt.
1832	92,398 35	1,225 37	"	6,341 29	87,282 43	
1833	42,496 23	2,800 69	"	15,272 56	117,306 79	+ 35 pCt.
1834	70,405 25	3,725 29	"	27,259 89	164,177 44	+ 41 -
1835	76,921 92	4,582 56	"	45,589 48	200,092 44	+ 22 -
1836	107,858 08	5,462 70	"	48,481 12	264,932 10	+ 32 -
1837	90,359 87	6,590 36	"	78,048 33	283,834 "	+ 8 -
1838	133,732 39	7,595 69	"	78,461 48	346,700 60	+ 22 -
1839	236,004 35	9,624 48	"	90,741 50	501,587 93	+ 45 -
1840	307,364 29	13,069 05	"	133,958 77	688,062 50	+ 38 -
1841	313,182 50	16,817 14	"	182,104 04	825,958 10	+ 20 -
1842	316,507 44	19,091 62	"	239,428 14	922,129 02	+ 12 -
1843	357,177 04	20,766 66	"	246,042 70	1,054,030 02	+ 14 -
1844	443,067 41	26,129 06	"	289,159 89	1,234,066 60	+ 17 -
1845	557,636 44	29,015 91	"	341,889 12	1,478,829 83	+ 20 -
1846	824,151 64	37,347 34	"	352,500 08	1,987,828 73	+ 35 -
1847	784,645 79	49,507 85	"	421,472 58	2,400,509 79	+ 20 -
1848	337,452 08	41,644 89	"	989,658 20	1,789,948 56	+ 25 -
1849	896,751 02	41,376 66	"	330,632 83	1,897,443 41	+ 6 -
1850	683,105 27	47,249 13	"	325,686 04	2,302,111 77	+ 21 -
1851	1,187,871 "	60,861 77	"	559,055 04	2,991,789 50	+ 30 -
1852	1,131,064 64	79,603 90	"	730,531 23	3,471,926 81	+ 16 -
1853	1,442,808 73	89,724 20	"	850,857 66	4,153,602 08	+ 20 -
1854	1,975,661 78	107,294 43	"	932,016 69	5,304,511 35	+ 28 -
1855	2,740,552 46	131,715 18	"	1,306,119 54	6,869,659 45	+ 30 -
1856	2,399,710 23	152,541 06	"	1,818,333 91	7,603,576 83	+ 11 -
1857	1,624,931 48	150,140 66	"	2,071,947 43	7,306,701 54	+ 4 -
1858	1,541,808 62	133,593 27	"	2,213,076 64	6,769,026 79	+ 7 -
1859	2,250,503 93	133,068 62	"	1,766,182 16	7,386,417 18	+ 9 -
1860	2,345,246 02	144,827 81	"	2,228,794 06	7,617,696 95	+ 4 -
1861	2,447,767 18	149,372 69	"	2,298,673 20	7,916,163 62	+ 4 -
1862	2,512,113 27	165,926 58	"	2,629,906 72	7,994,296 75	+ 1 -
1863	2,866,723 86	176,299 27	"	2,752,712 44	8,284,607 43	+ 4 -
1864	3,160,824 98	179,211 68	"	3,039,930 47	8,581,716 62	+ 4 -
1865	3,416,059 23	193,832 52	"	3,151,077 39	9,043,530 98	+ 5 -
1866	3,569,069 60	206,355 58	"	3,567,584 54	9,251,371 62	+ 2 -
1867	3,433,804 94	212,020 68	"	3,501,900 04	9,395,297 20	+ 2 -
1868	3,561,322 46	217,033 17	"	3,877,816 77	9,295,836 06	+ 1 -
1869	3,233,177 85	218,256 65	"	3,473,089 66	9,274,180 50	0 -
1870	4,172,270 66	247,966 86	"	3,341,996 44	10,352,421 60	+ 12 -
1871	5,313,842 71	280,936 52	"	3,990,905 68	11,956,295 15	+ 15 -
1872			"			
‡ Aar.	2,787,349 96	155,211 77	"	2,201,400 44	12,097,456 44	+ 6 -
1872/73	6,788,564 45	345,362 25	"	5,262,806 10	14,568,577 04	+ 15 -
1873/74	6,723,312 81	395,273 52	400,000	5,314,114 12	16,373,049 25	+ 12 -
1874/75	6,440,899 53	425,230 16	300,000	5,976,733 98	17,262,444 96	+ 5 -
1875/76	6,151,509 07	461,064 48	"	5,872,193 29	18,002,825 32	+ 4 -
1876/77	5,364,552 06	458,108 59	400,000	6,501,016 16	17,324,469 71	+ 4 -
1877/78	4,656,552 99	421,733 11	600,000	5,292,408 36	16,110,347 45	+ 7 -
1878/79	6,470,672 74	425,137 79	"	5,906,916 75	17,099,241 23	+ 6 -
1879/80	6,928,480 "	451,895 82	"	6,101,112 94	18,381,513 11	+ 7 -
1880/81			"			
‡ Aar.	6,851,530 62	242,786 04	"	4,951,531 55	20,524,298 22	+ 12 -

Tabel II. Hovedkassens Aktiver.

Aarstal.	Obligationer						Kongens Kasse.	Kasse- behold- ning.		Kongelige Obligat.
	mod Pant i faste Eien- domme.	mod Pant i Kjøbstad- eiendomme.	mod haand- faact Pant.							
1832	"	"	"	"	"	"	87,000	282	43	"
1833	"	"	"	"	"	"	117,200	106	79	"
1834	34,700	"	"	"	"	"	120,200	277	44	"
1835	68,600	"	"	"	"	"	131,400	92	44	"
1836	122,200	"	"	"	"	"	142,400	832	10	"
1837	201,800	"	"	"	"	"	81,800	234	"	"
1838	242,050	"	"	"	"	"	104,400	250	60	"
1839	330,150	"	"	"	"	"	171,400	37	98	"
1840	174,550	"	"	"	"	"	213,400	112	50	"
1841	515,550	"	"	"	"	"	310,200	208	10	"
1842	637,420	"	"	"	"	"	284,400	309	02	"
1843	694,270	"	"	"	"	"	359,600	160	02	"
1844	922,150	"	"	"	"	"	311,600	316	60	"
	mod Pant i Land- eiendomme.									
1845	656,600	299,750	"	52,780	"	"	469,600	99	83	"
1846	793,900	412,150	"	64,300	"	"	709,000	78	73	8,400
1847	967,700	519,400	"	71,870	"	"	831,800	139	79	9,600
1848	920,500	553,400	"	44,600	"	"	222,200	39,648	56	9,600

Tabel II. Hovedkassens Aktiver.

Aarsal.	Obligationer.			Kongens Kasse.	Kasse-beholdning.	Banker.	Kongelige Obligationer.	Centralkassen i Kjøbenhavn.	Dansk- engelske		Svensk Laan.	Staden Kjøbenhavn's Laan.
	mod Pant i Land-eiendomme.	mod Pant i Kjøbstad-eiendomme.	mod haand-faet Pant.						Oblg., Aktier i den sydalsvigske Jernb. og i Gaskompagniet.	Laan.		
1849	907,700	627,800	90,200	241,400	20,748	41	9,600					
1850	942,700	686,600	105,676	554,600	2,985	77	9,600					
1851	1,153,600	975,030	92,156	746,800	14,583	50	9,600					
1852	1,519,019	1,257,950	180,900	312,400	192,057	10	9,600					
1853	2,071,060	1,400,917	148,500	448,400	80,124	56	9,600					
1854	2,473,710	1,696,092	64 263,700	402,500	258,608	71	9,600					
1855	2,814,510	1,924,459	93 248,600	800,000	874,870	66	200,000	187,400	200,000	624,818	86	
1856	2,956,810	2,296,288	85 508,500	800,000	32,038	73	60,000	452,472	62 200,000	757,466	63	240,000
1857	2,981,350	2,514,787	65 815,700	200,000	40,583	52		404,472	62 150,000	435,807	75	314,000
1858	2,531,500	2,662,851	04 814,300		10,175	40		316,472	62 50,000	203,727	73	280,000
1859	3,204,900	2,885,555	27 840,400		157,361	56		816,472	62	203,727	78	278,000
1860	3,403,350	3,162,555	35 346,560		24,918	87		191,600		203,727	78	315,000
1861	3,318,200	3,249,075	85 833,410		77,750	04	6 000	448,000		203,727	73	256,000
1862	3,698,760	3,116,694	37 194,060		74,253	78		454,000		200,527	73	256,000
1863	3,800,144	3,210,988	83 178,860		34,290	54		600,000		206,323	98	254,000
1864	3,815,569	3,239,462	85 181,610		104,950	71	131,000	661,000		203,123	98	248,000
1865	4,044,169	3,291,651	04 176,960		118,178	73	200,000	684,000		165,172	13	119,400
1866	4,364,476	3,368,613	25 182,680		114,442	69	150,000	684,000		147,179	04	240,000

Tabel III. Reservefondens Indtægter og Status.

Aars- tal.	Ind- vunden Rente.	Blandede Indtæg- ter.	Gevinst Konto.	Samlet Indtægt.	Samlet Udgift.	Status.	Bevægel- sen angiv- et i pCt.
1832	2,505	21 79	" "	2,626 79	2,069 19	2,466 60	
1833	4,797 37	43 50	" "	4,840 87	3,977 72	3,329 75	+ 38 pCt.
1834	6,247 89	72 "	" "	6,319 89	4,970 39	4,679 25	+ 39 —
1835	7,962 31	87 50	" "	8,049 81	6,344 92	6,884 54	+ 37 —
1836	9,802 58	113 "	" "	9,915 58	7,414 58	8,885 54	+ 40 —
1837	11,879 81	115 "	" "	12,024 81	8,964 46	11,945 89	+ 35 —
1838	13,453 58	150 "	" "	13,603 58	9,900 "	15,619 47	+ 31 —
1839	16,660 23	157 50	" "	16,817 73	13,231 12	19,236 08	+ 23 —
1840	22,637 39	133 50	" "	22,770 89	17,832 71	24,174 26	+ 26 —
1841	28,351 36	173 83	" "	28,524 68	23,373 17	29,325 77	+ 22 —
1842	33,480 66	227 66	" "	33,708 32	27,559 45	35,474 64	+ 21 —
1843	36,720 50	238 "	" "	36,958 50	29,732 64	42,700 50	+ 21 —
1844	45,102 39	239 "	" "	45,341 39	36,433 25	51,808 64	+ 21 —
1845	49,892 37	284 "	" "	50,178 87	40,794 47	60,991 04	+ 18 —
1846	62,279 87	926 33	" "	63,206 20	49,841 55	61,685 21	+ 1 —
			Nr. 193 solgt.				
1847	81,317 56	806 33	13,600 "	95,223 89	69,429 33	87,479 77	+ 42 —
1848	77,791 85	1,062 33	" "	78,854 18	67,397 60	98,936 35	+ 13 —
1849	68,347 18	840 08	" "	68,687 26	57,587 76	110,035 85	+ 11 —
1850	77,386 90	1,304 61	" "	78,691 54	63,919 04	124,803 35	+ 13 —
1851	95,051 02	870 75	" "	95,421 77	86,077 27	184,152 55	+ 8 —
1852	124,476 12	486 25	" "	124,962 37	113,577 22	145,538 "	+ 8 —
1853	148,056 79	267 68	" "	148,324 45	133,954 12	159,908 33	+ 10 —
1854	178,057 81	806 20	" "	178,864 01	166,224 68	172,547 66	+ 8 —
1855	222,650 37	2,874 83	166 46	235,691 66	214,291 85	193,947 47	+ 13 —
1856	300,259 71	1,657 54	183 52	302,190 77	280,153 06	215,890 18	+ 11 —

Tabel III. Reservefondens Indtægter og Status.

Aars- tal.	Indvunden Rente.	Gehyr for udfær- dige Obliga- tioner.		Blandede Indtægter.	Gevinst Konto.	Samlet Indtægt.	Samlet Udgift.	Status.	I Maanedes Rente af Indskydernes d. 11. Maj hvert Aar Indstaaende Ka- pital.	Bevægel- sen an- givet i pCt.								
1857	315,504	58	"	994	85	38	65	316,538	08	276,852	33	255,575	93	"	"	+ 19	pCt.	
1858	289,203	52	"	26	"	30	58	289,260	10	273,881	24	270,954	79	"	"	+ 6	"	
1859	287,471	88	"	36	56	81	15	287,589	59	316,355	13	242,189	25	"	"	+ 10	"	
1860	310,354	98	"	14	62	4,206	06	314,575	66	285,344	14	271,420	77	"	"	+ 12	"	
1861	321,706	52	"	104	52	4,207	23	326,018	27	292,855	83	304,583	21	"	"	+ 12	"	
1862	333,007	44	"	185	56	1,810	56	335,003	56	311,258	21	328,328	56	"	"	+ 8	"	
1863	343,055	23	"	104	54	2,978	10	346,137	87	329,206	54	345,259	89	"	"	+ 5	"	
1864	349,496	77	"	842	86	"	"	350,339	63	347,168	73	348,430	79	"	"	+ 1	"	
1865	366,626	79	"	110	66	"	"	366,737	45	350,015	99	365,152	25	"	"	+ 5	"	
1866	377,873	37	"	1,181	18	3,242	86	382,247	41	350,768	52	396,631	14	"	"	+ 8	"	
1867	385,791	92	"	555	27	1,025	"	387,372	19	375,603	79	408,399	54	"	"	+ 3	"	
1868	396,246	"	"	590	"	2,001	73	398,837	73	381,075	08	426,162	19	"	"	+ 4	"	
1869	395,257	"	"	596	71	"	"	395,853	71	406,059	28	415,956	62	"	"	+ 3	"	
1870	446,942	36	"	588	73	"	"	447,531	09	432,694	27	430,793	44	"	"	+ 4	"	
1871	502,235	25	"	749	39	410	89	503,395	53	471,609	79	462,579	18	"	"	+ 7	"	
1/2 Aar																		
1872	279,489	62	"	378	"	43,806	"	323,173	62	297,417	66	488,335	14	41,178	85	+ 6	"	
1872-73	631,888	93	"	898	93	1,863	70	634,651	56	588,041	"	534,945	70	48,495	35	+ 9	"	
1873-74	725,103	41	"	315	41	"	"	725,418	82	663,392	86	596,971	66	54,352	23	+ 12	"	
1874-75	794,476	75	"	109	63	1,295	"	795,881	38	729,128	95	663,724	09	57,665	86	+ 11	"	
1875-76	833,103	73	"	303	92	"	"	833,407	65	878,716	61	618,415	13	60,520	95	+ 7	"	
1876-77	848,691	24	"	611	70	"	"	849,302	94	941,902	77	586,336	25	"	"	+ 5	"	
1877-78	808,377	49	280	601	80	"	"	809,259	29	793,057	81	602,537	73	"	"	+ 3	"	
1878-79	790,382	60	571	600	"	41,533	44	833,087	89	717,761	39	717,864	23	"	"	+ 19	"	
1879-80	824,985	60	2,115	700	"	149,706	"	977,506	60	753,068	18	942,302	65	"	"	+ 31	"	
1/2 Aar																		
1880-81	464,217	99	1,908	55	401	10	"	466,527	64	421,714	37	987,115	92	"	"	+ 5	"	

Tabel IV. Reserver

Fondens Udgifter.

Aars-tal.	Rente til Indskyderne		Rente af Laan.	Løn-ninger.	Kontor-udgifter.	Gaver.	Huus-leic.	Skat.	Inventar.	Bygnin-gers Ved-ligehol-delse.	Tabs Konto.	Avertia-sementer, Avisor og Porto.	Livsfor-sikkring.	Pensio-ner.	Blandede Udgifter.	Forud-betalt Rente.	1 Mds. Rente til Indsky-derne.
	Beregnet.	Betal.															
1832	1,585	98	360	60	100	81	185	69	60		10	65	19				
1833	3,584	82	783	33	118	21	196	16	60			39	43				
1834	4,689	77	964	48	123	94	57	25	60			9	86				
1835	5,878	87	1,296	31	130	19	265	58	60			39	12				
1836	7,115	42	1,652	70	137	87	62	17	60			39	50		100		
1837	8,470	90	1,860	54	241	90	52	16	60			85	67				
1838	9,403	08	1,807	39	284	25	67		60		4	174	41				
1839	11,786	94	2,162	45	304	02	101	75	60		4	5	98				
1840	16,430	58	3,361	54	1,023	15	213	67	60			4	75				
1841	21,285	25	4,468	10	1,462	62	346	08	60			22	19				
1842	25,101	10	6,009	48	1,485	83	233	67	60			10	29				
1843	27,431	62	6,694	96	1,647	78	188		60			22	7				
1844	33,556	50	7,527	43	1,762	98	350		60			20	22				
1845	37,072	41	8,056	50	1,796	49	278		60		1,480	80	08				
1846	46,993	27	9,645	93	1,779	91	310	08	60		80	22	71				
1847	62,463	14	12,955	29	3,108	50	341	75	60			34	15				
1848	81,546	90	19,902		3,151	17	660	79	400			53	29				
1849	53,248	69	11,872	02	3,195	04	200	88	400			71	98				
1850	59,367	83	12,118	70	2,753	23	289	17	400			67	52				
1851	80,261	29	19,399	52	3,745	98	732	71	500			70	19				
1852	107,097	33	27,493	03	3,887	85	511	38	500			59	02				
1853	123,907	28	34,273	42	6,962	04	209		1,863	29	500	56	66				
1854	152,877	52	45,583	08	10,110		169		2,129	58	500	100	88				
1855	198,928	85	68,213	16	11,160		347	12	2,590	250	300	7173	16				
1856	248,443	15	95,902	08	11,710		203	58	10,324	750	300	41					
1857	258,643	58	108,502	92	12,480		361	25	4,174	550	400	8,334	83				
1858	238,398	10	104,804	88	5,394	50	12,480		174	580	500	49	25				
1859	235,383	24	102,314	00	1,527	54	12,480		195	79	600	65	75				
1860	260,477	85	115,650	04	369	77	15,480	50	361	25	5,291	10	600				
1861	264,604	35	115,231	67	1,977	77	18,780	34	297	85	8,221	40	600				
Nr. 47																	
Næstret.																	
1862	272,958	27	107,031	69	6,825	21	14,374	85	328	46	10,873	96	600				
1863	293,832	54	107,533	27	191	83	15,908	08	604	02	12,137	65	600				
1864	282,649	81	103,435	12	11,091	35	18,348	29	361	92	11,250	23	600				
1865	298,772	11	104,939	54	2,146	67	18,957	59	527	17	11,950	30	600				
1866	312,074	60	105,919	02	454		19,624	75	474	32	15,936	60	300				
1867	318,717	44	106,696	75	4,483	34	19,872	37	570	94	15,214	67					
1868	325,725	81	108,692	64	800		21,421	79	572	86	14,073	10					
1869	332,677	73	114,421	48	17,048	64	24,856	83	821	13	11,183	73					
1870	376,339	60	128,372	78	63		23,488	29	501	42	27,976	65					
1871	421,717	88	140,781	35			22,352	25	682	65	14,151	06					
1/2 Aar.																	
1872	237,092	31	81,880	54			9,339	92	1,918	82	3,389	75					
1873/74	330,440	29	185,078	04			21,037	50	1,184	48	21,269						
1874/75	606,823	31	211,549	79			21,817	71	1,160	44	16,067	92					
1875/76	665,348	72	240,116	56	2,958	32	25,878	05	1,070	32	14,568	20					
1876/77	704,986	56	243,922	08	5,981	25	26,776	23	1,884	73	25,936	89					
1877/78	711,848	32	253,299	73	8,505	50	29,904	51	2,333	17	12,636	28					
1878/79	678,818	75	256,885	64	15,897	65	30,589	52	3,827	63	10,626	30					
1879/80	655,403	63	230,265	84	11,183	33	31,139	46	1,316	75	11,120	04					
1880/81	699,235	56	244,339	74			32,440		1,991	31	11,007						
1880/81	367,047	06	124,261	02			24,430	02	1,278	20	9,581	40					

* I denne Sum er indbefattet 60,000 Kr til Legatet og Renten 1,200 Kr af samme uddeelt en Gang

Tabel V. Reservefondens Aktiver.

Aars-tal.	Spar-kassebog.	Laanc-fonden.	Udlaan.	Faste Eion-domme.	Inven-tar.	Laanc-kontoret.	Kongelige Obligationer.	Dansk-engliske Obligationer.	Forenede Damp-skibsselskabs Obligationer.	Aktier i Flens-borg Hason Jernbane.	Lolland-Fal-lers Jernbane-Aktier.	Fyens Diskonto-kasse-Aktier.	Privat-banks-Aktier.	Bornesler & Wana Fabrikks Aktier.	Sjælfenske Jernbane Aktier.	Odenso Glas-værks Aktier.	Skon-norten „Jens Benzon“.	Skon-nernten „Elise“.	Ronto Re-stancer.	Udlagt Thing-leesningsgebr.
1832	466 60	„	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1833	1,329 75	„	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1834	2,679 25	„	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1835	4,384 54	„	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1836	6,885 54	„	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1837	9,945 89	„	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1838	13,649 47	„	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1839	18,176 18	4,659 90	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1840	12,374 26	9,800	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1841	17,325 77	10,000	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1842	17,474 64	16,000	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1843	18,700 50	20,000	2,000	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1844	19,608 64	20,000	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1845	16,991 04	30,000	12,000	„	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Nr. 193.																				
1846	19,685 21	34,000	6,000	12,670 48	„	„	2,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1847	33,379 77	34,000	18,000	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1848	21,332 68	38,000	42,000	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	508 67	„
1849	51,784 52	18,000	42,000	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	1,151 33	„
1850	65,105 85	10,000	46,600	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	1,002 50	„
1851	48,685 35	10,000	73,200	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	187 50	„
1852	64,988 „	10,000	68,500	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1853	74,296 33	10,000	72,650	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1854	81,205 43	10,000	79,100	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1855	41,012 54	10,000	104,300	„	„	„	2,000	35,988 93	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1856	55,821 25	14,000	107,550	„	„	„	2,000	35,988 93	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1857	37,037 „	14,000	162,700	„	„	„	2,000	35,988 93	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1858	90,830 79	14,000	157,200	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1859	91,967 56	14,000	128,410	„	„	„	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1860	23,744 27	14,000	204,686	„	„	24,000	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1861	37,289 21	14,000	207,246	„	„	40,000	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1862	31,827 23	14,000	223,337	„	„	50,000	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1863	44,563 60	14,000	231,122 50	„	„	50,000	2,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1864	29,021 02	2,000	248,920 60	„	„	50,000	12,880	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1865	34,757 10	„	262,205 73	„	„	50,000	12,880	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1866	18,874 66	„	275,071 37	34,218 25	„	50,000	16,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1867	5,106 29	„	269,896 54	39,851 29	„	50,000	26,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1868	11,832 04	„	278,095 44	39,851 29	„	50,000	30,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1869	16,565 60	„	265,042 46	39,851 29	„	50,000	30,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1870	54,670 44	„	237,664 75	43,047 79	„	50,000	30,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1871	121,506 77	„	204,191 15	43,047 79	„	50,000	30,000	„	„	100	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1. Aar.																				
1872	7,167 35	„	„	36,927 79	„	50,000	419,600	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1873	13,804 81	„	„	36,927 79	„	50,000	471,800	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1873 1/2	37,654 60	„	„	31,751 29	„	50,000	472,200	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1874 1/2	50,232 94	„	„	120,100 93	6,604 88	50,000	472,200	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1875 1/2	3,815 66	„	„	127,158 69	9,401 49	50,000	462,200	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1876 1/2	3,879 33	„	„	127,158 69	9,504 08	50,000	180,500	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
1877 1/2	162,709 41	„	„	137,158 69	9,516 48	50,000	46,000	„	„	190,000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
med Inventar.																				
1878 1/2	20,240 73	„	„	100,000	„	50,000	93,750	„	„	170,000	116,816	78,500	„	25,425	35,200	3,250	„	„	15,882 50	„
1879 1/2	12,214 15	„	„	80,000	„	50,000	96,500	„	214,000	187,500	161,896	93,250	„	„	30,800	3,250	„	„	12,892 50	„
2. Aar.																				
1880 1/2	65,177 26	„	„	80,000	„	50,000	95,250	„	214,000	184,666 66	161,504	100,000	„	„	33,000	3,500	„	„	18	„

Tabel VII. Udlaanenes Størrelse i Forhold til Panternes Taxationsværdi den 31te Marts 1881.

Pantet.	Laanenes Antal.	Pantets Taxationssum.	Laanecumsum.	Laanecummen i Forhold til Taxationssum, angivet i Procent.
Landeieendomme med over 1 Td.				
Hartkorn	324	27,279,380	94	8,472,925 " c. 31
Landeieendomme med under 1 Td.				
Hartkorn	278	1,151,370	"	377,010 11 c. 32½
Kjøbstadeieendomme	817	15,837,042	"	5,503,942 13 c. 34½
Kommuner	32			526,427 77
Haandpant	35			114,664 78

Personerne.

Som Afslutning paa disse Optegnelser skal her kortelig omtales de Mænd, der Tid efter anden have taget Deel i Sparekassens Virksomhed, enten som ledende eller tjenende.

I Bestyrelsen.

I det tidligere Anførte er der allerede funden Plads for nogle Meddelelser om de enkelte Medlemmers Virksomhed; her skal derimod foruden en almindelig Omtale af Bestyrelsen gives korte biografiske Oplysninger vedkommende de enkelte Medlemmer. Disse sidste ville blive givne i samme Rækkefølge, som vedkommende

Medlem er traadt i Forbindelse med Sparekassen, og vil det formeentlig have sin Interesse, saavel nu som senere, at det er lykkedes at tilveiebringe Billeder af samtlige Personer, hvorved man lettere kan erholde et klart Indtryk af disse.

Særkjendtet for den Aand, der fra Fortid til Nutid har været raadende ved Fyens Stifts Sparekasses Bestyrelse saavel i indre som ydre Forhold, er Jævnhed, Venlighed og Samdrægtighed, og om end den Enkeltes Optræden selvfølgelig har været præget af dennes hele Naturel og særlige Evner, der kan have havt meer eller mindre Indflydelse paa Afgjørelsen af de foreliggende Sager og paa det personlige Omdømme, saa staaer det dog fast, at Bestyrelsen bestandig har været gjennemtrængt af Humanitet og Velvillie, og derved overalt ved sin Virken har vundet den Tillid, der bærer over alle Bekymringer og som er nødvendig for ikke at sige uumlværlig for ethvert Pengeinstitut, være sig Sparekasse eller Bank. — Vel har, som foran berørt, Sparekassen kjendt og følt Trykket af Publikums Angst for dets kjære Eiendom, men en Panik i dette Ords fulde Betydning er aldrig overgaaet Institutet, noget der i de ofte bevægede Tider, Sparekassen har oplevet, utvivlsomt vilde være skeet, hvis der indenfor Institutets Døre, i Stedet for Sammenhold, havde hersket Splid og Tvivl, et Forhold, der ingenlunde kan skjules for Menneskets særdeles skarpe Sands i saa Henseende. Dette Forhold er saa lidt blevet forandret ved Oprettelsen af Repræsentantskabet, at det tværtimod med Sandhed kan siges yderligere at være bleven fæstnet og styrket. Vedtægtens Regel om Selvsupplering i Tilfælde af Afgang blandt Bestyrelsens Medlemmer, der vel har funden sine Angribere, vil, hvor en Samling af dygtige Mænd engang har funden Sted, ogsaa være Borgen for, at Suppleringen gaaer i samme Retning, uden at der derved udelukkes Hensyntagen til Øieblikkets Tarv eller Indførelsen af Reformen, hvorved da det i Fyens Avis i 1860 udtalte Haab, „at Valget af et nyt Medlem maatte vise sig at være ikke alene Vælgernes Hjerte, men ogsaa deres Forstand til Ære“, kan ske Fyldest og det frendeles maa vedblive at være en Sandhed, at i Fyens Stifts Sparekasse er det godt at være.

a. Direktører.

1. *Jens Benzon*, Kammerherre, Amtmand, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, blev født i Odense den 1ste Juni 1767 af Forældrene, Kammerherre, Oberstleitnant Kristian Benzon, Stamherre til Christiansdal og Tirsbæk, og Albertine Christina Heinen. Som Student fra Sorø Akademi, tog han senere juridisk Embedsexamen, hvorefter han opholdt sig 1½ Aar i Göttingen og ansattes 1790 i Generaltoldkammeret. — 1794 udnævntes han til Vicelandsdommer ved Fynbo-Landsting, 1800 til Assessor i Høiesteret, 1801 til Amtmand over Randers Amt, fra hvilket Embede han entledigedes 1805 og bosatte sig derefter i sin Fødeby Odense. Han var Medlem af den Forsamling, der forberedede Indførelsen af de raadgivende Stænder og døde den 24de December 1839, fem Aar efter sin forudgaaende Hustru Antoinette Margrethe Gersdorff. Kammerherre Benzons Virksomhed som Stifter af Odense Byes og Fyens Stifts Sparekasse er allerede omtalt, hvorfor der her blot skal bemærkes, at der under hans lange Liv som Privatmand her i Odense, næppe var noget for Samfundet betydningsfuldt Anliggende, uden at han tog en væsentlig Andeel i samme, f. Ex. Gjennemførelsen af en bedre Ordning af Fattigvæsenet, Forsørgelse af Fattige ved at skaffe disse Arbejde, Hovedledelsen af Fyens patriotiske Selskab, St. Knuds Kirkes Frigjørelse for omliggende Bygninger og endelig bragte han den 24de April 1837 ved Legering af en Kapital stor 50,000 Rdlr., der ved Tillæg af Rente skulde opvoxe til 120,000 Rdlr. (er skeet), sin Fødeby en Gave, der vilde blive at anvende saaledes: 1) til Fyens Stifts Almueskolevæsen 30,000 Rdlr. — skal forøges til 60,000 Rdlr. —, 2) til visse Enker i Odense 15,000 Rdlr., 3) til Opdragelse af usædelige Forældres Børn, og forvildede unge Menneskers moralske Forbedring 11,500 Rdlr., 4) til Byens Kæmnerkasse 12,000 Rdlr., 5) til Haandgjerningskoler 10,000 Rdlr., 6) til St. Knuds Kirke 6,000 Rdlr., 7) til Præmier for Tjenestetyende 5,000 Rdlr., 8) til uformuende Skatteydere 4,000 Rdlr., 9) til uformuende Syge 3,000 Rdlr., 10) til det borgerlige Skytte-laug 2,500 Rdlr., 11) til Fattiges Bespising om Vinteren

2,000 Rdlr., 12) til Odense Asyl 1,000 Rdlr. og 13) til Varetægtsfængsel 15,000 Rdlr. Kammerherren var en stille, alvorlig Mand — ingenlunde folkelig saaledes som dette Ord nu forstaaes —, der under et tilsyneladende koldt Ydre, skjulte en særdeles ædel Tænkemaade; han hjalp gjerne, men kun overfor virkelig Trang og Værdighed. Han talte sjældent offentlig og kun naar han var omhyggelig forberedt derpaa.

2. *Jens Carl Bardenfleth*, Kammerjunkker, Generalmajor, Kommandør af Dannebrog og Dannebrogsmænd, fødtes i Slagelse den 26de Februar 1780, af Forældrene General J. F. v. Bardenfleth til Harritslevgaard og Hustru født de Løvenørn, blev Cornet 1800, Sécondlieutenant 1801, studerede ved Universitetet i Kiel fra 1803 til 1805, hvor han ogsaa studerede militære Videnskaber, blev Hjelpe-Generalkvarteer-mester 1806 og saaredes haardt samme Aar i en Fægtning ved Stochelsdorf ved et Overfald af de Franske. 1808 sendtes han til Hamborg til den daværende Marchal, Prinds af Ponto Corvo, hvorefter han senere ansattes i Fyen som Kommandør for Prinds Christian af Hessens Stab og blev endnu samme Aar udnævnt til Divisionskvarteer-mester og Ritmester, 1812 til Major, 1813 til Chef for det danske Hjelpekorps Generalstab under Prinds Frederik af Hessen og Overkvarteer-mester, 1814 til Kommandør for den fyenske Generalkommando Stab, 1832 til Oberst og Chef for Livregimentet af lette Dragoner og erholdt 1841 Generalmajors Karakter. Bardenfleth udmærkede sig i Fægtingen ved Jarenthin og Klein Jachern i Aaret 1813; blandt hans fredelige Handlinger bør nævnes, Stiftelsen af det fyenske literære Selskab samt Udgivelsen af nogle militære Skrifter. 1811 ægtede han Elisabeth Charlotte von Schmidten, men efterlod sig ingen Børn. Hans Virksomhed som Direktør ved Sparekassen varede kun fra Januar til Mai 1832, da han forflyttedes.
3. *Gregorius Nicolai de Klauman*, Kammerherre, Byfoged og Politimester i Odense By samt Herredsskriver i Bjergaasum Herreder, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, fødtes i Kjobenhavn den 19de September 1791; blev Student

1809 som privat dimitteret, Cand. jur. 1814 med Karakteren hand. illaud. og atter 1815 med laud. saavel til theoretisk som praktisk Prøve. Udnævntes 1816 til Kammerjunker, 1820 til Regimentskvartermester og Auditor ved det sjællandske Landsener-Regiment i Nestved, 1825 til Overauditor, 1828 til Embedet i Odense, hvor han døde 1ste October 1863. 1820 ægtede han Caroline Tvernoes. Han vedblev at være Medlem af Sparekassens Direktion indtil sin Død og fungerede som dens Formand efter Benzons Afgang 1839.

4. *Peter Friestedt*, Justitsraad, født Febr. 1777 i Jylland af fattige Forældre af Bondestand. Efter at have underkastet sig dansk juridisk Examen, ansattes han senere som Landfoged paa St. Jean, fra hvilket Embede han 1817 blev beskikket til Herredsfoged i Bjerge Aasum Herreder. Han var en flittig, stræng og ordentlig Embedsmand, men tog allerede i Aaret 1835 sin Afsked, idet han derhos aldeles renoncerede paa Pension. Som Medlem af Sparekassens Direktion vedblev han at fungere indtil Efteraaret 1859, da han paa Grund af Alderdom og Svaghed tog sin Afsked. Han var særdeles sparsommelig og tarvelig i sit daglige Liv og afgik ved Døden her i Odense den 2den Mai 1861.
5. *Jannich Andersen*, Kancelliraad og Apotheker, født i Bondestand den 23de Februar 1774 i Skjærbæk Sogn i Nordslesvig. Efter Konfirmationen kom han som Lærling til Ribe Apothek og senere som Medhjælper til Sønderborg Apothek, hvorfra han 1804 ansattes paa Loveapotheket i Odense, hvis Eier, Blumensaadt, kort efter døde. Andersen bestyrede derefter Apotheket for Enken — efter forud at have taget pharmaceutisk Examen — og ægtede denne i Aaret 1805. Tiderne vare dengang meget trange sølv for Apotheker, og bedre blev det ikke, da der nogen Tid efter oprettedes endnu et Apothek i Odense. Andersen levede og virkede i Halvtredsindstyve Aar i Odense, var en Tid lang Overformynder, ligesom han var et anseet Medlem af Frimurerlogen. Stillingen som Sparekassens Direktør beklædte han indtil sin Død den 12te Mai 1854. Aaret forud afhændede han Apotheket til G. Lotze.

6. *Niels Jensen*, født i Odense 1793 af Forældrene Gjertler Jensen og Hustru, der levede i meget smaa Kaar. I sin Barndom modtog han Underviisning i Lahns Stiftelse, og var Bydreng hos Adjunkt Hank, ved hvis Hjælp han senere anbragtes i Lære i Waage Petersens Kongl. Hofviinhandel i Kjøbenhavn. I Aaret 1820 etablerede Principalen en Viinhandel i Odense, i hvilken Forretning Jensen optoges som Deeltager og Bestyrer og hvilken han selvstændig overtog 1840. Af borgerlige Ombud beklædte han Stillingerne som Fattigforstander, Ligningskommissær, elegeret Borger, ligesom han en Tid lang var Kasserer ved de kateketiske Skoler, og oprettede Odense Bospisningsanstalt. Allerede 1839 vilde Jensen have fratraadt sin Stilling som Direktør ved Fyens Stifts Sparekasse og efternævnte Schjerbeck var endog valgt til hans Eftermand, men da Kammerherre Benzon samtidig afgik ved Døden vedblev han at fungere indtil 30te Decbr. 1840. Han døde i Odense i December 1860.
7. *Christen Nikolai Lind Ostefeld*, Justitsraad og Stiftsrevisor i Fyens Stift, fødtes 7de September 1783 i Ondløse Præstegaard i Holbek Amt af Forældrene Sognepræst H. Ostefeld og Hustru født Lind. Indtil Konfirmationen 1798 undervistes han i Hjemmet, kom derefter til Roskilde Skole, hvor hans Fremgang var saa god, at han efter et halvt Aars Forløb opflyttedes i Mesterlektion og dimitteredes 1801 med Karakteren Laudabilis. Strax ved Ankomsten til Kjøbenhavn maatte han som Medlem af Studenterkorpset gjøre Tjeneste under Slaget paa Rheden. Efter at have taget anden Examen med bedste Karakter skulde han have studeret Theologi, men et ham lovet Præstekald var knyttet til en Betingelse, som han ikke vilde underkaste sig, og han valgte da det juridiske Studium og tog Embedsexamen 1804 med laud. Han ansattes i det danske Kancelli, blev Fuldmægtig 1809 ved Revisionskontoret for Stifterne m. m., men maatte efter 13 Aars Forløb, uden at have orholdt Embede, paa Grund af trykkende pekuniære Forhold søge Stiftsrevisorposten i Fyen. Han udnævntes successivt til Kan-

cellisekretær, Kancelliraad og Justitsraad, blev Direktør ved Sparekassen i 1832 efter Bardenfleths Afgang og døde 18de Juli 1849. Han skal have været en særdeles flittig, dygtig og almindelig afholdt Mand.

8. *Frederik Vilhelm Schjerbeck*, født den 24de Juni 1788 i Kjøbenhavn af Forældrene Haarskærer J. Schjerbeck og Hustru født Orstrop. Efter Konfirmationen anbragtes han ved Handelen og bestyrede senere en Tid lang en af Kjøbenhavns største Hørkrammerforretninger, indtil han i Aaret 1825 etablerede sig i Odense sammen med Kjøbmand P. Rasmussen under Firma Rasmussen & Schjerbeck, hvilket Interessentskab bestod indtil Aaret 1840. Som Kommis i Kjøbenhavn blev han udskreven til Borgervæbningen og deltog i Byens Forsvar under Bombardementet 1807, og udnævntes senere til Lieutenant og tog sin Afskod 1824 som Premierlieutenant. Han var anseet som en særdeles dygtig Kjøbmand, var Oldermann for Kjøbmandslauget, Fattigforstander og Medstifter af Fyens Stifts Læseforening. Direktør ved Sparekassen, hvortil han valgtes den 28de December 1839, vedblev han at være indtil sin Død den 10de August 1841.
9. *Moritz Gottholdt Krag* er født den 6te Januar 1796 i Munke Mølle ved Odense. Da Fædrenehjemmet hørte under Landet, blev det nødvendigt, for at undgaae Værnepligten, at søge Uddannelse gennem Latinskolen, hvorfra han dimitteredes 1814 og tog anden Examen ved Universitetet 1815. Efter endt Studering fik han Frihed til at følge sine Tilboeligheder med Hensyn til den fremtidige Livsgjerning, og han søgte som Følge heraf Uddannelse i Landvæsenet. 1823 købte han Eiendommen Ring Kloster ved Skanderborg Sø, og ægtede her sin nu afdøde Hustru født Esbensen. Ring Kloster afhændedes imidlertid igjen 1832, hvorefter Familien tog Ophold i Kjøbenhavn indtil Aaret 1839, da Hr. Krag overtog Fædrenehjemmet og derefter vedblev at eie Møllen, indtil han 1864 afhændede denne til en Søn og Svigersøn. 1853 valgtes han til Medlem af Landstinget, ligesom han i den lange Tid, han virkede her i Odense, tjente sine Medborgere i forskellige borgerlige Ombud. Efter

Møllens Salg tog han Ophold i Middelfart hos en Søn og forblev der i 8 Aar, men har derefter været bosat her i Odense. Til Direktør ved Sparekassen valgtes han i Januar 1841 og afløste ovennævnte Jensen; ved Oprettelsen af Repræsentantskabet tog han den 4de Mai 1869 Afsked fra denne Stilling med Pension og virkede altsaa for Institutet i 28 Aar.

10. *Søren Møller Bang* fødtes i Odense den 19de September 1793 og blev af Faderen, der var Kjøbmand, oplært til Handelen. 19 Aar gammel reiste han til Norge for at bestyre en Handelsforretning for en Enke, og forblev der indtil 1816, da han atter vendte tilbage til sin Fødeby og arbejdede i en Broders Forretning. 1821 etablerede han en selvstændig Kjøbmandsforretning og ægtede Margrethe Wilhelmine Krag. Med Kjøbmandsforretningen forbandt han et efter Forholdene i de Tider større Skibsrhederi og nød almindelig Agtelse blandt sine Medborgere, valgtes til Overformynder og senere til Væрге for St. Knuds Kirke, en Stilling han beklædte indtil sin Død den 9de October 1860. Han afløste Schjerbeck som Direktør ved Sparekassen og virkede for Institutet indtil sin Død, altsaa i 19 Aar.
11. *Frederik Christian Starup* fødtes den 25de Februar 1788 paa Aunso, under Lerchenborg Gods, hvor Faderen var Godsforvalter og Skolelærer. Efter Konfirmationen anbragtes han ved en Isenkramhandel i Kjøbenhavn og 1815 etablerede han der i Forening med Broderen en Urtekramhandel, hvilket Interessentskab atter ophævedes 1820, da han bosatte sig i Odense som Kjøbmand. 1821 ægtede han en Datter af Stads-læge Stützer, men hun afgik allerede samme Aar ved Døden, hvorefter han 1823 ægtede Søsteren. 1831 tiltraadte han Inspektionen for Odense Tugthuus, 1838 valgtes han til Borgerrepræsentant og 1850 udnævntes han til borgerlig Raadmand. Starup, der afløste Kancelliraad Andersen som Direktør ved Fyens Stifts Sparekasse, vedblev at virke for dette Institut i 23 Aar indtil han paa Grund af Alderdoms Svaghed og efter Begjæring entledigedes fra denne Stilling

fra 1ste Januar 1877 at regne med Pension. Han afgik ved Døden den 29de Mai 1877.

12. *Hans Peter Svitzer*, Stiftsprovst og Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Odense, Ridder af Dannebrog, født 1798 i Østerhæsinge Præstegaard. I sin Barndom blev han undervist i Hjemmet og 1815 optoges han i Kjøbenhavns Borgerdydskoles øverste Klasse, men blev dog 1816 privat dimitteret til Universitetet. 1822 tog han Embedsexamen og var derefter Huuslærer i tre Aar hos Grov Schaffalitzky de Muckadell samt et Aar i Vordingborg. 1826 blev han kaldet som residerende Kapellan til Besser Menighed paa Samsø, 1829 som Sognepræst til Koldby og Provst for Samsø, 1836 som Sognepræst til Nykjøbing paa Falster, 1838 som Sognepræst efter Faderen til Østerhæsinge, 1841 som Sognepræst til St. Knuds Sogn, Provst i Odense samt Stiftsprovst for Fyen og endelig 1857 som Sognepræst for Vor Frue Menighed i Odense. Han var en begavet Leilighedstaler, men formaaede ikke at samle nogen stor Menighed om sig, skjøndt han iøvrigt var agtet og afholdt af Alle, med hvem han kom i nærmere Berøring; han var under sin omskiftende Virksomhed særlig hjemsøgt af Sorger, dem han dog bar med særdeles Taalmod. Svitzer valgtes til Direktør ved Sparekassen i October 1856 i den siden Ostentfelds Død ledigstaaende Plads og vedblev at fungere indtil sin Død den 29de April 1871.
13. *Hans Urban Hansen*, Kjøbmand, Ridder af Dannebrog, er født den 18de August 1813 i Odense af Forældrene Gjæstgiver Søren Hansen og Hustru født Graah. 1816 flyttede Forældrene til Skibhusene, hvor Sønnen gik i Skole og blev, navnlig efter Moderens Død øvet i strængt Arbeide. Efter Konfirmationen anbragtes han ved Handelen og kom i Lære hos Kjøbmand Brodersen i Odense, i hvilken Forretning han forblev — selv efter at den var overgaaet til Andenmand — indtil 1835, da han i Forening med sin Broder etablerede en Kjøbmandsforretning. Dette Interessentskab ophævedes imidlertid efter fem Aars Forløb, hvorefter han etablerede en egen Forretning i sin Eiendom paa Overgade, og vedblev at drive denne indtil den i 1856 bortleiedes. I Aaret 1840

ægtede han sin Hustru født Kingo. Af borgerlig Ombud har han beklædt en Mængde Stillinger saasom: Fattigforstander, Borgerrepræsentant, Medlem af det kateketiske Skolekollegium, Skoleraadet og Bestyrelsen for de Fattiges Kasse, gjentagne Gange udnævnt til borgerlig Raadmand og Medlem af Odense Kanalkommission. Af mere private Tillidshverv kan nævnes Medlem af Bestyrelserne for Fyens Skibsassuranceforening (Formand), Haandværker- og Industriforeningen samt Fr. VII'des Stiftelse m. fl. Urban Hansen, der afløste Fristed som Direktør ved Sparekassen, har altsaa til Dato virket for denne i 21 Aar.

14. *Peter Eilskov*, Kancelliraad, fødtes 8de Juni 1798 i Odense af Forældrene Sæbesyder A. L. Eilskov og Hustru født Lachendorph. Efter Konfirmationen anbragtes han i Bøghandlerlære hos S. Hempel, i hvis Forretning han senere forblev som Fuldmægtig indtil 1827. Allerede 1824 ægtede han sin nu ligeledes afløde Hustru født Nielsen. 1827 etablerede han en Kjøbmandsforretning i Nedergade, den han vedblev at drive indtil 1842, da han ansattes som Inspektør ved Odense Tugthaus, hvilken sidste Stilling han beklædte indtil 1871. Af betroede borgerlige Tillidshverv kan nævnes: Borgerrepræsentant og Forligskommissær. Han valgtes til Direktør ved Sparekassen efter Hr. Kammerherro Klaumans Afgang i Aaret 1863, og vedblev at fungere indtil sin Død i Aaret 1872.
15. *Peter Alexander Cæcilus Heide*, Kancelliraad, Byfoged og Politimester i Odense, fødtes den 1ste Marts 1822 i Horsholm. I Aaret 1849 blev han privat dimitteret til Universitetet og tog 1847 Embedsexamen med Laud. Han arbejdede derefter nogen Tid paa et Sagførerkontor og blev dernæst konstitueret som Birkedommer i Frisenborg Birk. 1850 konstitueredes han som Herreds- og Ridofoged i Fros og Kalvslunde Herreder i Haderslev Amt, i hvilket Embede han erholdt fast Ansættelse 1851 og forblev indtil 1853, da han udnævntes til Herredsfoged i Tyrstrup Herred, idet han kort forinden havde underkastet sig den anordnede Examen for slesvigske Embedsmænd. Efterat Slesvig i 1864 var bleven

besat af Fjenden, overdroges det ham at bestyre Borgmesterembedet i Haderslev, men han maatte paa Grund af sin Fædrelandskjærlighed snart vige, hvorefter han bosatte sig her i Byen og blev i October 1864 konstitueret som Byfoged og Politimester i Odense, samt Herredsskriver i Bjerge Aasum Herreder, i hvilken Stilling han tog en væsentlig Del i Politiets Omordning, men Døden, der pludselig afbrød hans Virksomhed i Begyndelsen af Januar 1866, forhindrede ham i at føre denne Ordning ud i Livet. Kancelliraad Heide vandt overalt saavel i Slesvig som her almindelig Agtelse og Anerkjendelse baade ved sin Dygtighed som Embedsmand og ved sin usædvanlig humane og retsindige Karakter. Han valgtes kort før sin Død til Direktør for Sparekassen i den siden S. Bangs Død ledigværende Plads, men kom aldrig til at fungere.

16. *Frederik Carl Krag*, Ridder af Dannebrog, er født den 26de April 1829 paa Ring Kloster ved Skanderborg af Forældrene Cand. phil. M. G. Krag og Hustru født Esbensen. 1847 dimitteredes han privat til Universitetet og tog 1854 juridisk Embedsexamen med Karakteren *haud. illaud.*, hvorefter han tog til Slesvig for at forberede sig til slesvigsk juridisk Examen og erholdt Ansættelse paa Flensborg Amthaus til praktisk Uddannelse. 1855 toges slesvigsk Embedsexamen. Herefter ansattes han foreløbig paa Sjællands Stiftskontor og i Domænedirektoratet, antoges 1857 som Volontør i det slesvigske Ministerium og avancerede successivt til Kancellist og Fuldmægtig. Nytaar 1863 konstitueredes han som Herredsfoged i Lundtofte Herred og Birkedommer i Varnæs Birk og forblev i denne Stilling til Krigens Udbrud 1864, da han efter nogen Tid af Fjenden at have været belagt med Arrest den 26de Februar fik Ordre til at aflevere Embedet til den af Fjenden udnævnte Eftermand og til uopholdelig at forlade Slesvig. Efter Ankomsten til Kjøbenhavn erholdt han Ansættelse under Feltpolitiet og ved Krigens Slutning entledigedes han i Naade og med Pension fra Embedet som Fuldmægtig under Slesvigs Ministerium. Efter Krigen bosatte han sig i Odense og overtog Fædrene-

eiendommen Munke Mølle i Forening med en Svoger, hvilken Eiendom senere er afhændet. 1867 valgtes han til Medlem af Odense Byraad og er senere gjentagne Gange gjenvalgt, har i en Række af Aar været Formand for Skoloudvalget og Overligningskommisær, ligesom han er valgt til Medlem af Bestyrelsen for den tekniske Skole o. fl. Institutioner, samt Forligskommissionen. Ved Oprettelsen af et Repræsentantskab for Fyens Stifts Sparekasse valgtes han til Repræsentant og ved Kancelliraad Eilskovs Død 1872 til Direktør og har senere fungeret som saadan, idet han blev gjenvalgt under 1ste Januar 1877 og 1881. Han var Medlem af den Kommission, som af Indenrigsministeriet i 1878 nedsattes for at gjøre Forslag til en lovbunden Ordning af Landets Sparekasseforhold.

17. *Hanibal Theodor Helweg* er født i Odense den 27de Juni 1820 og gik efter Konfirmationen tilsøes og seilede, navnlig i oversøiske Farvande, indtil han i 1841 tog Borgerskab som Skipper i Odense og fik Skib at føre, hvilken Stilling imidlertid opgaves 1852. 1849 ægtede han sin Hustru født Bang. Efter at han havde taget fast Ophold paa Landjorden, ansattes han som Forretningsfører ved Fyens Skibsassuranceforening, hvilken Stilling han vedblivende har beklædt, samtidig med at der har været ham overdraget Agentur for flere Assuranceselskaber og han har virket som Skibsrheder. Af borgerlige Ombud har han beklædt Stillingerne som Ligningskommisær, Byraadsmedlem og var i en lang Aarrække Medlem af Odense Kanaludvalg og Kvarentæne-Kommissionen. Ved fornævnte F. Krag's Valg til Direktør, valgtes Hr. Helweg til Repræsentant for Sparekassen 1872 og blev ved Direktør Starups Entledigelse valgt til Direktør den 1ste Januar 1877, ligesom han under 1ste Januar d. A. er gjenvalgt.

b. Repræsentantskabet.

1. *Wilhelm Nicolai Petersen*, Etatsraad, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, er født den 6te Marts 1817 i Kjøben-

havn af Forældrene Grosserer P. Petersen og Hustru. Allerede 1822 flyttede han med Forældrene til Odense, men anbragtes efter Konfirmationen ved Handelen i Kjøbenhavn, hvor han forblev indtil 1842, da han vendte tilbage til Odense og 1844 overtog Faderens Forretning. 1845 ægtede han sin nu afdøde Hustru født Købke. Allerede 1847 valgtes han til Borgerrepræsentant og 1849 til Formand for Repræsentationen, hvilken Post han vedblev at beklæde indtil den nye Kommunallov emanerede. — I Begyndelsen af nævnte Periode herskede en ikke ringe Kamp inellem det Gamle og det Nye, under hvilken Kommunernes Selvstændighed udvikledes. Blandt de Foranstaltninger, der i den Tid gennemførtes i Odense kan nævnes: Anlæg af Vandværk, Gasværk — de første i Danmark — Albanibroen, Albanikvarteret, Thing- og Arresthuset og Sygehuset, Kjøb af Odense Kanal m. m., Foretagender, der skyldes Kommunalbestyrelsen, af hvilken Hr. Petersen senere uafbrudt har været Medlem. Ogsaa paa andre Omraader har han været virksom, saasom ved Oprettelsen af de fynske Kjøbstæders Brandforsikring for rørlige Eiendele, som Medstifter af Enkekassen for Fyen og som Formand for Fyens Stifts Læseforening, hvilken sidste Post han har beklædt siden 1846. 1856 valgtes han til Medlem af Rigsraadet senere til Medlem af Landstinget, et Mandat han fremdeles or Indehaver af. Ved Oprettelsen af Sparekassens Repræsentantskab 1869, valgtes han strax til Formand for dette og har fremdeles fungeret som saadan, idet han er gjenvalgt under 1ste Juli 1874 og 1878. Hans offentlige Virksomhed har foranlediget, at han forlængst har opgivet den efter Faderen overtagne Grossererforretning.

2. *Johan George Christoffer Koch*, Appellationsretsraad, Borgmester, Auktionsdirektør og Skifteforvalter i Odense, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, er født den 11te Juni 1827 paa Hovedgaarden Østergaard i Aarhus Amt af Forældrene F. E. Koch og Hustru født Schmidt. Oprindeligt var han bestemt for Handelen, men forlod denne Vei i sit 15de Aar og blev i 1845 dimitteret fra Aarhus lærde Skole,

hvorefter han i 1851 tog juridisk Embedsexamen med første Karakter. Strax efter endt Studering erholdt han Ansættelse som Sekretær paa Flensborg Amthuus og tog i Aaret 1852 slesvigsk juridisk Embedsexamen, ligeledes med første Karakter, hvorefter han samme Aar erholdt Bestalling som Fuldmægtig under det slesvigske Ministerium. 1853 udnævntes han til Politimester m. m. i Byen Slesvig, hvilket Embede han beklædte i tre Aar og blev da 1856 efter Ansøgning forflyttet til Flensborg som Herredsfoged i Vies og Uggel Herreder samt udnævntes samme Aar til virkelig Kancelliraad, ligesom han i 1859 erholdt Bestalling som 8de Raad i Appellationsretten for Hertugdømmet Slesvig, i hvilken Stilling han forblev, indtil Begivenhederne i 1864 nødte ham til at opgivo samme, idet han i October s. A. erholdt Afsked i Naade med Pension. Efter i et Par Aar at have levet som Privatmand udnævntes han i 1866 til Byfoged og Politimester i Odense og 1877 til sit nuhavende Embede som Borgmester sammesteds. I Aaret 1853 ægtede han sin Hustru født Friis. Gjentagne Gange har han ved Valg erholdt overdraget Mandat som Medlem af Folkethinget for Odense Amts første Kreds. Ved Oprettelsen af Sparekassens Repræsentantskab valgtes han strax til Viceformand og har lige siden fungeret som saadan, idet han er gjenvalgt under 1ste Juli 1876 og 1880.

Lars Eriksen er født i Anderup ved Odense den 5te September 1826 af Forældrene Boelsmand Erik Rasnussen og Hustru. Skjøndt ubemidlede lagde Forældrene bestandig den største Vægt paa den store Bornefloks Opdragelse, men Familiens Situation forværredes, da Faderen i 1832 paa Grund af de trange Tider maatte sælge sin Eiendom, hvorfor Sønnen L. Eriksen baade før og efter Konfirmationen maatte tage Tjeneste som Kvægvogter. I sit 15de Aar vendte han imidlertid tilbage til Hjemmet — et af Faderen i 1834 bygget jordløst Huus — for af en ældre Broder at lære Væverhaandværket, og da endnu en Broder nogen Tid efter sluttede sig til dem, lykkedes det dem ved Fyens Stifts Sparekasse mod Kaution at erholde et Laan, hvorved de

sattes i Stand til at anskaffe de fornødne Redskaber til Anlæg af et Damaskvæveri. Kaarene vedbleve at være trænge, men de ældre Brødre sørgede for de yngres Uddannelse i Faget, og trofast holdt Familien sammen, indtil en Søster og trede Brødre forlod Hjemmet med et tarveligt Udstyr. L. Eriksen og den yngste Broder forbleve i Hjemmet og fortsatte Bedriften samt sørgede for Forældrenes Underhold indtil disses Død. 1863 flyttede Brødrene til et nyt af dem opført og endnu eiende Huus med nogen Jord fra Anderup By, hvor Væveriet fortsattes, men i de senere Aar er deres Virksomhed nærmest Landbrug. 1864 valgtes Eriksen, der lige fra Ungdommen af havde interesseret sig for offentlige Anliggender, til Medlem af Folkethinget for Odense Amts 6te Vælgkreds, hvilket Mandat han med Undtagelse af en kort Afbrydelse, vedblev at være Indolaver af indtil 1869. 1870 valgtes han til Medlem af Landstinget for 6te Kreds og gjenvalgtes 1878; af Landstinget blev han 1874 valgt til Medlem af Rigsretten. Af borgerlige Ombud har han beklædt forskellige Stillinger, såsom Medlem af Sogneraadet m. m. Han valgtes til Medlem af Sparekassens Repræsentantskab ved dettes Oprettelse, og er senere gjenvalgt som Repræsentant 1ste Juli 1873 og 1877.

4. *Morten Hansen*, Gaardeier og Dannebrogsmænd, er født den 8de December 1816 i Aastum ved Odense, hvor hans Forældre levede som Gaardejere og Sønnen opdroges til Landvæsenet. 1844 tiltraadte han Fædrenegaarden. M. Hansen, der bestandig søgte at udvide sine Kundskaber og viste Interesse for offentlige Anliggender, har efterhaanden været betroet en Mængde forskellige Tillidshverv, hvoraf skal fremhæves: Aamtsraadsmedlem fra 1861 til 1874, Landvæsenkommissær fra 1864, hvilken Stilling endnu beklædes, Formand for Skattekommissionen i Anledning af Indkomstskatten af 1870, Medlem af den kombinerede Mønstringskommission, Medlem af Overligningskommissionen i Anledning af Krigsskatten, Medlem af Sogneraadet m. fl. Siden Oprettelsen af Sparekassens Repræsentantskab har han fungeret som

- Repræsentant, idet han er gjenvalgt den 1ste Juli 1876 og 1880.
5. *F. C. Krag*, see Direktører.
  6. *Cornelius Petersen*, Gaardeier, Dannebrogsmænd, fødtes den 13de April 1806 i Davinde og opdroges til Landvæsenet. Fra 1830 bostyrede han Moderens Gaard og overtog selv denne 1832. Allerede tidligt tog han Deel i det offentlige kommunale Liv, idet han 25 Aar gammel blev Skole- og Fattigforstander, 1841—44 og 1850—56 var han Medlem af Sogneforstanderskabet og 1851 valgtes han til Medlem af Amsraadet. 1848 valgtes han til Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling; 1854 valgtes han til Medlem af Folkethinget for Odense Amts 7de Kreds og gjenvalgtes her sidste Gang 1861. 1866 valgtes han i 2den Valgkreds, hvilken Kreds han repræsenterede indtil sin Død 1876. Han havde en mild og blød Karakter, paa hvem de skarpe politiske Rivninger i hans seneste Levetid virkede frastødende, og nød paa Grund af sin hele Personlighed megen Agtelse og Tillid. Ligesom han flere Gange har deeltaget i de indre kirkelige Stridigheder med skriftlige Indlæg, saaledes skal han ogsaa i tidligere Tid have virket som Lægprædikant. Han deeltog i Oprettelsen af Sparekassens Repræsentantskab og gjenvalgtes som Repræsentant den 1ste Juli 1875.
  7. *Rasmus Petersen*, Brandmajor, Tømmernester, Ridder af Dannebrog, er født den 23de Mai 1823 i Odense i hvis Almueskole han har faaet sin første Undervisning, indtil han 11 Aar gammel ved Forældrenes Død blev optaget i Lahns Stiftelse. Efter Konfirmationen kom han paa Landet i Tjeneste hos en Gaardmand, men gav sig efter 1½ Aars Forløb i Lære hos en Snedker og Maskinbygger i Nærheden af Odense, hvorpaa han efter endt Læretid lagde sig efter Tømmerhaandværket, i hvilket Fag han efter 1½ Aars Forløb aflagde Svendeprove. Han forblev derefter endnu i to Aar hos Mesteren som Svend, reiste saa til Kjøbenhavn og arbejdede der i tre Aar til Januar 1848, da han atter vendte tilbage til Odense for at aflagge Mesterprøve, 25 Aar gammel.

Under Opholdet i Kjøbenhavn søgte han yderligere Uddannelse ved at tage Undervisning i Tegneskoler m. m. 1850 ægtede han sin Hustru født Jørgensen. Allerede 1857 valgtes han til Medlem af Borgerrepræsentationen, af hvilket Raad han siden uafbrudt har været Medlem; 1850 ansattes han ved Brandkorpset som Lieutenant, forfremmedes senere til Kapitain og Major, men fratraadte denne Stilling 1874 ved Brandvæsenets Omordning. 1865 valgtes han til Formand for den tekniske Skole, 1866 til Formand for Industri- og Haandværkerforeningen, 1869 til Medlem af Bestyrelsen for Stiftelsen af 18de September, 1870 til Medlem af Inspektionen for Lahns Stiftelse. Han traadte allerede 1864 i Forhold til Fyens Stifts Sparekasse, da han valgtes til dennes Bygningsinspektør, 1869 valgtes han til Repræsentant og er som saadan gjenvalgt 1ste Juli 1873 og 1877.

8. *Christian Rasmussen*, Gaardeier, er født den 29de Juni 1815 i Ryslinge, hvor han 25 Aar gammel orholdt Skjøde paa sin eiende Gaard. Han blev strax kaldet til at deeltage i det offentlige Liv, idet han valgtes til Medlem af Sogneforstanderskabet, af hvilket han derefter var Medlem i flere Aar, ligesom der overdroges ham flere andre kommunale Ombud. 1852 valgtes han til Sognefoged, hvilken Stilling han beklædte indtil 1861, da han valgtes til Medlem af Folkethinget, gennem 2de Valgperioder samt under Rigsraadsperioden. 1866 valgtes han til Medlem af Landstinget, indtil han 1870 af private Hensyn maatte nægte at modtage Gjenvalg. 1873 blev han Kongevalgt Medlem af Landstinget, og 1873—74 Medlem af Rigsretten. Han har bestandig været Medlem af Sparekassens Repræsentantskab, idet han er gjenvalgt under 1ste Juli 1874 og 1878.
9. *H. T. Helweg*, see Direktører.
10. *Ernst Brandt*, Kjøbmand, er født 1823 paa Harritzlevgaard af Forældrene Godsforvalter Brandt og Hustru. Efter Konfirmationen anbragtes han i Handelslære hos Kjøbmand Edsberg i Odense og forblev i denne Forretning i 12 Aar, idet han i de sidste Aar bestyrede denne. 1850 erhvervede han Borgerskab som Kjøbmand og 1858 overtog han Halv-

delen af Frederiksbroens Jernstøberi, der nu er afhændet, modens han derimod senere har erhvervet Nørrebroes Jernstøberi. Af offentlige Ombud har han beklædt Stillingen som Overformynder i 9 Aar; han er valgt til Repræsentant og Revisor for Kreditforeningen af Grundeiere i Fyens Stift og indtraadte i Repræsentantskabet for Sparekassen ved H. T. Helwegs Valg til Direktør 1ste Januar 1877 ligesom han er gjenvalgt 1ste Juli 1879.

11. *Christian Poulsen*, Gaardeier og Sognefoged, Dannebrogsmænd, er født i Spedsbjerg i Ubberud Sogn den 10de August 1829. Efter Konfirmationen forblev han i Hjemmet indtil Værnepligtstiden, da han 2 Aar gjorde Tjeneste som Dragon; han havde imidlertid allerede i 1847 overtaget Fædrengaarden og ægtede 1863 sin endnu levende Hustru. 1856 valgtes han første Gang til Medlem af Sogneforstanderskabet og overdroges Stillingen som Skolepatron, gjenvalgtes 1868 og 1880 og har i de sidste Valgperioder fungeret som Formand for Sogneraadet. 1856 valgtes han til Sognefoged og 1873 til Medlem af Folkethinget i Valgperioden til 1876. Ved Cornelius Petersens Død indtraadte han i Repræsentantskabet for Sparekassen den 1ste Januar 1877 og er gjenvalgt 1ste Juli 1879.

II. Det faste Personale.

1. *Hans Müller*, Kancelliraad og Dannebrogsmænd, fødtes den 21de November 1800 i Balslev Præstegaard. Efter Konfirmationen uddannedes han i Kontorfaget, først paa Wøllsborg Godskontor senere hos Amtsprøbst Lütken i Lumby, hvis Datter han senere ægtede. Allerede i Lumby udviklede han en ikke liden Energi i Henseende til de fattige Beboeres Ophjælpning i materiel Forstand, idet han oprettede en Linnedindustri. Mulig er det denne Virksomhed, der foranledigede, at han 1829 ansattes som Bogholder og Kasserer ved Odense Fattigvæsen, hvor han under Amtmand Jens Benzon oprettede Arbeids- og Spindestuer ligesom senere et Væveri. Denne Stilling beklædte han

indtil 1862. Hans Livs Hovedvirksomhed bliver inidderlid Stillingen som Bogholder og Kasserer ved Fyens Stifts Sparekasse, den han beklædte fra 1832 indtil sin Død 21de Marts 1871. Det er allerede tidligere omtalt, hvorledes hans Arbeidsiver, Punktlighed og uomtvistede Hæderlighed netop maatte fremlæve ham i J. Benzons Øine, og for denne gjøre det ønskeligt at sikkre hans Assistance ved det nye Institut, i hvis Tjeneste han ogsaa senere hen trolig har ofret sine bedste Kræfter, idet han arbejdede for samme fra tidlig Morgen til sildig Aften og egentlig kun levede for dette; Müller var vel konservativ i Henseende til Indførelsen af nye Former, men det maa ikke glemmes, at var Reformen besluttet, da tog han ærlig og kraftig fat paa sammes Gjennemførelse. Det kan derfor ogsaa godt forståes, at han igjennem sin lange Tjeneste ved Sparekassen erhvervede sig Publikums uskramtede Tillid og Agtelse, ligesom han indtil 1863 ved Indførelsen af daglig Kontortid næsten udelukkende var den, der traadte i Forbindelse med dette.

Da det mulig kan have Interesse at kjende Navnene paa de Personer, der i Müllers private Tjeneste arbejdede for Sparekassen, henvises til efterfølgende Fortegnelse: Julius Hansen, Lærer i Morudskov. Friis, Godsforvalter, Juelsberg. Blangstrup, Landinspektør. Chr. Jantzen. C. Wamberg, Landmand. P. Crone, Murer. Reimer, Kæmner. Rieffesthal, Godsforvalter. Thomsen, Postfuldmægtig. Nissen, Landmand. Gottlieb Hansen. Chr. Junge. Seidenflod, Landmand. Jens Jensen, Tobakspinder. Hindsgaul, Vagtmester. Jensen, Graver. Engberg, Proprietair. H. P. Hansen, Kjøbmand. Chr. Müller, Cand. theol. F. Tietgen, Kollektor. R. Larsen. Teisen, Lærer i N. Næraa. H. Rasmussen, Lærer. N. Sætoft, Student.

2. *Hans Hartvig Ernst Maaløe*, er født den 21de August 1840 paa Aagaarde, af Forældrene Exam. jur., Proprietair C. A. Maaløe og Hustru født Rasmussen. Indtil Konfirmationen undervistes han deels i Hjemmet deels i Assens. — Han anbragtes derefter først ved Handelen hos en Kjøbmand i Assens, men maatte 1858 som Handelsbetjent forlæde denne

Levevei paa Grund af en Beensvaghed. Han søgte derefter Uddannelse i Kontorfaget ved Baag Herredskontor indtil 1861, da han optoges i Reserveofficeersskolen paa Frederiksberg Slot og udnævntes til Lieutenant i Begyndelsen af 1862. Han begyndte sin Forberedelse til dansk juridisk Examen i 1863, der afbrødes ved Krigen, i hvilken han deeltog ved 19de Regiment. Efter yderligere Forberedelse toges Examen i Januar 1866, hvorefter han ansattes som Sagfører fuldmægtig i Odense; 1870 ansattes han som Godsforvalter ved Grovskabet Gyldensteen, men forlod denne Stilling 1871 ved sin Udnævnelse til Kontorchef og Bogholder ved Fyens Stifts Sparekasse. 1870 ægtede han Louise Hansen, Datter af Direktør Urban Hansen.

3. *Hans Jacob Møller*, født i Breun Præstegaard i Salling den 25de September 1839 af Forældrene Provst og Sognepræst I. Møller og Hustru født Leth, blev i en Alder af 13 Aar indsat i Viborg Latinske, hvorfra han dimitteredes som Student 1858. 1865 blev han juridisk Kandidat og ansattes strax efter som Fuldmægtig hos Byfoged, Kancelliraad Heide i Odense, og efter dennes kort derpaa følgende Dod hos hans Efterfølger Etatsraad Koch. I denne Stilling forblev han indtil han den 12te April 1871 blev udnævnt til Kassere ved Fyens Stifts Sparekasse. I Aaret 1869 ægtede han Anna Sofie Helweg, Datter af Stadslæge Helweg i Odense.
4. *Carl Christian Gottlieb Hansen* er født 16de Juli 1836 i Odense, af Forældrene Arbejdsmand J. C. Hansen og Hustru. Indtil Konfirmationen undervistes han deels paa Asylet deels paa Lahns Stiftelse og ansattes da paa Odense Postkontor, hvor han forblev til 1853. Efter i et Aar at have været ansat paa Horsens Postkontor, erholdt han Ansættelse under Kancelliraad Müller ved Sparekassens Kontor og udnævntes ved Omordningen i 1871 til ældst Fuldmægtig. — 1865 ægtede han sin Hustru født Rasmussen.
5. *Rasmus Larsen* er født den 4de Februar 1847 i Kjerteininde af Forældrene Pottenagermester I. Larsen og Hustru. Indtil Konfirmationen undervistes han ved Borgerskolen i Odense, til hvilken By Forældrene vare flyttede. Allerede før Konfir-

mationen ansattes han ved Sparekassens Laanekontor og kom derefter 1862 til Sparekassens Kontor under Kancelliraad Müller. 1871 udnævntes han til yngst Fuldmægtig og ægtede 1875 en Datter af Skrædermester Petersen i Kjøbenhavn.

III. Assistenten.

Det Opsving i Sparekassens Forretninger, der umiddelbart fulgte paa den i Aaret 1869 gennemførte Forhoielse af Indskudsrenten i Forbindelse med den Omordning af Bogholderiet, der fandt Sted i 1871, gjorde det hurtigt til en Nødvendighed at antage Extrahjælp til Besørgelsen af Kontorforretningerne. Medens „det faste Personale“ i saa Henseende tog Arv efter den tidligere Ansvarshavende i Bogholderiet, idet Forvalter ved Laanekontoret, Exam. jur. Junge vedblev at assistere paa de Tider, nævnte Kontor ikke var aabent for Publikum, er senere en yngre Forvalter ved samme Kontor, Cand. pharm. Maaløe, ligeledes antaget til Assistance ved Sparekassekontoret. Denne Hjælp var paa Grund af dens Indskrænkethed i Henseende til Tiden ikke fyldestgjorende og i 1872 antoges derfor yderligere en Assistent (Rosenthal), der idet han 1876 afgik fra Kontoret, for at forberede sig til dansk juridisk Examen, afløstes af nuværende Assistent Th. Pedersen.

IV. Revisorer.

- 1832. *P. Petersen. I. O. Rasmussen, Kjøbmand.*
- 1833. *F. W. Schjerbeck. Th. Thrane.*
- 1834. *D. Crone. H. Chr. Nielsen.*
- 1835. *S. Strøm. W. Edsberg.*
- 1836. *P. Petersen, jun. B. Bonnensen.*
- 1837. *I. F. Petersen. R. Kuarup.*
- 1838. *P. W. Philipsen. Henrik Teisen, Kjøbmand.*
- 1839. *Søren Bang, Kjøbmand. I. Milo.*
- 1840. *P. Rasmussen. M. T. F. Faber, Grosserer.*
- 1841. *D. C. Andersen. F. Demant.*

1842. *P. Petersen. I. O. Rasmussen, Kjøbmand.*
 1843. *P. Eilskou, Kancelliraad. M. Rhoed.*
 1844. *F. C. Schøtt. H. Køch.*
 1845. *S. Brummer, Brygger. F. C. Hvalsøe, Kjøbmand.*
 1846. *Th. Thrane. Wilh. Andrup, Kjøbmand.*
 1847. *M. Petersen, Kjøbmand. Wilh. Andrup, Kjøbmand.*
 1848. *Wilh. Hey. C. F. Larsen.*
 1849. *Wilh. Andrup, Kjøbmand. Chr. Lind.*
 1850. *M. Petersen, Kjøbmand. Wilh. Andrup, Kjøbmand.*
 1851. *Chr. Lind. F. Tietgen, Snedker.*
 1852. *W. Petersen, Grosserer. I. G. Valentin.*
 1853. *W. Petersen, Grosserer. I. G. Valentin.*
 1854. *W. Petersen, Grosserer. I. G. Valentin.*
 1855. *W. Petersen, Grosserer. I. G. Valentin.*
 1856. *W. Petersen, Grosserer. I. G. Valentin.*
 1857. *I. G. Valentin. Urban Hansen, Raadmand.*
 1858. *Urban Hansen, Raadmand. Carl Fich, Grosserer.*
 1859. *Urban Hansen, Raadmand. Carl Fich, Grosserer.*
 1860—1870. *R. Holbeck, Grosserer. Carl Fich, Grosserer.*
 1871—1879. *Carl Fich, Grosserer. Wilken, Kancelliraad.*
 1880. *Carl Fich, Grosserer. Høybye, Amtstuefuldmægtig.*
 1881. *F. Lassen, Kommunalrevisor. P. H. Kragh, Overlærer.*

